

Ntirè nè Bèbon̄ nè JON

Nwàk Jon tsè'gè sè ye dè Jisòs ncèp nè Nwì. Ncèp nè ànè bùuη ηwè, nè kè cum be'lè bè bwìη. Nwàk nè tsè'gè sè' dè wo à còm nà' dè ya ηga bwìη ta nà', wo dzəm dè Jisòs nè Mo Nwì, nè ye ηgà tètèsè nè Nwì ànè kak bwìη dè yi nè vèə nè, fana a ye-a ηga bwìη dzəm ve'nè, wo tse' lùη bə zèη. (Taη mbùp 20:31.)

Nwàk nè yèto ntèη, nà' tsoho fa bwìη maηgəηgèeη sè Jisòs ànè gū sè yà' sə nìtsè' dè Jisòs nè Mo Nwì nè ye ηgà tètèsè nè. Nwàk nè sə lo mantombì ηgòtsè' rεεηsə yusè maηgəηgèeη sə sə təəη bə zèη sə. Nwàk nè tsè'gè sè' məm̀vè'nè bùu mok wèη à dzəm bohòJisòs, nè bùuη ηgàa fàak ye, fana bùu mok wèη à bèη yi, nè kà yusè yi à sə tsè' sə dzəm.

Mbùp 13 kə dzeη mbùp 17 sə tsè' nja məm̀vè'nè Jisòs bə ηgàa fàak ye wèη à ye mvwe' mò'fis bə ndzəm nè wo à ye ηgòko yi nè, fana yi sə tip wo, nè sə fisə wo ntəm. Nwàk nè cu ηgòmè lòo fana nà' sə tsok məm̀vè'nè wo ko Jisòs, nè zə yi fana yi lokok mvwe' kpə səmok. Mvəsè Jisòs ànè lokok mvwe' kpə fana yi yəəη bohòηgàa fàak ye wèη.

Ncèp Nwì A Bùuη Nwè

¹ Nkūη Nwì sə gū nzeηgòn̄ nè ηga ηwè nè wo to liη ye dè Ncèp nà'a cu ye yo. Ncèp nè ànè sə ye bə Nwì mvwe' mò'fis. Yi ànè ye megu Nwì

bə tu ye. ² Mvè'nè ànə yeto, yi à ye mègù ye sə bə Nwì. ³ Nwì à gù bum pwe' ndzə bohòyi. Yumòk nè yi à ka nà' yi guu bùè. ⁴ Lùŋ pwe'fo' à tesə vè bohòNcèp ènə. Lùŋ nè yi à fa nè, à ye mareŋ bohòbwiŋ. ⁵ Mareŋ nè reŋgè mvwe' ndzəm nùumbu pwe', ndzəm nè ka mareŋ nè ghak yuk.*

⁶ Nwè nəmòk à ye, nè Nwì ànə tumsə və yi nè liŋ ye à ye də Jon. ⁷ Yi ànə və ye ŋgòkè tsè' reŋsə fa bwiŋ mareŋ nè, ya ndàaŋwè pwe' yuk yusə yi sə cèp sə, nè dzəm bohòmareŋ nè. ⁸ Yi ànə ka mareŋ nè yi yeŋ. Yi à vè ye ŋgòtsè' fa bwiŋ bə mareŋ nè.

⁹ Mareŋ nè zìnə, nè nà'a fagè ndàaŋwè pwe' mareŋ nè à ye ŋgòtesə vè sə nzeŋgòŋ anə ghà ànə. ¹⁰ Yi ànə cum sənə nzeŋgòŋ nè yi à gù nè, fana bùu sè wo cu sənə nzeŋgòŋ nè wèŋ kà yi yu awo rì. ¹¹ Yi à vè mvwe' lak ye, bùu lak ye wèŋ sə kà yi dzəm. ¹² Ma nè bohòbòp bù nè wo à jə yi, nè dzəm bohòyi sə fana, yi à fa yà'wèŋ mandzè ŋgòbùuŋ bwe sə Nwì. ¹³ Wo à bùuŋ bwe ye wèŋ vè'nə ŋga ànə gu megu Nwì. Anə ka bùusè wo à dzə yi mvè'nè bwiŋ dzəgè bwe yà'a yeŋ. Ka də ŋwè à tsərə kok yi sè' yeŋ.

¹⁴ Ncèp nè à bùuŋ ŋwè sə nze fən, nè kə cum mətətsə'rəə vès vè'nə fana vès ye yi co ŋwè nè ghaŋ nè Tè' ye Nwì ànə fa bohòmo ye nè mò'fis nè. Yi a nìtsè' fa ves mvè'nè Nwì cu sə də yi tse' bònəm wùriŋ, nè tse' zìnə sè'.

* **1:5** 1:5 Aco a duk sè' də <<Ndzəm nè kà mareŋ nè reèŋ.>>

¹⁵ Jon ànə tsok reŋsə fa bwìŋ bə ɲwə ènə yi. Yi à cèp də, <<Nè'e ɲwə nè mù ànə tsok fa weŋ fa' də ɲwə nè yi sə vè ma ɲkwèɛŋ mù nə yam casə mù bùsə yi ànə ye fo' ɲga wo kà mù ntòdzə lok.>>

¹⁶ Mvè'nè yi rwiŋ mègù bə bònəm bohòvès fana yi a sè ves pwe' kəkè'. ¹⁷ Musi à jə vè fa ves lùuk sè Nwi sə yi fana Jisòs Krest jəŋ və fa ves ye bònəm nè Nwi nə ye zinə nè Nwi nə sè'. ¹⁸ ɲwə nəmòk ka Nwi bə lis ntòye yuk. Mègù mo ye Jisòs Krest nè yi co ntəm Tè' ye nə, nè yi a reŋsə fa ves mvè'nè Nwi cu.

*Jon Tsə' Reŋsə Fa Bwìŋ
Nsàp ɲwə Nè Jisòos Nə*

(Mat. 3:1-17; Mak 1:1-11; Luk 3:1-22)

¹⁹ Numbu mòk à ye, ɲkwàha bùu Jus sè mvwe' lak Jòrosalèm wèŋ tumsə lo ɲgàa fa Nwi satikà'a mok məmve' Ndap Nwi nè ghaŋ, bə bùu Levi wèŋ mok, də yà'a kə fek Jon də nà'a nsàp ɲwə nè fòlɛ? ²⁰ Jon nə duk fəsə fa yà'wèŋ də, <<Mù ka ɲkum ɲgà gèm bwìŋ nè Nwi à də yi nə tumsə vè ɲgòkè tɛsə bù avès nə yeŋ.>> Yi à ka dzeen, yi à cèp fis bum yè'sə yuye jəja mvwe' bwìŋ. ²¹ Wo fek fe'lə yi sèmok də, <<Ye də wu ndà lɛ, wu Alajà à?>> Yi duk fe'lə sè' də, <<Hai', mù ka Alajà sè' yeŋ.>> Wo fek mali yi sè' ɲkuŋ də, <<Ye də wu ɲgà tsə' bum Nwi nè ɲwàk Nwi sə tsə' də nà'a nè vəə nə à?>> Jon duk mali sè' də, <<Na'à mù yàm. Mù ka yi ànə yeŋ.>> ²² Fana wo fek mali yi sè ɲkuŋ də, <<Ye də wu yè'sə ndà lɛ? Bùsə kaco vès lo ɲga wù ka ves tsok fa yeŋ, ya vès kə tsok bùu sè wo tum ves sə. Wù duk yòbə tu

yòdè wu ndà lɛ?>> ²³ Yi duk dè, <<Nga tsòhòbum Nwì nè njamòk nè liɲ yee İzayà nà'a ànə cep fa' dè,

<Ngi ɲwè nəmòk sə cèp torə vè sə ɲgəà dè,

<<Tà àvès sə vèə.

Wèeɲ guhɥ tsə'rə fa yi mandzè ɲgògì cà ca.>> >
 Nwè nè İzayà à sə dè ɲgì nà' sə cèp ànə mù nə.>>

²⁴ Bùu Faràsi mok wèɲ à ye mɔŋgorè bùu sə wo à kè yə Jon sə. ²⁵ Fana wo fek Jon nə dè, <<A ye-a ɲga wù ka ɲgà gè m bwìɲ nə yeɲ, kà Alajà sè' ye, nə kà ɲgà tsè' bum Nwì nə sè' ye, ye dè wù sə bàptesə bwìɲ bùu yà?>> ²⁶ Jon duk fa yà' dè, <<Mù sə bàptesə mègù yàm bə ndzəp. Nwè nəmòk cu mɔtsətsə'rə wèɲ nè wèɲ sə kà yi rì, anə kà sàp ɲga yi yèto fàak ye laɲ. ²⁷ Nwè nè yi sə vè ma ɲkwèeɲ mù ànə, yi yam càsə mu yi. Mù ka ɲwè nè co mù firə fa yi kùu kùuɲgùup ye kurə.>>

²⁸ Yè'sə à ye mvwe' lak Betanì. Lak Betanì sə à ye ma ntonùum ndzəp Jòridàɲ. Yà'a mvwe' sə Jon à sə bàptesə bwìɲ fo' sə.

²⁹ Tsok à rɛɲ, Jon ye ɲga Jisòs sə vè mvwe' ye sə fana yi cep dè, <<Wèeɲ yeè, nè'e ɲwè nè yi mo nsùɲga Nwì nə. Nè'e yi nè Nwì nə jəɲ yi co ndzə cop, nə yisə fis gesə bɔp bwìɲ sə nzeɲgòn bə zeɲ nə. ³⁰ Nè'e yi nè mù cèp dè ɲwè nəmòk sə vè ma ɲkwèeɲ mù, nè yi yam càsə mu nə, bùusè yi ànə ye fo' ɲga wo ka mu ntòdzə. ³¹ Mù à sə kà yi yàm dè nè'e yi nə sè rigè. Anə ye-a sè ve'nə fana njo njam nè mù à sə bàptesə bwìɲ nə, à ye dè ya bùu İzùre wèeɲ riɲ yi.>>

³² Jon nè à cèp fe'lə sèmok duk də, <<Mù a yə Yòņsè Nwì nga nà' tsə tesə mabu co kəkəbùŋ, nè kə naaŋ mətuhù Jisòs. ³³ A sə kè dzèŋ mvək ànə nga mù à ka yi yàm də yi ɲwè ànə ntòriŋ. Megu də Nwì nè yi à tum mu də mu bàptesə bwìŋ bə ndzəp nè à tsə' mu də, a ye nga mù yə ɲwè nè yòņsə ye tsoŋ vè, nè kə naaŋ nà' mətuhù àɛ, mù riŋ də nà'a ɲwè nè yi nè baptesə bwìŋ bə Yòņsè nè Rərəŋ nè. ³⁴ Mù nè sə tsə' nè weŋ zìnə àm pwe'fo' də mù a yə bum yè'sə laŋ, fana mù nè sə tsə' nè weŋ jəja də ɲwè ènə, yi mo Nwì nè.>>

Bùu Sè Wo A Rì To Jisòs, Nə Bɛ' Lo Yi

³⁵ Tsok à rəŋ fe'lə sèmok nga Jon tə bə ɲgàa fàak ye wèŋ ba. ³⁶ Yi ye nga Jisòs sə càa fana yi cèp də, <<Wèeŋ ye, nà'a mo nsùŋgaŋ Nwì nè.>> ³⁷ ɲgàa fàak sè ba sə à yuk yusè Jon à cèp sə fana wo lokok, nè bɛ' lo Jisòs nè. ³⁸ Jisòs à bùuŋ kùuk, nè ye nga yà'wèŋ sə yù vè yi fana yi fek yà' də, <<Wèŋ sə lòfò?>> Wo duk bwi fa nà' yàwo də, <<Cicà, wu cugè ma fò?>> Cicà nè bə ncèep lak awo yà'sə də Rabi. ³⁹ Jisòs nè duk fa wo də, <<Wèeŋ və-a kə ja'a.>> Wo à lòo, nè kə ye mvwe' sè yi cugè sə. Bə yà'wèŋ cum mam fo' nga nùm na lòv'ɛ tètè ndzəm kə seŋ tasə cù.

⁴⁰ Bùu sè ba sè wo ànə yuk nga Jon cèp fana wo bɛ' lo Jisòs sə, mòk ànə ye Andrù. Andrù nè à ye moma Saimù Pità. ⁴¹ Yi à ca lòo, nè kə ye tètà ye Saimù, nè tsok nà' də, <<Vès yə Mèzayà nè bə lis laŋ.>> (Mèzayà nè yà'sə də Krest. A yà'sə də, ɲkum ɲgà gèm bwìŋ nè.) ⁴² Fana yi jəŋ və Saimù nè, bə nà' kè ye Jisòs. Jisòs kək ja'a

Saimà, nè duk fa nà' dè, <<Wùu Saimà mo Jon, wo nè sè to wu mok sè' dè Kefàs.>> Liŋ sè dè Kefàs yà'sə mègù sè' co liŋ sè dè Pità yà'a. Yà'a dè Lìs.

Nàtaniyà Yə Rεεη Də Jisòs Mo Nwì

⁴³ Tsok à rεη sèmok fana Jisòs dè yi lo yuye mvwe' nzenğòGalìli. Anə geŋ yi ye Filìp, nè duk fa nà' dè, <<Βε' və mɯ.>> ⁴⁴ Filìp nè à ye mo lak mvwe' lak Bèsadà, Andrù bə Pità ye sè' bwe lak fo'. ⁴⁵ Filìp à kè yə Nàtaniyà, nè tsok nà' dè, <<Vès yə ηwè nè Musì à còm bə liŋ ye ndzənə ηwàk lùk, ηgàa tsòhòbum Nwì sè njamòk wèŋ ànə com bə liŋ ye sè' nà'a laŋ. A yi Jisòs nè yi tesə vè mvwe' lak Nazàre, nè yi mo Jòsep.>> ⁴⁶ Nàtaniyà nè duk fa nà' dè, <<Me'rə mɯ fən, wù tsəm dè aco yusəmok sè yà' tse' fàk tesə yuk mvwe' lak Nazàre à?>> Filìp dè, <<Vè kè ja'a bə lis yo.>> ⁴⁷ Jisòs à yə Nàtaniyà ηga nà' sə gì vèò fana yi cep dè, <<Nè'e mo Izùre nè yi zìnə nə, yi ka mɯzəp limŋgòn tse' lok.>> ⁴⁸ Nàtaniyà nè dè, <<Hàva', wù riŋ mɯ fò?>> Jisòs duk dè, <<Ghà nè wù anə sè cum sè mbwè tɯ nè wo togè nà' dè fik nà'a, ηga mɯ yə wu yàm laŋ ηkuŋ Filìp sə kə to wu.>> ⁴⁹ Nàtaniyà duk megu mok dè, <<Cicà, wu mo Nwì, wu Mèzayà nè yi ηkum bùɯ Izùre wèŋ nə.>> ⁵⁰ Jisòs duk fa nà' dè, <<Wù dzəm yè'sə bùusè mù tsè' wu dè, mù anə ye wu ηga wù cu sè mbwè tɯ fik sə à? Nà'nə ka yumok yeŋ. Mù sə tsè' fa wu zìnə dè, wu nə ye bum sè yà' yam càsə nà'nə.>> ⁵¹ Yi duk fa mali nà' dè, <<Wu nə ye ηga ntòbu mùhu nòto fana masinjàa Nwì wèŋ

sə lo kəkək, nə sə tsoŋ tsətsoŋ mə tuhù mùu mo
 ŋwè.†>>

2

Jisòs Gù Ndzəp Yà' Bùuŋ Rùk

¹ Á cà nùumbu ba fana bùu mok də wo gu gù
 mvwe' lak Kanà nè nà'a mvwe' nze Galili. Ma
 Jisòs à ye sè' fo'. ² Wo à to lòJisòs bə ŋgàa fàak
 ye wèŋ sè' fo'. ³ Mvè'nè wo ànə sə no rùk fo'
 fana rùuk sə me tiŋ. Ma Jisòs kə duk fa nà' də,
 <<Wo ka rùk mok tse'.>> ⁴ Jisòs nə duk fa fəsə
 nà' də, <<Nà'a nzak njòma àm a, mvək njàm ka
 ntòkərə.>> ⁵ Ma ye nə kə duk fa ŋgàa fàak sè
 fo' sə wèŋ də, <<Yusè yi tsè'-a wèŋ lóŋ, wèŋ gu
 yà'.>> ⁶ Anə ye ŋga bée mok tə fo' ntùŋfu, sè
 wo à gù yà' bə lis. Anə ye bée ndzəp sè bùu Jus
 wèeŋ cùk rəŋsəgè bo awo bə zeŋ ya wo ye rərəŋ
 mə lisè Nwì. Bè nè mò'fis à sə rwiŋ ŋga ndzəp
 ca co jok kwè kè ntùŋfu àlɛ'. ⁷ Jisòs duk fa wo də,
 <<Wèeŋ tuk rwiŋsə bée sə bə ndzəp pwe'fo'.>>
 Wo tuk rwiŋsə yà' bə ndzəp vɛ'ɛ leer. ⁸ Yi duk fa
 fe'lə yà'wèŋ də, <<Wèeŋ səp fis-a yà' ŋga'a, nə fa
 ŋwè nè yi gəp fa bwiŋ nə.>> Fana wo səp, nə fa
 lo yi. ⁹ Ndìgəp nə à no ja'a ndzəp sè yi bùsə yà'
 rùk sə. Yi kà mvwe' sè yà' vèə rì. Ŋgàa fàak sè
 wo ànə tuk ndzəp sə wo riŋ megu wo. Ndìgəp nə
 to bwi ye ndugù nə. ¹⁰ Nà' ànə vèə, yi duk fa nà'
 də, <<Wo fa togè bwiŋ ntòrùuk sè bəboŋ tètè a ye
 ŋga bwiŋ no ze' ŋkuŋ wo fis və sè yà' ka ŋkùuŋ

† **1:51** 1:51 Linj sè də mo ŋwè yè'sə mə linj fòbə ncèep Arami
 nè ŋwè à sə to fagè ni' ye. Jisòs à jə linj yè'sə mvè'nè wo à còm
 ndzəŋə ŋwàk Danà 7:13-14.

boŋ. Wù jèè nè yòrùuk sè bəboŋ sə, nè tes loksə tətè kə wes ŋga'a nà?>> ¹¹ Nè'e maŋgəŋgèŋ nè Jisòs à gù to tsə cap. Yi à gù nà' mvwe' lak Kanà nè mvwe' nze Galili. Yi à nìtsə' ŋàaŋ ye bə zeŋ fana ŋgàa fàak ye wèŋ dzəm tsə'rə wesə bohòyi. ¹² Yè'sə ànə me fana Jisòs nè yè'e fa'nə, nè tsooŋ lo mvwe' lak Kàpanum. Yi à lòfo' bə ma ye, nè ye bwema ye, bə ŋgàa fàak ye wèŋ sè'. Wo à kə cu yòŋsə fo' nùumbu mok jo.

Jisòs Bɛ'fis Ngàa Sèŋ Bum
Mɛ Ndap Nwì Nè Ghaŋ Nè
(Mat. 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Anə ye ŋga ŋkàk bùu Jus wèŋ nè wo togè nà' də Pasobà nà'a kəp vèə fana Jisòs yè'e, nè kok lo mɛ Jòrosalèm. ¹⁴ A kè dzèŋ mɛmvwe' ndap Nwì nè ghaŋ nè fana, yi ye bwìŋ ŋga wo sə sèŋ mbòŋ bə nsùŋgaŋ nè ye kəkəbùŋ wèŋ mbwa. Yi ye bù ŋgàa kup mbàm wèŋ ŋga wo sə kupsə nsàp mbàm nè co wo fa Nwì fəfa bə zeŋ. ¹⁵ Yi fəəp kù mòk co ŋkwès, nè bɛ' tosə fis bùu sə wèŋ sə mbiŋ pwe'fo'. Yi bɛ' fis mbòŋ sə bə nsùŋgaŋ sə wèŋ mɛmvwe' ntòmbi ndap Nwì nè ghaŋ anə. Yi le' busə mak teberəə kupsə mbàam sə wèŋ tu tsətsoŋ, nè kə' səsə mbàam awo sə sə nze. ¹⁶ Nə duk fa ŋgàa sèŋ kəkəbùŋ sə wèŋ də, <<Wèŋ tesə bə yu yè'e sə mbiŋ. Wèŋ ka tse' ŋgòbùsə ndap Tè' am də a ndap nteŋ.>> ¹⁷ Mvè'nè yi à cèp vɛ'nə fana ŋgàa fàak ye wèŋ tsərə kok yusə wo à còm yà' ndzənə ŋwàk Nwì də, <<Nsàp mandzè nè mɛ dzəm ndap yònə gɛ vɛ'ɛ co nà'a nè ləsə mɛ.>>

18 Bù ñkwàha bùu Jus wèñ fek yi dè, <<Nsàp yu nè aco wù gù tsok fa vees yè'sə yà, ya vèes riñ dè wù tse' ñàaŋ sè ñgògù bum sè wù sè gù yè'sə è?>> 19 Jisòs duk fəsə fa wo dè, <<Wèeñ kuəmsə mak ndap Nwì nè ghañ nè'e, ya mu nè ci wes nà' mənə nùumbu tɛ'.>> 20 Bùu Jus wèñ sè duk dè, <<Kwɛ'fò, vès à jə lùumŋgòñ hum kwè-ncòp-ntùñfu ñgòci wes ndap nè'e, wù dè wu nè ci wes nà' yòmənə nùumbu tɛ' è?>> 21 Anə ye ŋga yi à sè cèp bə gbù', nè sè to dè ndap yà'sə ni' ye. 22 Ghà nè yi ànə lokok mvwe' kpə fana ŋgaa fàak ye wèñ tsərə fe'lə yusə yi à cèp sə fana wo dzəm ncèp nè nà'a ndzənə ŋwàk Nwì nè, nè ye bə ncèp nè Jisòs à cèp nè sè' dè yà'a zìnə.

23 Ghà nè yi à ye mvwe' lak Jòrosalèm mvək ñkà'a pasobà sə, bwìñ à dzəm bohòyi vɛ'ɛ wùriñ bùusè wo à yə maŋgəŋgèeñ sè yi à sə gùu. 24 Megu dè Jisòs kà wo ntəm ye pap fa, bùusè yi rì wes bwìñ pwe'fo' yi. 25 Yi à ka njo mòk dè ŋwèe tsok fa yi dè ŋwè nè'e vɛ' bə vɛ' tse', bùusè yi rì wes yusè yà' cu sè ntùu ñwè pwe'.

3

Jisòs Yə'rə Fa Nìkòdemù

Bə Nzak Dzədzə Nè Kè' Ba

1 Nwèə Farəsi mòk à ye, wo to liñ ye dè Nìkòdemù. Yi à ye ñkwà'ñwè bohòbùu Jus wèñ. 2 Nwè ènə à vè nòŋ bohòJisòs nè ndzəmè, nè duk fa nà' dè, <<Cicà, vès rì tse' dè wu yè'e cicà nè wù a vè bohòNwì. Bùsè kaco ñwè gù to nsàap bum maŋgəŋgèeñ sè wù sè gù yè'e yeñ, tse'ŋga

Nwii bə ɲə̀ɲə̀gàɲ.>> ³ Jisòs cep bəsə fa nà' də, <<Mù sə tsə' wu yè'e zìnə nè nà'a ɲkəm duk də, tse'ɲga wo dzə fe'lə ɲwè səmok, ɲkuɲ yi nə kə ye mɯwe' gaɲ ɲkum Nwì.>>

⁴ Nikòdemù nə fek fe'lə yi səmok də, <<Aco wo dzə fe'lə ɲwè nè yi gu laɲ yè'sə va? Aco yi ni fe'lə lo ndzə vèə ma ye, ya wo dzə fe'lə yi nè kè' ba à?>> ⁵ Jisòs duk fəsə fa yi də, <<Mù sə tsə' wu zìnə nè nà'a ɲkəm duk də, tse'ɲga wo dzə ɲwè bə ndzəp nə ye bə Yòɲsə nə Rəɲɲə nə ɲkuɲ yi kə ni mɯwe' gaɲ ɲkum Nwì. ⁶ ɲwè nè wo a dzə yi bə ɲgùpni', a sè' nè bə ɲgùpni'. ɲwè nè wo a dzə yi bə yòɲsəə, a sè' nə bə yòɲsə. ⁷ Kà də wu mərə būsə mù duk wu də, tse'ɲga wo dzə fe'lə ɲwè nè kè' ba duk. ⁸ Fə̀fə̀ə càgè mɯvè'nə yi dzəm, wèɲ sə yuk, nə kà mɯwe' sè yi sə yèto vèə kə mɯwe' nə yi sə ləo ɲgòkè ləə rì. ɲwè nè wo dzə-a yi bə yòɲsə nə fana yà' ye megu bohòyi sè' vɛ'nə.>>

⁹ Nikòdemù nə fek mali nà' də, <<Aco yè'sə ye vɛ'nə yè'sə vale?>> ¹⁰ Jisòs duk fa fe'lə nà' də, <<Wu yè'e cicà nə ghaɲ mɯwe' lak Izùɛ, nə kà bum yè'e rì vɛ'nə va? ¹¹ Mù tsə' fa wu zìnə nè nà'a ɲkəm duk də, vès sə tsə' fa wèɲ bum sè vès rì yà', nə ye yà' bə lis avès fana wèɲ kà ves yà' dzəm fa. ¹² Mù tsə' fa wèɲ bum sè yà'a ma sə nze fɛn, wèɲ kà mɯ yà' dzəm fa, ye də mɯ tsə'-a wèɲ bum sè ma mɯbu wèɲ dzəm fa mɯ à? ¹³ ɲwè nəmòk nè mò'fis ka mɯbu ntòkok lo yuk. Mègù mùu mo ɲwè nè mù à tesə tsooɲ mbwa. ¹⁴ Yumook də wo nə fis gesə tsoɲ mùu mo ɲwè mɯtsə, mɯvè'nə Musì ànə fis kok no mɯtsə ghà nè

wo ànə ye ηgəà yà'a ηkuŋ. ¹⁵ Də ya ηga a ye-a sè ndà, ηga nà' dzəm bohòyi fana nà' tse' lùŋ nè nà'a nè kà kè mè yuk.

¹⁶ <<Nwì ànə dzəm bùu sè sənə nzenğòŋ nə ve'ε wù kà fùk, nə tumsə vesə kwə'rè mo ye də a ye-a sè ndà ηga nà' dzəm bohòmo ye nə, ηgèŋgàaŋ nə kà bisè, yi nə tse' lùŋ nè nà'a nè kà mè yuk. ¹⁷ Njo nè Nwì ànə ka mo ye nə də nà'a və nə kə sak bup nzenğòŋ nə tum və. Yi à tum nà' də ya nzenğòŋ nə pwe' nə luŋ bohònà'. ¹⁸ Nwè nè yi dzəm-a bohònà', ye də yi ka nzak tse'. Nwè nè yi kà-a bohònà' dzəm ye də yi gbù nzak tèè, bùusè yi ka bə liŋ mo Nwì nè yi mègù mò'fis nə dzəm. ¹⁹ Mvè'nè wo sak lèsə tes nzak nə də ve'. Də mareŋ a vè sənə nzenğòŋ nə, bwìŋ dzəm megu ndzəm nə noŋsə mareŋ nə. Wo gù ve'nə bùusè bum sè wo sə gùu sə bup. ²⁰ Busè ηwè nè yi gùgè-a ye bup, yi kà ηge' bə mareŋ yegè. Yi sə caŋ mareŋ caa. Njo nè yi sə wəp də aco bwìŋ ye yusè yi sə gùu sə. ²¹ Nwè nè yi gùgè ye yusè yà'a zìnə tesə vègè ye sə mvwe' mareŋ. Yi tesə vègè ve'nə də ya bwìŋ ye jəja kwarəŋaŋ də yusè yi gù yà'sə, a bə mandzè Nwì.>>

Jon Duk Də Yam Gha' Jisòs Nə Noŋsə Yi

²² Yè'sə ànə ca fana Jisòs bə ηgàa fàak ye wèŋ lo mok mvwe' lak Jùdiyà. Yi bə yà'wèŋ à kè cu mam fo', nə sə bəptəsə bwìŋ fo'. ²³ Jon à sə bəptəsə bwìŋ ye sè' mvwe' mok sè wo to fo' də Anòn, mvwe' sə kuəp lòlak Salèm. Yi à sə bəptəsə fo' bùusè ndzəp à ye fo' ηkùuŋtènŋ.

Bwìṅ à sè vèè, nè sè kə baptəsə fo'. ²⁴ Yè'sə ànə ye ṅga wo ka Jon nè ndapndzəm ntòko nisə.

²⁵ Anə geṅ, ṅgàa fàak Jon bə ṅwəè Jus mòk wèṅ yèto ṅgòsə fenə bə mandzè nè wo cùk rɛṅsəgè ni' ṅgòbɛ' mandzè Nwì. ²⁶ Fana wo və bohòJon, nè kə duk fa nà' də, <<Cicà, wù sə tsərə tse' malì ṅwè nè weṅnə à ye mṽwe' ṅgə ndzəp Jòridàṅ fa' nà'a nà? Yi nè wù sə tsòho fa bwìṅ bə liṅ ye nà'a, yi sə bàptesə sè' fana bwìṅ sə kpəəṅ lòwes mok bohòyi.>> ²⁷ Jon nè cep fəsə fa yà'wèṅ də, <<Kaco ṅwè tse' to yumok bə bo ye yeṅ. Tse'ṅga Nwì mɛbu fa yi yà' yi ṅkuṅ yi tse' yà'. ²⁸ Wèṅ à yuk fa mɛ bə ntu'u awèṅ laṅ mṽ'nè mɛ à sə duk də, mɛ ka yè'sə ṅkum ṅgà gèm bwìṅ nè mɛ yeṅ. Mɛ mègù yàm ṅwè nè wo a tumsə lòmɛ yàm də mɛ lo tse' mantombii Krɛst nè. ²⁹ Wèṅ rì də ṅwè nè yi tse' ṅgwegù a ndugù nè. ṅge'e ndugù nè təəṅ kok ṅgə ni' nà', nè sə kwa wùriṅ mṽ'nè yi sə yuk ṅgì ndugù nè sə. Yà'a sè' mṽ'nè kwəkwa nè njàm rwiṅ wesə mɛ ṅga'a sè' dak. ³⁰ A kəkurè də yi nè sə lo tson mantombi, mantombi, fana mɛ sə foho lo tson yàm ma ṅkwèṅ, ma ṅkwèṅ.>>

ṅwè Nè Yi Tsə Ma Mɛbuu Mo Nwì

³¹ Yà' mègù sè' də yi nè yi tsə ma mɛtsəə ṅwè nè ghaṅ nè yi. Yi nè yi ṅwəè nzeṅgòon, nzeṅgòn nè tse' yi yi, fana yi sə cep megu bə bum sè sə nzeṅgòn fɛṅ. Yi nè yi vè ye mɛbu nè gha' ndaaṅwè pwe'fo'. ³² Yi cèpgè bum sè yi a yə yà' bə lis ye, nè yuk bə ntu'u ye, ṅwè nè mò'fis kà ncèp ye nè dzəm lo' fà'. ³³ ṅwè nè yi dzəm-a

ncèp ye nè fana yi sè nìtsè' fa bwìŋ bə zey yà'sə də Nwii zìnə. ³⁴ A vɛ'nə bùusè ŋwè nè Nwì a tumsə vè yi nè sè tsòho ncèp nè Nwì. Nwii fagè yi Yòŋsè nè co wù kà fù' to. ³⁵ Tè' nè dzəm mo ye nè, nè fa wes bum pwe' ndzə bohònà'. ³⁶ Ŋwè nè yi dzəm-a bohòmo ye nè fana ye də ŋgèŋgàŋ tse' lùŋ nè nà'a nè kà kè mè yuk. Ŋwè nè yi kà-a mo ye nè yuk, yi nè kà lùŋ bə lis yə yuk. Ma nè nje də, jèjòk nè nà' cu sè ntùè Nwì naaŋ mətuhù ŋwè ànə.

4

Jisòs Gùu Nwà Sàmàriyà Rɛɛŋ Yi

¹ Tà Jisòs à rì də bùu Faràsi wèŋ yuk də yi bàptəsə ghak bwìŋ yi nè noŋsə Jon. ² (Jisòs à sè kà yi bə bo ye bàptəsə. A sè bàptəsə ŋgàa fàak ye wèŋ.) ³ A ye vɛ'nə, yi ye'e me'rə Jùdiyà anə, nè bwi lo mvwe' nzeŋgònŋ Galili. ⁴ Yi à cu ŋgòlòo, yà' ye də yi nè bɛ' tsoŋ li lɛ mandzè nè nà'a càgè mvwe' nzeŋgònŋ Sàmàriyà nà'a. ⁵ Anə geŋ yi gi ca mvwe' nze Sàmàriyà anə fana yi kə dzeŋ mvwe' mubuk lak mòk. Wo to fo' də Sekà. Məmvwe' ànə à kùəp mvwe' nzum sè Jàkop ànə fa fo' bohòmo ye Jòsep njamòk, njamòk. ⁶ Ndzəp nè Jàkop nè à tu nà' sè nze, nè sè tuk, à ye sè' məmvwe' ànə. Jisòs à kè dzèŋ fo' ŋga yi wòbè gi. Yi cum tsoŋ fo' sè nze ŋgə ndzəp anə. Anə ye ŋga nùum co maràŋ. ⁷ Nwà Sàmàriyà mòk tesə vè də yi kə tuk ndzəp. Jisòs duk fa nà' də nà'a fa yi ndzəp yi no. ⁸ Anə ye yè'sə ŋga ŋgàa fàak ye

sə wèŋ à lòwes ndzə ntòlak ŋgòkè ywi vè zuzɯ.
Yi sə cum yòŋsə fo' yìyi.

⁹ Nwà Sàmàriyà nə vehe də wete, nə də, <<Ye va ŋkuŋ wù ye yòŋwəò Jus, nə sə fek mɯ ŋwà Sàmàriyà də mɯ fa wu ndzəp-ε?>> Yi à sə fek vɛ'nə bùusè bùu Jus wèeŋ kà ŋge' bə bùu Sàmàriyà wèŋ yegə. ¹⁰ Jisòs duk fa ŋwà nə də, <<Anə ye-a də wù riŋ yusə aco Nwì fa yà', nə riŋ ŋwè nè yi sə ləŋ ndzəp bohòwù ènə, bwèrɛ wù fek yi də yi fa wu ndzəp. Ya yi fa wu ndzəp nè nà' tse' lùŋ.>>

¹¹ Nwà nə duk fa nà' də, <<Tè'mòk, wù ka yu tuk ndzəp fa'nə tse'. Ndzəp nə nə yeè nə ca sè' cəco mwè, ye də wu nə jəŋ ndzəp nè nà' tse' lùŋ ènə ma fò? ¹² Wù sə də, wu duk də wù gha' tàcici àvès Jàkop nè yi à fa ves ndzəp ènə, nə no ye nà' sè' nà'a nà? Bwe ye bə mbòoŋ ye wèŋ pwe' à sə no sè' ndzəp ènə.>> ¹³ Jisòs nə duk fəsə fa nà' də, <<Nwè nè yi no-a ndzəp ènə pwe'fo', njè ndzəp nə sə yaŋ fe'lə mali yi sèmok. ¹⁴ Nwè nè yi no-a ye ndzəp nè mù fa yi nà' mù fana njè ndzəp nə kà yi mok ya yuk fe'lə. Ndzəp nè mù fa yi nə nə bùuŋ ndzəp ni'ì yi co ndzəp nè nà' sə to tesə kok sə nze. Nà'a sə tesə vɛ'nə, nà' ye mok lùŋ nè nà'a nè kà mè yuk.>>

¹⁵ Nwà nə də, <<Tè'mòk fa mɯ-a nsàp ndzəp ànə mɯ no, ya njè ndzəp kà mɯ mok ya yuk, nə ye sè' də ya kà də mɯ sə ye ŋgə' də mù sə vèhə fəŋ ŋgòkè tuk fe'lə ndzəp mok sè' duk.>> ¹⁶ Jisòs duk fa fe'lə nà' də, <<Dù kè to ndu yò, ya wenə və.>> ¹⁷ Nwà nə də, <<Mù ka ndum tse'.>> Jisòs də, <<A zìnə mvè'nè wù cèp də wù ka ndum tse'

yà'sə. ¹⁸ Mù duk ve'nə bùusè wù ànə tse' to me ndum tàn laŋ. Nè wenə cu ŋga'a nè'e ka ndu yòsè' yeŋ. Ye də yusè wù cèp sə a zìnə.>>

¹⁹ Nwà nə duk də, <<Tè'mòk, mù yə co də wu yè'sə ŋgà tsòhòbum Nwì. ²⁰ Tàcicii avès wèŋ à sə kùksəgè Nwì məm̀wwe' nda nè'e fana wèŋ bùu Jus wèŋ sə duk yàwèŋ də anə ye co bwìŋ kuksə Nwì m̀wwe' lak Jòrosalèm ε?>> ²¹ Jisòs duk fa fe'lə nà' də, <<Njè'gù, m̀ tsok fa wu yusè zìnə də, m̀vək sə vəə nè bwìiŋ nə kà Tè' nə m̀ ndahà fəŋ kè m̀wwe' lak Jòrosalèm àl' mok sə kùksə fe'lə. ²² Wèeŋ kùksəgè yusè wèŋ ka bə zeŋ rɛeŋ. Vès sə kùksə yàvès yusè vès rɛeŋ bə zeŋ laŋ bùusè Nwìi nə tɛsə bwìŋ sə nzeŋgòŋ fɛeŋ ndzə bohòvès bùu Jus wèŋ. ²³ M̀vək sə vəə, aco mù duk də m̀vək nə kè dzèŋ laŋ, nè bwìiŋ nə sə kuksə Tè' nə bə zìnə, nə sə kuksə yi ndzənə yòŋsè sè'. Tè' nə dzəm də nsàp bù ànə wèeŋ kùksə yi. ²⁴ Nwì nə, yi yè'sə yòŋsè. Yi fagè bwìŋ yòŋsè yi. Ye də bùu sè wo dzəm-a ŋgòkùksə yi, wo kuksə yi ndzənə yòŋsè nə ye bə zìnə àwo pwe'.>>

²⁵ Nwà nə duk də, <<M̀ rì də Nkum ŋgà gèm bwìŋ nè Nwì à duk də yi nè tum vè nà' nə, nə və ntsə'mòk. M̀ sə duk yi nè wo togè yi mok sè' də Krest nà'a. Yi vəə, yi nə niŋtsok fa ves bum lòoŋ fo'.>> ²⁶ Jisòs duk fa ŋwà nə də, <<M̀ nè mù sə cèp bohòwù ènə, m̀ yi nə.>>

²⁷ Ǹgàa fàak Jisòs sə wèŋ à bwìŋ foho vè sè' ghà nà'nə. Wo m̀rə vè'e wùriŋ də nà' sə cèp bə ŋwàŋwè. Nè mò'fis kà ŋwà nə də, nà' dzəm fɛeŋ yàlɛ sə fek. Nə kà Jisòs də yi sə cèp bə ŋwà ènə

bùu yàlɛ sè' fek lok. ²⁸ Anə gen, ɲwà nə me'rə tes kùuŋ ndzəp ye sə fo', nə lo ndzə ntòlak. Yi à kə dzèeŋ, yi tsoho fa bwiŋ də, ²⁹ <<Wèeŋ və, nə kə ye yàwèeŋ ɲwə nəmòk nə yi taŋsə tsè' wes fa mu bum sè wo à dzə mu dzəə, mù gu vɛ'ɛ pwe' nə pwe' ɛ. Kàmòk yi ɲgwàaŋ ɲkum ɲgà gèm bwiŋ nə wo dukgè də yi nə vəə nə àlɛ'.>> ³⁰ Wo à yuk vɛ'nə, wo tesə mu ntòlak anə, nə kə ye Jisòs.

³¹ Anə ye sè' ɲga ɲgàa fàak ye sə wèŋ sə duk fa yi də, <<Cicà, zɹ-a yumok le.>> ³² Yi duk fa yà' ye də, <<Mù tse' beŋ yàm sè ɲgòzɹ yo sè wèŋ ka bə zeŋ riŋ.>> ³³ ɲgàa fàak ye wèŋ sə ye ɲgòfɛ'rə mətsetə'rəə wo də, <<ɲwə nəmòk jə və fa yi beŋ à?>> ³⁴ Jisòs nə duk fa wo də, <<Beŋ aam ɲgògù fàak sè ɲwə nə yi à tum mu nə dzəm də mu gu. Nə gu wes fàak yà'sə. ³⁵ Wèeŋ cèpgè ncèp mòk də, <Bwehe cu ɲwɹ kwè ya bum sè wo bì mu nzuù yà'a kɹə ɲgòkɹp.> Mù sə tsè' wèŋ yàm də wèeŋ bùuŋ kək ja'a yàwèeŋ, nzum sə ɲga'a yè'sə mvək kəkɹp. ³⁶ ɲwə nə yi kɹpgèə wo lak yi yèto fàak ye laŋ. Yi sə benə ɲgwii bum sè yà'a bwiŋ ya wo nə kə tse' lùŋ nə nà'a nə kà mè yuk nə. Ya ɲga ɲwə nə yi à bìi bə nə yi à kɹp ye kɹpə ba fo' nə kwa mvwe' mò'fis. ³⁷ Yà'sə sə nitsè' də ncèp nə wo cèpgè nà' də, Mòok bìgè ye bìi, mòk kə kɹp ye kɹpə, nà'a zìnə. ³⁸ Mù a tumsə lòweŋ ɲgòkə kɹp bum sè wèŋ à ka fàk. A fàk bùu sè zok, wèŋ nə kə kuɹp nə yàwèŋ kɹpə. Wèŋ zɹ yà'sə swek mətuhù bùu mok.>>

³⁹ Bùu Sàmàriyà sè mvwe' ntòlak ànə à dzəm bohòyi vɛ'ɛ wùriŋ njo ncèp nə ɲwà nà'a ànə cep

fa' də, <<Yi taŋsə tsə' wes fa mɔ bəm sè wo à dzə mɔ dzəə, mɔ gɔ pwe' nè pwe'>> nà'a. ⁴⁰ Bùu Sàmàriyà sə wɛŋ à kə tsɛŋ yi, wo ŋwɛ' tse' yi cùk də nà'a kà ntòlò, də bə yà'wèŋ cum la'à wo anə ŋkuŋ. Anə geŋ, Jisòs nè cum fo' nùumbu ba. ⁴¹ Mok à dzəm fe'lə bohòyi ŋkùuŋ sèmok bùu bəm sè yi sə cèp. ⁴² Wo duk fa ŋwà nè də, <<Vès sə kà yè'sə mok bùu ncèp nè wù tsə' ves wù nè dzəm mègù. A yè'sə mok bùusè vès yuk bə ntu'u yàvès, vès nè rì nè də nè'e gù tsə gù yi nè ŋgà lùŋsè nzeŋgòŋ nè.>>

Jisòs A Gù Mo Ŋkwà' Ŋwə Mòk Yi Lokok Yiyan

⁴³ Nùumbu sè ba sə à cəa, yi lo yuye mvwe' nzeŋgòŋ Galili nè a fo' lak ye. ⁴⁴ Jisòs nè bə tu ye à sə cèp fis də wo kà ŋgà tsòhòbum Nwì mvwe' lak ye sè wo à dzə yi fo' co ŋwə nè ghaŋ jəgè. ⁴⁵ Yi à rì vɛ'nə, nè sə lo mali fo'. A kə dzèŋ Galili anə, bùu sè fo' sə wɛŋ kwa ŋgòyə yi vɛ'ɛ wùriŋ. Wo à gù vɛ'nə bùusè wo ànə lo mvwe' ŋkà' Pasobà nè nà' à ye mvwe' lak Jòrosalèm, nè ye bəm sè Jisòs nè à sə gù fo' bə lis awo.

⁴⁶ Anə geŋ Jisòs bwi foho lo fe'lə mvwe' lak Kanà nè mvwe' nzeŋgòŋ Galili, sè mvwe' sè yi à gù ndzəp yà' bùuŋ rùk sə. Ŋgà fàk gomè mòk à ye fo' nè ghaŋ, ŋga yi cugè mvwe' lak Kàpanùm. Ghà ànə à ye ŋga mo ye nè ŋwəmbam nòbə yiyan nèbəp. ⁴⁷ Yi ànə yuk də Jisòs mè'rə vè Jùdiyà, nè vè nè mvwe' nze Galili fana yi lo, nè kə tseŋ Jisòs nè. Yi sə lɛŋ nà' də bə nà'a lo Kàpanùm mvwe' sè yi cugèə, ya nà'a kə gũsə fa yi mo ye. Anə ye ŋga mo ye nòvɛ'ɛ mvək

kpukpu. ⁴⁸ Jisòs duk fa nà' dè, <<Wèñ kà-a yàwèñ mañgəñgèñ bə lis yə, kaco wèñ dzəm bohòmù yèñ. Ka vè'nə yèñ à?>> ⁴⁹ Ngà fàk nè duk ye dè, <<Tè'mòk, a lo-a ntèñ na, bwèrè mo àm nè nè kpə.>> ⁵⁰ Jisòs duk fa nà' dè, <<Dù lo yuyo. Mo yònə gə lañ.>> Ngà' nè à dzəm ncèp nè Jisòs cèp fa yi nè, nè bə' mandzè ye lo. ⁵¹ Yi à sə lòmandzè, yi kərə bə ngàa fàak sè wo fàkgè bohòyi. Wo tsok fa yi dè mo ye nè gə lañ. ⁵² Yi fek yà' dè, mo nè a lòkok yiya nè nga nùum ma fòlè. Wo duk fa yi dè, <<A ye ñkwis nga nùum marəñ kañ.>> ⁵³ Tè' nè tsərə fəsə, nè riñ dè mvək nè wo tsè' yi ànə, mègù sè' mvək nè Jisòs a duk fa yi dè, <<Dù lo yuyo. Mo yònə gə lañ>> nè. Anə geñ yi dzəm bohòJisòs bə ndap ye pwe'fo'. ⁵⁴ Nè'e nga'a mañgəñgèñ nè ba, nè Jisòs à gùu mvè'nè yi ànə me'rə Jùdiyà, nè və mvwe' nzeñgòn Galìli.

5

Jisòs Gəñsə Ngà Yiya Mòk Mvwe' Ngə Təm Bèzatà

¹ Yà'sə ànə me wes fana mvək kərə fe'lə nè bùu Jus wèñ à tse' ñkà' mòk Jòrosalèm anə sèmok. Jisòs à kok lòmù Jòrosalèm anə ye sè'. ² Wo à tu nònşə təm mòk fo' mvwe' ncùu ñkà' sè nsùngaəñ càgè fo'. Bùu Hibrù wèñ togè təm nè bə ncèep lak awo dè, Bèzatà. Wo à ci tes mvwe' mok co mbàndap bòp tən ya bwiiñ sə cañ cum nùm fo'. ³ Ngàa yiyañ wèñ à sə nònşə fo'. Mok à ye ngàa jì lis, mok sè kaco wo gi to yèñ nè ye bə sè wo à kpə yum bo wèñ. (Wo à sə nònşə fo'

ngòtək ghà nè tèm nè nə tsoho. ⁴ Busè masinjà Tà Nwì à sè vègè fo' nga mvək kùrə, nè gù ndzəp nè nà' tsoho. Ghà nè yi tsè'rə wes nà' vɛ'nə fana ηwè nè yi ni lòto-a ca yi, a dzəm nga yi tse' nsàp yiya nè fòpwe'fo', nà' me.) ⁵ Nwè nəmòk à ye fo' nè yi à ye bə yiyaη mənə lùumηgòη hum tɛ'-ncòp-fwame'. ⁶ Fana Jisòs à dzèη fo', yi ye nga nà' nòo. Yi riη sè' də nà' à yə ηgə' bə yiya nè lùumηgòη wùriη fana yi fek nà' də, <<Wù sè dzəm də yiya yòènə me à?>> ⁷ Ngà' nè duk də, <<Tè'mòk, mù ka ηwè nè co ndzəp nè tsòho wes fana yi le' so gesə mɛ ca tse'. Mù dukgè də mù dap lokok kə ni ca nga ηwè nəmòk kə ni to ca laη.>> ⁸ Jisòs duk fa nà' də, <<Lòkok mɛtsè, nè lim kəà yò, nè lo.>> ⁹ Jisòs ànə cɛp vɛ'nə ntèn, ηgà' nè gɛη sè' ghà ànə. Yi à lòkok, nè te' lim kəà ye, nè bɛ' mandzè lo yuye.

Numbu nè Jisòs ànə gɛηsə ηwè ànə bə yiyaη ènə ànə ye numbu dzè. ¹⁰ Fana ηkwàha bùu Jus wèη à gèη də wo ye ηwè ènə nga yi kotse' kəà ye, nè sə gi bə zèη fana wo vehe. Wo fek duk də, <<Wù ka riη də a ntinə numbu dzè à? Nsàp yu nè wù gùu ηgòbè' tse' kɛ' kəà ntinə ènə, lùk ka bə zèη dzəm lok.>> ¹¹ Nwè nè yiya ye à mè nè duk fa wo də, <<Nwè nè yi anə gù ηkuη mù gɛη nè, nè duk fa mù yi də mù lim jəη kəà àm, nè lo bə zèη.>> ¹² Wo fek fe'lə nà' səmok də, <<Cèp nsàp ηgwì yu ànə ndà, də wu lim gi bə kəà ntinə-ɛ?>> ¹³ Ngà' nè kà ηwè nè nà' ànə gù ηkuη yiya ye me nè rì bùusè Jisòs nè à ni bisè lòmɛtsətsə'rəə bùu sè wo mà fo' wùriη sə laη.

¹⁴ Anə sap kok fana Jisòs tseη ηwè nè yi ànə

gũṅsə nà' nə mùmṽwe' ndap Nwì nè ghaṅ nə. Yi to nà', nə duk fa nà' də, <<Yeè, yiya yònə mè laṅ fana mù də mu tsok wu də wu jəṅ ṅkərè də wu kà bɔp mok gù fe'lə, ya ṅgə' nè nà' yam càsə yiya yòànə kà wu mok kè tsèṅ.>> ¹⁵ Ṅgà' nə à bwì foho lò, nə kə tseṅ bù ṅkwàha bùu Jus sə wèṅ, nə tsok wo də liṅ ṅwè nè nà' anə gũṅsə yi nə də Jisòs. ¹⁶ Yà'a bum sè yà' à gù ṅkuṅ bù ṅkwàha bùu Jus sə wèṅ ye ṅga'a ṅgòsə fa kə' cà Jisòs ṅgə' də nà' sə gũṅsə kə' bwìṅ nùumbu dzè. ¹⁷ Yusè Jisòs à tsè' fa bùu Jus sə wèṅ bə ncèp ènə à ye də, <<Tè' am fàkgè, nə kà dzè jə fana mù tse' ṅgòfàk yàm sè' ve'nə.>> ¹⁸ Wo ànə yuk mvè'nè Jisòs duk ve'nə fana bù ṅkwàha bùu Jus sə wèṅ lap ghaha wesə mandzè nè ṅgòzə yi nə ghaha. Wo à gù ve'nə bùusè wo à duk də, nà' gù bɔpsə lùuk awo sè ṅgònòṅsə nùumbu dzè, nə ye sè' də nà' to Nwì də Tè'ε nà'. Ye də nà' sə fàhu ni' nà' bə Nwì də bə nà'a yəyərè.

Jisòs Nì Tsè' Fa Bùu Jus Wèṅ Də Ṅàaṅ Ye Və BohòNwì

¹⁹ Jisòs ànə cep fəsə fa bùu yè'sə wèṅ də, <<Mù sə tsè' wèṅ yè'e zìnə nè nà'a ṅkèm ncèp də, kaco Mo Nwì nə gũ yumok bə tu ye yeṅ. Yi gù mègù yusè yi yə ṅga Tè' ye nə sə gũu. Busè yusè Tè' sə gù pwe'fo', Mo ye nə nə gũ sè' zeṅ. ²⁰ Tè' nə dzəm Mo ye nə, nə sə niṅ fa nà' bum sè' yi Tè' nə sə gù yà' lòoṅ fo'. Yi nə tsoho fa mali nà' bum sè ghaṅ sè yà' yam càsə sè wèṅ yə laṅ sə. Bum yà'sə nə ye nsàp nè wèṅ nə sɛɛṅ yà' tètè, nə wo. ²¹ Mvè'nè Tè' nə lòkoksəgè bwìṅ mvwe' kpɔ, nə fa wo lùṅ nè zìnə nə fana Mo ye nə mègù sè'

ve'nə. Yi fagè lùŋ nè zìnə nə bohòndàaŋwè pwe' nè yà' bòi də yi fa nà'. ²² Nə ye sè' də bə ma nè ŋgòsak bwìŋ, Tè' nə kà yi sakgè. Yi a fa nàaŋ sə ndzə bohòMo ye nə, də anə sak bwi nà' ŋgòri də ŋwè nè'e nə cum, nè'e nə kpə. ²³ Yi ànə gū ve'nə də ya bwìŋ pwe' wəp Mwe nə sè' məm̀vè'nè wo wəpgè Tè' nə yà'a. A ye-a ŋga ŋwè nəmòk sə kà Mwe nə wəp, ye də yi sə kà wəp yà'sə Tè' nə yi ànə tumsə vesə Mo ye sə nzeŋgòŋ nə.

²⁴ <<Mù sə tsè' weŋ yè'e ŋkèm ncèp nè nà'a zìnə də, a ye-a ŋga ŋwè yuk yusè mù sə cèep, nə dzəm bohòŋwè nè yi a tum m̀ mə fana ye də ŋgèŋgàŋ tse' lùŋ nè nà'a nè kà kè mè yuk. Wo nə kà yi mok kè sak, bù̀sè yi a càsə mvwe' kpə, nə to tesə və mvwe' lùŋ laŋ. ²⁵ M̀ sə tsè' weŋ yè'e sè' ŋkèm ncèp mòk də mvèk sə vəə, aco mù duk də mvèk nə kə dzeŋ laŋ, nè bù̀ kpək̀pə wèeŋ nə yuk ŋgì Mo Nwì. B̀ sə wo yuk ŋgì ànə, nə tse' lùŋ. ²⁶ M̀vè'nè Tè' nə tse' lùŋ ŋgòfa bwìŋ fana yi a fa m̀ Mo ye nə nàaŋ sè ŋgòfa bwìŋ lùŋ sè'. ²⁷ Yi a fa nàaŋ sè ŋgòsak bwìŋ sè' ndzə bohòMo ye nə, bù̀sè a yi ŋwè nè wo togè liŋ ye də Mo ŋwè nə. ²⁸ Kà də wèeŋ m̀rə bə bum yè'sə duk. M̀vèk sə kuəp vəə nè bù̀ kpək̀pə wèeŋ nə yuk ŋgì ye nə. ²⁹ Wo yuk nà', wo tesə kok sə mvwe' sè awo sə. B̀ sə wo ànə gū bəboŋ wèŋ lokok ŋgòtse' lùŋ nè zìnə nə, sè wo à gū yàwo b̀p wèŋ lokok və ya wo sak wo bə b̀p awo sə fana wo ye ŋgə'.>>

³⁰ Jisòs nə à sə cèp mali mok sè' də, <<Kaco mù gū fuk yumok bə tu am yeŋ lok, m̀ gū mègù yusè ŋwè nè yi à tum m̀ nə duk m̀ ve'nə. M̀

sakgè yàm mvè'nè yi duk yi. Ye də mù kà bə jòn sə sak būsè mù sə kà yusè də ya yà'a ye bəbon bohòmù gù. Mù sə gù yàm yusè yà'a ye bəbon bohòŋwè nə yi a tumsə vè mù nə.

³¹ <<A ye-a də mù sə təŋ fa ni' àm gèm fana bwìŋ kà də yusè mù sə cèp sə zìnə tsərè. ³² Yusè də ŋwè nəmòk nè zook yo nè yi sə cèp bə tu am sə yi. Mù rì sè' də yusè yi sə cèp bə tu am sə zìnə. ³³ Ma nè bohòwèŋ yàwèŋ, wèŋ ànə tumsə lo bwìŋ fa' bohòŋwè nè wo à sə to yi də Jon nà'a, də yi rɛŋsə wèŋ bə liŋ am yè'sə. Anə geŋ yi tsok rɛŋsə fa wèŋ zìnə nə sè' laŋ. ³⁴ Bohòmù yàm, mù sə kà ŋwè də yi təŋ fa mù ŋgònìtsè' də mù ŋwè nè zìnə làp. Mù sə cèp, nə sə kum gesə lo bə bum sè Jon ànə cèp bə liŋ am də ya wèŋ tse' lùŋ. ³⁵ Jon à ye laàm nè nà' sə kəŋ rɛŋ vɛ'ɛ njàaŋ. Wèŋ à dzəm ncèp ye nə mənə mvək momjo vɛ'ɛ, nə sə kwa bə mareŋ nè yi ànə fa wèŋ nə sè'. ³⁶ Bum mok cu sè yà' sə nìtsè' fa bwìŋ nsàp ŋwè nè mù cu nə, sè yà' gù ghak bum sè Jon ànə cèp bə tu am. Fàak sè Tè' am a fa mù òŋ də mù gù yà' sə, yà' sə nìtsè' fa bwìŋ vɛ'ɛ jəja kwarəŋŋ də Tè' am nə a tumsə vè mù yi. ³⁷ Tè' am nè yi à tum mù nə a cèp bum mok bə liŋ am, nè mù Mo ye nè yi à tum nə. Wèŋ ka ŋgì ye bə ntu' awèŋ yuk yuk, nə kà si ye bə lis sè' yə yuk. ³⁸ Fana mòk ye sè' də wèŋ kà ncèp ye nə sə ntuà wèŋ sè' ko nòŋsè. Mù sə duk vɛ'nə būsè wèŋ ka bohòMo ye nè yi tum vè nà' nə dzəm. ³⁹ Wèŋ ta ja'agè ŋwàk Nwì nə nùumbu pwe'fo' būsè wèŋ rì də aco ŋwàk ènə nìŋtsok fa wèŋ mandzè nè ŋgòkè tse' lùŋ nè zìnə nè nà'a nè kà

mè yuk nè. Mègù sè' ηwàk nè wèη tagè ènə, nè nà' sə cèp bə liη am. ⁴⁰ Nə ye də wèη a bèn ηgòvè bohòmù ya wèη tse' lùη.

⁴¹ <<Bohòmù yàm, a ye-a ηga ηwè kuksə mɛ, mù kà fàk bə zèη tse'. ⁴² Mù rì wèη bəboη. Mù rì də wèη ka Nwì sə ntɛù wèη dzəm. ⁴³ Mù duk vɛ'nə bùsɛ mù a vè bohòwèη mɛnə liη Tè' am fana wèη bèη mù nè Tè' am a tum mɛ yi nè. Nə ye də a ye-a ηga ηwè nəmòk vè-a bohòwèη bə liη sè ye fana wèη ko wumsə gesə nà'nə ndzə ηgùu wèη. ⁴⁴ Wèη sə ləp mègù mandzə nè də ya bwìη kuksə wèη. Wèη ka mvèk nè co də Nwì nè yi mò'fis nè kwa bohòwèη yi lap. A ye-a də bum yè'sə vɛ'nə, ye də aco wèη dzəm mɛ yè'sə va pip!

⁴⁵ <<Kà də wèη tsərə də mɛ nè kə jəη və nzak mɛ tuhù wèη mantombii Nwì mù duk. Anə ye bum sè Musì nè wèη a fa wes ni' awèη bohòyi nè à còm sə. ⁴⁶ Wèη ànə dzəm-a bohòMusì bə zìnə də bwèrɛ wèη a dzəm bohòmù yàm sè', bùsɛ Musì nè bə tu ye ànə com bum mok bə liη am sè'. ⁴⁷ A ye-a də wèη ka bum sè Musì ànə com noηsə lo me mantombi dzəm, ye də aco wèη dzəm ncèp nè njàm ηga'a va?>>

6

Jisòs Fa Bwìη Ncùhù Tàη Zɛzɛ

(Mat. 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Bum yè'sə ànə ca gesə wes me fana Jisòs nè lokok, nè bwi lo mvwe' nzeηgòη Galili. Yi à kè dzèη fo', yi to ca lo tèm Galili nè mamòk. Wo

à sə to tèm ènə sè' də tèm Tiberiyà. ² Bwiŋ à sə be' ke' cà yi ve'ε wùriŋ, bùsə wo yə nsàap maŋgəŋgèeŋ sə yi à sə gù bə mandzè nè də yi à sə gũsə bwiŋ bə yiyaŋ awo. ³ Anə gèŋ Jisòs bə ŋgàa fàak ye wèŋ kok lo mùmvwə' nda mòk fo', nə kə cum tsoŋ mbwa nze. ⁴ Anə ye yè'sə ŋga ŋkà' bùu Jus wèŋ nè wo togè nà' də Pasobà nà'a à kùəp sè' laŋ. ⁵ Jisòs à kùksə, nə ye ŋga bwiŋ sə kok vè ŋgòkè tsèŋ yi ve'ε wùriŋ. Fana yi bùuŋ fek Filìp də, <<Vesùwèeŋ nə ywiŋ beŋ fò, co a fa bùu yè'e wèŋ pwe' wo zə ze' ε?>> ⁶ Jisòs nə à fek yè'sə ŋgòfùksə Filìp bwèrɛ yi à rì yusə aco yi gũ sə laŋ. ⁷ Filìp cep fəsə fa nà' də, <<A ywiŋ-a beŋ sè bàam mbàm ba, yà' kà yumok bohòbùu yè'e səsè lok.>> ⁸ Ŋgà fàk Jisòs mòk à ye fo' nè liŋ ye à ye də Andrù. Yi à ye moma Saimù Pità. Yi à dük fa Jisòs ye də, ⁹ <<Mù mombam mòk fɛeŋ nè yi tse' ntuhu brəd tàŋ bə fuk ba. Megu də aco yà'sə ye yà bohòbùu yè'e pwe' ε?>> ¹⁰ A ye ŋga bùu sə wèŋ kə dzèŋ laŋ fana Jisòs dük fa ŋgàa fàak ye wèŋ də yà'a dük bùu sə pwe' cum nze. Ŋgaŋ ànə ye fo' co bwiŋ cum mbwa. Mbəmbaam sè wo à ye mùmvwə' kwe' ènə à ye co bwiŋ ncùhù tàŋ. ¹¹ Jisòs à jə ntuhu brəd sə, nə kwasə Nwi bə zeŋ. Fana yi gapsə fa bùu sè wo à cu nze sə. Yi à gù bə fuk sə sè' ve'nə fana ndaaŋwè pwe' à zə tètè nə ze'. ¹² Wo ànə zə wes fana Jisòs nə tsok fa ŋgàa fàak ye wèŋ də, <<Wèeŋ benə bwees sè yà' bwehe cu sə mvwə' mò'fis, ya kà də yà'a bup wà dük.>> ¹³ Fana ŋgàa fàak ye sə wèŋ à benə bwees sə, yà' rwiŋ kwès hum-ncòp-ba.

¹⁴ Bùu sə wèŋ à yə nsàp maŋgəŋgèŋ nè Jisòs

à gùu nè fana wo duk dè, <<Nè'e gù tsə mègù ngà tsè' bum Nwì nè wo à duk fa' dè Nwì nè kə tumsə vè nà' sə nzenḡòḡ nè.>> ¹⁵ Jisòs riḡ də wo sə làp də wo ko koksə yi ḡkum bə ḡàḡ fana yi kok lo bisə yuye mɛ ndahà anə yiḡyi.

Jisòs Gi Mɛ Ndzəpè

(Mat. 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Nùm à co fana ḡgàa fàak Jisòs sə wèḡ tsooḡ lo sə ḡgɛ ndzəp. ¹⁷ Wo ni ḡgwes, nè ye ḡgòlòo də wo to tesə lo ḡgɛ ndzəp ma mòk mɛwɛ' lak Kàpanùm. Wo à lòtətè ndzəm kə seḡ wo ḡga wo cu ntòmɛtsətsə'rəə ndzəp nè. Yè'sə ànə ye ḡga Jisòs ka ye ntòvə. ¹⁸ Fèfè nè bɛp à yè ḡgòcàa. Fèfè nè sə bwi'lə ndzəp nè vɛ'ɛ sè' nsàp nè bə jòḡ. ¹⁹ Yè'sə ànə ye ḡga wo mok ndzə tsətsə'rəə ndzəp anə səsap co kilometà tḡḡ kè ntḡḡfu àlɛ' fana wo ye ḡga Jisòs sə gi vè mɛ ndzəpè. Wo à yə vɛ'nə, wɛə ko wo vɛ'ɛ wùriḡ. ²⁰ Jisòs nè duk fa wo də, <<Wèeḡ kà wəp, a mɛ.>> ²¹ Wo à yuk vɛ'nə, wo dzəm də wo jəḡ nisə yi sə ḡgwesè anə. Anə ye vɛ'nə fana wo geḡ də wo kək à, ḡga wo dzèḡ ndzə ḡgɛ ndzəp nè mɛwɛ' sè wo anə sə lo sə tè.

Bwìḡ Sə Làp Jisòs

²² Tsok à rɛḡ ḡga bùu sə wo à ye wùriḡ sə wèḡ cu malì ḡgɛ ndzəp nè mamòk anə mɛwɛ' sè Jisòs bə ḡgàa fàak ye wèḡ a mè'rə vè sə. Bùu sə wèḡ riḡ də ḡgwes a ye mègù fo' ḡkwis mò'fis. Wo tsərə sè' də ḡgàa fàak Jisòs wèḡ a lòbə ḡgwes ànə woòwo, a ka bə Jisòs wèḡ lo. ²³ ḡgwes mok sè zok à tesə vè mɛwɛ' lak Tìberiyà. Wo à vèə nè

kuəp və mvwe' sè Tà Jisòs ànə fa bwìŋ zuzɯ ŋga yi kwasə wes Nwì bə zeŋ yà'a. ²⁴ Fana bùu sə wèŋ à yə də Jisòs bə ŋgàa fàak ye wèŋ ka fa'nə mok yeŋ fana wo kpəəŋ ni ŋgwes sè fo' sə, nə sə lo mvwe' lak Kàpanùm. Wo à sə lòfo' də ya ŋga wo kə ye Jisòs.

*Jisòs Dək Də Yi Bəŋ
Nè Nà'a Fagè Bwìŋ Lùŋ Nə*

²⁵ Wo à kè dzèŋ ŋgɯ ndzəp mamòk anə fana wo ye Jisòs nə fo'. Wo fek yi də, <<Wù vè yòfɛɛŋ sèŋ, Cìcà?>> ²⁶ Jisòs dək fa wo də, <<Mù sə tsè' wèŋ yè'e zìnə nè nà'a ŋkèm ncèp də, wèŋ sə ləp mègù mɯ yè'sə njo nè wèŋ a zɯ brəd yà'a ŋkwis tətè nə ze'. Njo nè wèŋ sə ləp mɯ nə, ka bùusè də wèŋ a yə nsàap manɔŋɔŋgèen sè mù a gù nitsè' fa wèŋ fana wèŋ nə rɛɛŋ bə zeŋ yeŋ. ²⁷ Kà də wèen sə fàk ŋgòtse' nsàp bəŋ nè nà'a nə ca gɛsə wà nè'e dək. Wèen fak ɛ bə nsàp bəŋ nè nà'a nə kà wà kè cà bɯp, nè aco nà' fa ŋwè lùŋ nè zìnə nè nà'a nè kà mè yuk nə. Nà'a bəŋ nè aco mùu mo ŋwè, mù fa wèŋ nà', a mù nè Tè' am Nwì a fa mvək nè ŋgònitsè' fa kɛ' bwìŋ bə zeŋ də mɯ mo ye nə.>>

²⁸ Wo fek Jisòs nə də, <<Nsàap fàak sè aco vès gɯ yà' ya Nwii kwa bohòvées yè'sə yà?>> ²⁹ Jisòs dək fa wo də, <<Nsàp fàk nè aco wèŋ gɯ nə də, wèen dzəm bohòŋwè nè Nwì à tum vèə nə.>> ³⁰ Wo dək fa yi də, <<A ye-a vɛ'nə, ye də nsàp yu nè aco wù gɯ, wù bə tu yo, ya vées ye nə dzəm bohòwùu yè'sə yà? Yusè aco wù gɯ niŋ fa ves sə yà? ³¹ Anə ye njamòk ŋga tàcicii avès

wèŋ à sɛ gi ŋgəà yà'a fana wo sɛ fa wo nsàp beŋ mòk nè wo to nà' dɛ Manà. Yà' mègù mvè'nè wo à còm ndzənə ŋwàk Nwì dɛ, <Yi ànə fa wo beŋ sè yà' à tsə ma mɛbu dɛ wo sɛ zɛ.> Ye dɛ aco wù gu niŋ fa ves yumook yòvɛ'nə sè' à?>> ³² Anə geŋ Jisòs duk fa wo dɛ, <<Mù sɛ tsə' wɛŋ yè'e zìnə nè nà'a ŋkèm ncèp dɛ, beŋ sè Musì ànə fa tàcicii awèŋ yà' ŋgəà sɛ ànə ka wo yà' yi fa. Tè' am fagè bwìŋ beŋ nè zìnə nè nà' tsə ma mɛbu nə yi. ³³ Beŋ nè Nwìi fagè bwìŋ nə, a nè nà'a tsəgè ma mɛbu, nə fa bwìŋ sɛ nzeŋgòn anə lùŋ nè zìnə nə.>>

³⁴ Wo duk fa yi dɛ, <<Tà, fa ves nsàp beŋ ànə, nə kà ntsə'mòk càsè yuk.>> ³⁵ Jisòs duk fa wo dɛ, <<Mɛ yè'e sè' beŋ nè nà'a fagè bwìŋ lùŋ nə. Nwè nè yi və-a bohòmù, njè kà ŋgəŋgàŋ mok sè' ya fe'lè. Nwè nè yi dzəm-a bohòmù njè ndzəp nə kà yi mok ya yu' fe'lè. ³⁶ Bohòwèŋ yàwèŋ, yà' mègù mvè'nè mù à tsə' wɛŋ fa' mantombi yà'a dɛ, wèŋ a yə mɛ bə lis awèŋ laŋ fana nə kà bohòmù anə dzəm. ³⁷ Bùu sè Tè' am fa mɛ wo dɛ wo ye bùu am pwe' nə və bohòmù anə. Nwè nè yi və-a bohòmù fana gu kpɛ yà, kaco mù be' fəsə yuk yi maŋkwèŋ yeŋ. ³⁸ Busè mù à tsə mɛbu ŋgòkè gù yusè ŋwè nè yi à tum mɛ nə dzəm vɛ'nə. Mù à ka ŋgòkè gù yusè mù dzəm yà' mù və. ³⁹ Yusè ŋwè nè yi à tum mɛ sɛ dzəm sɛ dɛ, yòŋsè ŋwè nè mò'fis kà mɛtsətsə'rəə bùu sè yi fa ndzə bohòmù sɛ bisè. Yi dzəm dɛ mɛ gu lɛ co wo pwe' lokok və mvwe' lùŋ nùmbu nè nzeŋgòn nə mèe. ⁴⁰ Yusè yà' bòTè' am sɛ dɛ, ŋwè nè yi yə-a nə riŋ mo ye nə, nə dzəm bohònà'

fana ηγèηgàaη nə tse' lùη nè nà'a nè kà mè nə. Ye də nùmbu nè nzeηgòη nə mèe, mù gu ηwè ànə yi lokok ηwəm.>>

⁴¹ Bùu Jus wèη à yè ηgòcèp ηwəm ke'cà bə liη Jisòs sə də bùusè nà' duk də, <<Mù beη nè mù tsə ma mubu.>> ⁴² Wo sə cèp də, nè'e ka Jisòs mo Jòsep yeη è? Mù də a rì ma bə tè' lòoη fo' àlaa. Ye də yè va ηkuη yi sə cep də, <<Mù tsə ma mubu>> ε? ⁴³ Jisòs nə duk fa wo də, <<Wèeη kà də wèeη sə cep ηwəm ke'ca mutsətsə'rəə wèη duk. ⁴⁴ Kaco ηwè nəmòk və to bohòmù anə yeη tse'ηga Tè' am nè yi a tumsə vè mù nə gù nà' yi ηkuη yi və bohòmù anə. Nwè nè yi və-a bohòmù fana nùmbu nè nzeηgòoη mee, mù lòkoksə yi ηwəm. ⁴⁵ Ngàa tsòhòbum Nwì sè njamòk wèη ànə com noηsə njamòk də, <Nwìi nə yə'rə fa bwìη bum pwe'fo' yi.> Ye də ηwè nè yi yuk-a ncèp Tè' am ènə, nə kotse' nà' sə ntùù yi, fana ηγèηgàaη nə və bohòmù. ⁴⁶ Mù sə kà yè'sə də ηwè nəmòk a yə yuk Tè' am nə bə lis laη duk. A yə yuk mègù yi mù, nè mù à tsooη mbwa nə. ⁴⁷ Mù sə tsə' weη yè'e zìnə nè nà'a ηkèm ncèp də ηwè nè yi dzəm-a bohòmù ye də ηγèηgàη tse' lùη nè zìnə nə laη. ⁴⁸ Mù beη nè mù fagè bwìη lùη nè zìnə nə mù. ⁴⁹ Nηgòcèp bə nsàp beη nè wo to nà' də manà, nè tè'ε awèη ànə zù nà' ηgèà nə fana, wo ànə zù yà' vε'nə, nə kpυ mali gu sè' kpυ. ⁵⁰ Bohòma nè beη nè zìnə nè nà'a tsə ma mubu ye də, ηwè nè yi zù-a nà', yi nə kà kpυ yuk. ⁵¹ Mù yàm beη nè nà'a fagè bwìη lùη ànə, nè nà' tsə ma mubu. A ye-a ηga ηwè nəmòk zù-a beη ènə, ye də yi nə cum mamgeη

fo' m̀vèsè. Bɛɲ nè mù sɛ fa bwìɲ pwe' nà' də wo zɹ ya wo tse' lùɲ nə, a ɲgùpni' àm.>>

⁵² Ncèp nè Jisòs à cèp ènə à gù bùu Jus wèɲ sɛ johɔ, nə tse' mok mamfenè m̀tsətse'rəə wo. Wo sɛ cep də, <<Aco ɲkwà'kù nè'e fa ves ɲgùpni' ye də a zɹ nà' yè'sə va?>> ⁵³ Fana Jisòs duk wo də, <<Mù sɛ tsè' wɛɲ yè'e ɲkèm ncèp duk də, a ye-a ɲga ɲwè ka ɲgùpni' àm, nè a mùu mo ɲwè nə zɹ, nə kà nduəm am sè' no fana ye də ɲgèɲgàɲ ka lùɲ nè zìnə nə tse'. ⁵⁴ Nə ye də bohòɲwè nè yi zɹ ɲgùpni' àm, nə no nduəm am sɛ fana ye də yi tse' lùɲ nè nà'a nè kà mè. Nùmbu nè nzenɲòoɲ mèe, mù lokoksə nsàp ɲwè ànə ɲwəm. ⁵⁵ ɲgùpni' àam bɛɲ nè zìnə nə, nduəm am ye sè' nəno nè zìnə nə. ⁵⁶ ɲwè nè yi zɹ-a ɲgùpni' àm, nə no nduəm am fana ye də ɲgèɲgàaɲ mam mok ndzə ni'ì mù, mù mam ndzə ni'ì ɲgèɲgàɲ sè'. ⁵⁷ Tè' am nè yi tse' lùɲ nə a tum vè mù yi. Lùɲ nè ɲjàm nè mù tse' nə a vè bohòyi. Ye də ɲwè nè yi zɹ-a ɲgùpni' àm fana ɲgèɲgàaɲ nə tse' jəɲ lùɲ nə bohòmà ye sè'. ⁵⁸ Mɹ tsok fa wɛɲ sèmok də, ɲgùpni' àm nə nà'a bɛɲ nè zìnə nè nà' tsə ma mùbu. Nà' ka nsàp bɛɲ nè tàcicii avès wèɲ à zɹ nà' ɲgèà nà'a yeɲ. Búsè wo ànə zɹ bɛɲ ànə vɛ'nə fana nə kɹɹ mali. ɲwè nè yi zɹ-a ye bɛɲ nè mù sɛ fa yi nà' nə, ye də yi nə kà mok kɹɹ fe'lè.>>

⁵⁹ Jisòs à cèp ncèp ènə ɲga yi sɛ yə'rə bwìɲ m̀m̀mvwe' ndap piriya m̀vwe' lak Kàpanùm.

*Ngàa Fàak Jisòs Wèɲ
Bèɲ Yi Bwìɲ ɲkàwɲntèɲ*

60 Ngàa fàak Jisòs wèŋ ànə yuk ncèp ènə fana wo duk də, <<Kàcò, ncèp ènə gu wesə vɛ'ɛ wùriŋ, aco gu to məm̀və' ànə yè'sə ndà pip?>>
 61 Jisòs nə riŋ ye sè' də ngàa fàak ye sə wèŋ sə cèp ɲwəm ke'cà bùu ncèp ye nə fana yi fek wo də, <<Ncèp ènə gu wèŋ co wèŋ me'rə m̀, nə bwi foho lo yu awèŋ à? 62 A ye-a vɛ'nə, ye də a ye-a ɲga wèŋ yə mùu mo ɲwè ɲga mù sə kok lòfe'lə m̀tsè m̀wwe' sè mù ànə ye to sə, wèŋ duk wesə mok də yà? 63 Yòŋsə nə gùgè yi ɲkuŋ ɲwè cum ɲwəm, ɲgùpni' ka ye yumok ɲgògùu tse'. Aco wèŋ tse' bum yòŋsə bə bum lùŋ bə ncèp nè mù tsè' fa wèŋ ènə. 64 Megu də bùu mok cu m̀tsətə'sə'rə wèŋ sè wo sə kà ncèp ànə dzəm.>>
 Jisòs à sə cèp bum yè'sə ɲga yi à ri ye bùu sè wo à ka dzəm, nə riŋ bə ɲwè nè nà'a nè sèŋ yi nə wèŋ mantombi laŋ. 65 Yi à cèp fe'lə mok sè' də, <<Nà'a njo nè mù a duk wèŋ də, kaco ɲwè və bohòm̀ bə tu ye yeŋ, tse' ɲga Tè' am gù yi yi ɲkuŋ nə.>>

66 Ye jəŋ fa'nə, bùu sè wo à sə yù Jisòs sə à mè'rə yi, nə bwi foho lo yu awo vɛ'ɛ ɲkùuŋntèn.
 67 Fana Jisòs bùuŋ fek ngàa fàak ye sè yi à cok fis wo hum-ncòp-ba sə wèŋ də, <<Wèŋ yàwèŋ ɛ, wèŋ bwi foho lo sè' à?>> 68 Saim̀ Pità duk fa fəsə nà' də, <<Tà, wù tse' ncèp nè nà' tse' lùŋ nè nà'a nè kà mè nè wù. Wù sə fek ves vɛ'nə yè'sə də aco vès yuŋ fe'lə lo ɲga'a mok ndà? 69 Vès a dzəm bohòwù, nə riŋ sè' də wu ɲwè nè rərəŋ nè wù a vè bohòNwi.>> 70 Jisòs duk fa fe'lə wo də, <<Wèŋ sə duk vɛ'nə, wèŋ ka riŋ də wèŋ sè mù a to fis wèŋ hum-ncòp-ba yè'e, mòok ca nè yi

ye maze' riŋ à?>> ⁷¹ Yi à sè cèp yè'sə bohòJudàs mo Saimù Iskarəyà. Yi à rì də Judàs nè nà'a mòk sə mvwe' ŋgàa fàak ye sè hum-ncòp-ba sə nè seŋ yi nà'.

7

Bwema Jisòs Bə Bùu Jus Wèŋ Mok Mərə Yi

¹ Bum yè'sə ànə ca wes fana Jisòs sə gihi kè' mvwe' nze Galili. Yi ànə ka ŋgòlòmvwe' nze Jùdiyà dzəm bùusè bù ŋkwàha bùu Jus wèŋ à sə ləp mandzè də wo zə yi.

² Mvèk ànə à ye ŋga ŋkà'a bùu Jus sè wo togè yà' də ŋkà'a Duŋ yà'a kuəp vè sè' laŋ.

³ Fana bwema Jisòs sə duk fa yi də nà'a lokok, nè lo mvwe' nze Jùdiyà, nè kə gū nsàap bum maŋgəŋgèeŋ sè yi sə gù sə fo', ya bùu sè wo sə yù mandzè nà' sè wo cu ma nà'nə ye jəŋ yàwo sè'. ⁴ Wo duk fa mali yi sè' də, <<Ŋwèe dzəm-a də bwiiŋ riŋ yi, kaco yi sə gū swihi kè' bum swihi yeŋ. Wù sə gù bum yè'sə fana bòdə wu sə gū yà' mvwe' jəja ya bwiiŋ ye.>> ⁵ Bwema ye wèŋ ma, à sə kà yi sè' dzəm. ⁶ Jisòs nè duk fa wo də, <<Mvèk nè ŋgòlònə ka bohòmù yàm ntòkurə. Bohòwèŋ yàwèŋ, mvèk nè fòlòoŋ kəkurə. ⁷ Bùu sè sə nzeŋgòŋ sə ka njo mòk ŋgòbèŋ weŋ bùu zeŋ tse'. Bohòmù yàm, wo sə bèŋ mɛ bùusè mɛ tsè' fagè wo riŋriŋ də wo sə gù bɛp. ⁸ Wèeŋ du lo yàwèŋ mvwe' ŋkà' nè ntèŋ. Mɛ nè kà yàm ntòkok lòbùusè mvèk njàm nè ka ntòkurə.>> ⁹ Yi à duk vɛ'nə, nè cum mam yuye Galili anə.

¹⁰ Bwema ye sə wèŋ à lòwes fana yi bɛ' lo yà'wèŋ sè'. Yi à sə gi swihi gorə lòye sə fùè fùè,

yi à ka jəja lo. ¹¹ Bù ŋkwàha bùu Jus wèŋ à sə ləp yi mɔwɛ' sè wo à tse' ŋkàk sə. Wo sə fe'rə kɛ'cà də, <<Ŋwè ànə yè'sə fòlɛ-ò?>> ¹² Bwiŋ à sə cèp làrə kɛ'cà bə liŋ Jisòs sə wùriŋ. Mok sə duk də yi ŋwè nè bəboŋ. Mok bɛŋ də a mɔwès, də nà' sə jə lòbwìŋ ma nè bə jòn wèŋ. ¹³ Ŋwè à sə kà bə liŋ ye sə jəja taàŋ bùusè wo à sə wəp bù ŋkwàha bùu Jus wèŋ.

¹⁴ Ŋkàk nə à kè dzèŋ mok co mɔtsətsə'rè fana Jisòs nə lo ye sə mɔmɔwɛ' ndap Nwì nè ghaŋ nə, nə sə yə'rə bwiŋ mbwa. ¹⁵ Bù ŋkwàha bùu Jus wèŋ à yuk, nə mərə vɛ'ɛ wùriŋ. Wo sə cɛp də, <<Ŋwè ènə a ka ŋwàak lùk yə'rə, nə sə rì nə bum vɛ'ɛ valɛ?>> ¹⁶ Anə geŋ Jisòs cɛp fəsə fa wo də, <<Bum sè mù sə yə'rə sə ka sè yàm yeŋ, a sè Nwì nè yi a tum vè mɔ nə. ¹⁷ A ye-a ŋga ŋwè dzəm də yi gɔ yusè co Nwì kwa bə zɛŋ fana aco yi riŋ sè' də yusè mù sə yə'rə sə vè bohòNwì, yà' ka yàm bə ñàaŋ yàm yeŋ. ¹⁸ Ŋgòcèp bə nsàp ŋwè nè də mɔ yè'e ndàlɛ fana, a ye-a ŋga ŋwè sə cèp-a yumok bə ñàaŋ sè ye, vesùwèŋ riŋ də yi sə ləp yà'sə mandzə də bwiŋ jəŋ yi co ŋwè nè ghaŋ. Nə ye sè' də a ye-a ŋga ŋgèŋgàŋ sə dzəm də wo kuksə ŋwè nè nà' tum yi fana vesùwèŋ riŋ sè' də yi ŋwè nè zìnə, yi sə kà bwiŋ yà'sə bəbòrè. ¹⁹ Wèeŋ ja'a-na yàwèŋ sè' è. Musì ànə fa wèŋ lùk, ka yi yeŋ nè? Nə ye də ŋwè nè mò'fis mɔtsətsə'rə wèŋ nè yi nònɔsəgè yà' lòoŋ bùè. Njə nè wèŋ sə ləp mandzə də wèeŋ zə mɔ kə bùu yà?>>

²⁰ Fana bùu sè wo à mà tɔ fo' sə wèŋ də, <<Hàva', yònɔsə ze' mòk cu ndzə tuhù ŋgà' nè'e

tà. Wù sə ɲaɲa kènə, wù yə ɲga sə ləp mandzə ɲgòzə wu ndà?>> ²¹ Jisòs duk fa wo də, <<Wèɲ pwe' sə mərə də bùusə mù a gù yu maɲgəɲgəɲ nùmbu dzə. ²² Wèɲ tsərə-a bə nzak kom fa bwe mbəmbam wèɲ tu è. Wèɲ rì də Musi à tsè' də wu dzə mombam, nùmbu nè fwame' dzèɲ, wù kom fa yi tu nùmbu ànə. A zìnə də à ka yè'sə Musi duk to. Anə gɹ to bum yè'sə tàcicii avès sè mantombi ɲkuɲ Musi sə və ye sə. Nə yeè nə də njo nè Musi ànə cep vɛ'nə fana wèɲ sə kom fa wo tu sə bə sè yà' kè kùrə nùmbu dzə wèɲ pwe', nə kà càsə. ²³ A ye-a də wèɲ sə kom fa bwe awèɲ tu bə nùmbu dzə wèɲ lòoɲ də ya wèɲ kà lùk Musi gù bùpsə, ye də mù lùɲsə yàm ɲwè nè mim bə tu nùmbu dzə, wèɲ jok bohòmù-ɛ bùu yà? ²⁴ A bəboɲ də wèɲ dzəm-a ɲgòsak nzak, wèɲ kà ma mò'fis kùk mègù. Wèɲ lap ja'a yusə gɹgɹɲ sè yà' cu sə tsətsə'rè ànə pwe' ɲkuɲ nə cep.>>

Bwìɲ Sə Mərə Də Jisòs ɲkum ɲgà Gèm Bwìɲ Nə Aɛ

²⁵ Bùu lak Jòrosalèm wèɲ mok à duk də, <<Nè'e ka ɲwè nè wo sə ləp yi də wo zə yi nə yeɲ à? ²⁶ Wèɲ ja'a na yàwèɲ mvè'nè yi tə nè', nə sə cèp nə jəja, ɲwə nəmòk kà yi yumok sè fek lok è. Ye də bù ɲkwàha bùu avès wèɲ dzəm mok laɲ də yi yè'sə ɲkum ɲgà gèm bwìɲ nə kènə va? ²⁷ Megu ɲga'a kə də vesùwèɲ rì lak ɲwè ènə mvwe' sè yi vəə, ɲga yusə ɛ də ɲkum nə və-a ye, ɲwè kà mvwe' sè yi a vəə sə rì yuk fù'.>>

²⁸ Jisòs ànə sə yə'rə məmve' ndap Nwì nè ghaɲ nə fana yi cep torə fis də, <<Wèɲ də wèɲ rì

mɔ, nɔ rɪŋ bɛ mɔwɛ' lak am mɔwɛ' ɛ? Ye dɔ wɛn rɪŋ dɔ mɔ ka fɛɛŋ bɛ ɲaɔŋ yàm vɔ, mɔ vɔ bɛ lɪŋ ɲwɛ nɛ yi ɲwɛ nɛ zɪnɔ nɔ. Wɛn ka yi lɛ rɪŋ. ²⁹ Bohòmù yàm, mɔ rɪ yi bùusɛ mɔ a tesɛ vɔ bohòyi, ɲga yi a tum vɔ mɔ sɛ' yi nɔ.>> ³⁰ Bwɪŋ à yuk bum sɛ' yi à cɛp yɛ'sɛ, ntum yaan mok vɛ'ɛ fana wo lap mandzɛ dɔ wo ko yi. Mandzɛ nɛ co ɲwɛ kɛ jwɛŋ gesɛ fuk yi bɛ bo kà ye bùusɛ à ye ɲga mvɛk nɛ nje nɔ à ka ntòkɔrɔ. ³¹ Anɛ geŋ bwɪŋ ɲkùɲntɛŋ dzɛm bohòyi. Bùu sɛ wɛn sɛ dɔhɔ dɔ, <<Nɛ'e gù tsɛ gù lɛ ɲkum nɛ bwɛɛ nsàp manɲɔŋgɛn mòk cu fe'lɔ nɛ yi ka nà' ntògɔ à?>>

³² Bùu Faràsi wɛn à yuk dɔ bwɪŋ sɛ cɛp làrɔ kɛ' bɛ lɪŋ Jisòs nɛ bɛ nsàp mandzɛ ànɔ fana wo lo kɛ kiŋ cù bɛ ɲgàa fa satikà' sɛ ghaŋ wɛn mɔwɛ' mò'fis. Bɛ yà'wɛn tumsɛ lo ɲgàa kùk ndap Nwɪ wɛn dɔ yà'a kɛ ko vɔ Jisòs nɛ. ³³ Anɛ geŋ Jisòs nɛ duk fa wo dɔ, <<Mɔ nɛ cum kok vesùwɛn mvɛk momjo fana mɔ bwi foho lo fe'lɔ bohòŋwɛ nɛ yi a tum vɔ mɔ nɛ. ³⁴ Wɛn nɛ lap mɔ, wɛn kà mɔ yɛ bùusɛ mɔ nɛ ye mɔwɛ' sɛ co wɛn kà fo' kɛ dzɛn to.>> ³⁵ Bùu Jus wɛn à sɛ cɛp kɛ'cà mɔtsɛtsɛ'rɔ wo dɔ, <<ɲkwa'kù nɛ'e dɔ yi nɛ lo bisɛ mɔwɛ' sɛ co vesùwɛn kà yi yɛ yɛ'e ɲga a ma fò? A yɛ'sɛ dɔ yi nɛ lo lakmɔvum nɛ kɛ cum bɛ bùu avɛs sɛ wo curɔ kɛ' fo', nɛ sɛ yɛ'rɔ bù lakmɔvum sɛ wɛn nà? ³⁶ Yi cɛp mok sɛ' dɔ vɛs nɛ lap yi, nɛ kà yi yɛ. A nɛ kà mɔwɛ' sɛ yi cu sɛ sɛ' kɛ dzɛn to wɛn, ɲga yi sɛ cu yà'sɛ fò? Bum sɛ yi sɛ cɛp yà' yà'sɛ dale?>>

³⁷ Nùmbu cok mbwɛ ɲkàk à dzɛn, nɛ nà'a

nùmbu nè ghanj nè. Jisòs lokok nùmbu ànə, nè cep torə də, <<A ye-a nga ntum sə sə ɲwè nəmòk, ɲgèɲgàɲ və bohòmù, nè kə no. ³⁸ Yà'a nè ye mvè'nè wo à còm nòɲsə yà' ndzənə ɲwàk Nwì də, <A ye-a nga ɲwè dzəm-a bohòmù, ndzəp nè nà' tse' lùɲ nè nè sə ki tesə ndzə ni'ì ɲgèɲgàɲ nduk yà'a.> >> ³⁹ Yi ànə sə cep yè'sə bə yòɲsə nè Nwìi fagè ɲwè nà' ɲga ɲwè dzəm bohòyi Jisòs nè. Ghà ànə à ye ɲga bwìɲ ka yòɲsə nè ntòtse' bùusè Jisòs ànə ka ɲàaɲ ye sè bohòTè' ye nè ntòjəɲ.

⁴⁰ Mùm vè'nè wo à yuk bum sè Jisòs a cèp sə fana bùu mok mətsetsə'rəə ɲgo bù nè wo ye fo' nè duk yàwo də, <<Zinə, ɲwè ènə ɛ ɲgà tsè' bum Nwì nè yi ànə ye ɲgòkè vèə nè.>> ⁴¹ Bòp ma mòk duk yàwo sè' də, <<Nwè ènə Nkum ɲgà gèm bwìɲ nè.>> Bòp mòk duk yàwo sè' də, <<Hai' nà'a ka yi nè yeɲ, bùusè Nkum nè à ka ɲgòtesə mvwe' nze Galili yeɲ. ⁴² Nwàk Nwì sə tsè' də Nkum nè nè tesə mvwe' ɲgwì bù David mvwe' lak Betèrèhem. Betèrèhem nè mvwe' sè David nè à sə cugè fo'.>> ⁴³ Anə ye vè'nə fana bwìɲ ga'a cù ba bùu Jisòs. ⁴⁴ Bùu mok wèɲ lap mandzè də wo ko yi fana wo kà yi bə bo nè bo jwèɲ lok.

⁴⁵ Dògarìi sə wèɲ à bwì foho lòbohòbùu Faràsi bə ɲgàa fa satikà' sè ghanj sə wèɲ bo tu. Fana bù ɲkwàha bùu sə wèɲ fek wo də, <<Wèɲ ka yi ko jə və bùu yà?>> ⁴⁶ Dògarìi sə wèɲ duk də, <<Vès ka ɲga ɲwè nəmòk sə cèp nsàap bum mok co ɲgà' ànə yuk yuk.>> ⁴⁷ Bùu Faràsi sə wèɲ duk fa yà' də, <<Wotoo, ye də yi bòrə wèɲ yàwèɲ sè' laɲ à? ⁴⁸ Wèɲ yə də ɲwè nè mò'fis mətsetsə'rəə

bùu sè mantombi bə bùu Faràsi wèŋ nè də yi dzəm bohònà' cu yo à? Hai', ka yeŋ. ⁴⁹ Dzəm megu bohòyi anə kwe' bù nè wo ka lùuk Musi riŋ yà'a. Wo pwe' cu bohòNwi bəp.>>

⁵⁰ Nwè nəmòk nè yi ànə ye mʉtsətsə'rəə bùu Faràsi sə wèŋ à ye Nikòdemù nè yi à kè tsèŋ nòoŋ Jisòs ndzəmè fa' nà'a. Nikòdemù nə cep ye duk də, ⁵¹ <<A duk-a də a bɛ' tse' lùuk avès rərəŋ fana ye də kaco a sak nzak ŋwè ŋga ŋgəŋgəŋ ka fo' sə nze ŋgòcèp ye sə sè' yeŋ.>> ⁵² Wo à yuk vɛ'nə wo də, <<Wu cep vɛ'ɛ va co wu sè' ŋkwa'kù nè mvwe' nze Galili mòk nè a lak ŋwè nè a sə duk ènə ɛ? Dù kè taŋ ja'a tsə'rə ŋwàk Nwi sèmok. Yumok ka nja də ŋgà tsè' bum Nwi nè kè tesə mvwe' nzeŋgòŋ Galili ye yuk.>>

[⁵³ Anə geŋ ndaaŋwè pwe' lo la'à yi.

8

Wo Jə Və Nwà Mòk BohòJisòs Də Nà' Ko Nto

¹ Jisòs lo ye mvwe' nda mòk nè wo togè nà' də nda Olip. ² Tsok à rəŋ, ŋga cu ntònè zəzòŋ fana Jisòs nə bwi foho lo fe'lə mɛ ndap Nwi nè ghaŋ nə sèmok. Bwiŋ pwe' à yù lòyi mbwa. Yi cum tsoŋ nze, nə sə yə'rə wo mɛmvwe' ndap Nwi nə.

³ Anə geŋ wo ko jəŋ və ŋwà mòk fo', də wo ko nà' ŋga nà' sə ko nto. Wo fis tes gesə lo yi mantombi mvwe' jəja. Anə ko jəŋ və yi yè'sə bùu Faràsi bə ŋgaa yə'rə bwiŋ lùk wèŋ. ⁴ Bùu sə duk fa Jisòs də, <<Cicà, wo ko ŋwà nè'e ŋga yi sə ko nto. ⁵ Nə ye də ŋwàk lùuk Musi sə tsè' də a ye-a ŋga wo ko ŋwè bə sàhà, wo tərə yi bə lis

tètè ɲɔ̀ɲɔ̀gàɲ kɔ̀. A ye-a wù yò, wù duk yòbò nsàp ènə da?>> ⁶ Wo à sè cèp yè'sə ɲɔ̀yurə Jisòs cù. Jisòs à bəhə tsə yuye sə nze, nə sə com səsə sənə mfəmɸə bə ndubo. ⁷ Wo sə fek mali yi fo' tètè Jisòs nə cum kok mʉtsə, nə duk yà' də, <<Nwè nəmòok ye-a mʉtsətsə'rə wèɲ fa'nə, nè yi rì də yi ka bɔ̀p tse' fana ɲɔ̀ɲɔ̀gàɲ mak to vesə ɲwà ènə bə lis yi.>> ⁸ Yi duk wes vɛ'nə, yi bəhə tsoɲ sə' sə nze anə, nə sə com səmok. ⁹ Wo ànə yuk ncèp ènə fana wo ye ɲɔ̀còho fo' təəɲ, təəɲ mò'fis, mò'fis, nə sə lo. A yè ɲɔ̀tesə lòto ntòsə wo ɲkwàha bwɲɲ tètè Jisòs à bwehe cu mègù mok fo' yìyi bə ɲwà nə mvè'nə yi tə kok fo'. ¹⁰ Jisòs à lòkok cu kok mʉtsə səmok, nə fek ɲwà nə də, <<Njè'gù, wo fò? Nwè nəmòok ka wu yumok gɔ̀ à?>> ¹¹ Nwà nə duk də, <<Tà, ɲwè nè mò'fis ka mɔ̀ yumok gɔ̀ lok.>> Jisòs duk fa fe'lə nà' də, <<Mɔ̀ nə kà wu yàm yumok sè' gɔ̀. Dù lòyuyo, nə kəa cù bə ɲɔ̀gɔ̀ bɔ̀p.>>]

Jisòs Də Yi Mareɲ Nə Sə Nzeɲgòɲ Nə

¹² Jisòs à cèp fe'lə ncèp mòk sè' də, <<Mɔ̀ mareɲ nè sə nzeɲgòɲ nə mɔ̀. A ye-a ɲga ɲwè nəmòok yù vè mɔ̀, ɲɔ̀ɲɔ̀gàɲ nə tse' mareɲ nè nà'a lùɲ nè zìnə nə. Yi nə kà sənə mandzəm gɪ.>> ¹³ Bɔ̀ Farasi wèɲ kə duk fa yi də, <<Wù sə ko fa ni' yògè m sè' wù. Ye də yusə wù sə cèp yà'sə yà' ka fàk tse'.>> ¹⁴ Jisòs nə cep ye də, <<A ye-a sè də mɔ̀ sə ko fa ni' àm gè m sè mɔ̀ fana mɔ̀ riɲ də yusə yà' sə tesə kè cùhu mɔ̀ zìnə. Mɔ̀ duk vɛ'nə bɔ̀sə mɔ̀ rì mvwe' sè mɔ̀ a vèə, nə riɲ mvwe' sè mɔ̀ sə lòo. Bohòwèɲ yàwèɲ, wèɲ

ka fo' riŋ. ¹⁵ Wèŋ bùu sè sè nzeŋgòŋ fεεŋ, wèŋ sè fùhù ja'a bwìŋ mùmùvè'nè nzeŋgòŋ nè fùhugè bum yàwo. Bohòmù yàm, fàak am ka ngòfùhù bwìŋ yeŋ. ¹⁶ A də mù anə dzəm-a ngòfùhù ɲwè, yusè mù cèp bə liŋ ɲgəŋgàŋ sə ye kəkurè kap. Yà'a vε'nə bùusè mù sə kà mùmù gù mègù, mù sə gù ves ɲàaŋ Tè' am nè yi à tum mɔ nə. ¹⁷ Yà' cu ndzənə ɲwàk lùuk awèŋ də, a ye-a ɲga bwìŋ ba sè cèp cù mò'fis bə yumok fana ye də yu yà'sə zìnə. ¹⁸ Ye də mù tə gè m àm, Tè' am nè yi à tum mɔ nə tə sè' gèem am.>> ¹⁹ Wo fek yi də, <<Tè' yònə fò?>> Jisòs duk fa wo də, <<Wèŋ ka mɔ riŋ, nè kà Tè' am sè' rì. Wèŋ ànə riŋ-a mɔ, bwèrɛ də wèŋ rì Tè' am nè sè'.>>

²⁰ Jisòs à cèp bum yè'sə ɲga yi cu mùmùvwe' ndap Nwì nè ghaŋ, mvwe' rum nè wo kè fagè mbàam Nwì fo' nə. Yi ànə sə yə'rə bwìŋ vε'nə, ɲwè nəmòk à ka yi ko bùusè mvèk nè nje nə à ka ntòkurə.

Jisòs Də Kaco ɲwè Lo To Mvwe' Sè Yi Sə Lòo Sə Yeŋ

²¹ Jisòs à cèp fe'lə mok sè' də, <<Mɔ nè bisə yu am. Mɔ lòwes fana wèŋ lap mɔ, nè kà mɔ yə. Wèŋ kà mɔ yə vε'nə, wèŋ kpɔ maha mok sənə bɔp awèŋ. Wèŋ nè kà mandzè co wèŋ kə dzeŋ mvwe' sè mù lòo sè tse' to.>> ²² ɲkwàha bùu Jus wèŋ sə fek bwì yàwo də, <<Yi də mvwe' sè yi lòo, kaco vès kə dzeŋ to fo' yeŋ, ncèp ànə yà'sə da? A yà'sə də yi nè zə ni' ye à?>> ²³ Jisòs duk fa wo də, <<Wèŋ yàwèŋ bùu sè sè nzeŋgòŋ fεŋ, Mɔ yàm ɲwè nè ma mɔbu. ²⁴ Mù tsè' wèŋ də wèŋ nè kpɔ maha bɔp sənə bɔp awèŋ. A zìnə

də wèŋ nə kpɛ li sənə bɔp awèŋ anə, ŋga a ye-a də wèŋ ka mɛ də mɛ nsàp ŋwè nè mɛ cu nə jəŋ na.>> ²⁵ Wo fek fe'lə yi də, <<Wu yè'sə ndà? >> Jisòs duk də, <<Mɛ ŋwè nè mɛ tsè' fagè wen səsə də mɛ yi nə. ²⁶ Bum cu wùriŋ sè aco mù tsok wen də wèŋ gbù nzak bə zeŋ. Tè' am nè yi a tum mɛ nə, yi ŋwè nè zìnə. Bum sè mù sè tsòho fa kɛ' bwìŋ yè'e, a bum sè yi a nitsè' fa mɛ yà' yi.>> ²⁷ Jisòs à sè cèp bohòwo, nə sè duk də, <<Ŋwè nè nà' à tum mɛ>> fana wo kà yàwo də nà' sè duk yà'sə Tè'ɛ nà' Nwì rɛèŋ. ²⁸ Fana Jisòs duk fe'lə də, <<Ghà nè wèŋ fis gesə lòmùu Mo Ŋwè mɛtsè ŋkuŋ fana wèŋ riŋ də a mù nə. Wèŋ nə riŋ sè' də mɛ kà yumok bə liŋ yàm gùgè. Bum sè mù cèp yà' pwe'fo', a sè Tè' am nitsè' fa mɛ yà' yi ŋkuŋ mù cèp. ²⁹ Ŋwè nè yi a tum vè mɛ nə, yi cu venə, yi ka mɛ mɛmù me'rə mak bùsè mɛ gù mègù yusè yà' sə gɛ yi sə kwa.>> ³⁰ Yi ànə cèp vɛ'nə fana bwìŋ ŋkùŋntɛŋ bùŋ dzəm bohòyi.

Mofàk Jisòs Rìŋ Zìnə Nə

³¹ Anə geŋ Jisòs nə cèp bohòbùu sè yà'wèŋ dzəm bohòyi sè wèŋ də, <<A ye-a ŋga wèŋ sè bɛ' tse' gù ncèp àm nə fana ye də wèŋ bwe fàha am zìnə zìnə. ³² A ye vɛ'nə fana wèŋ riŋ zìnə nə, zìnə nə nà' fiŋ me'rə wen sè'.>> ³³ Bùu sè wèŋ cèp də, <<Vèes ŋgwì bù Abràham, vès ka yàvès ŋkwèŋ bohòŋwè nəmòk cum yuk. Njo nè wù sè duk də wo nə fiŋ me'rə vèes yè'sə nsàp nè fò?>> ³⁴ Jisòs duk də, <<Mù sè tsè' wen nè'e ŋkèm ncèp duk də, a ye-a ŋga ŋwè gùgè-a bɔp, ye də yi cu yà'sə ŋkwèŋ bohòbɔp. ³⁵ Kaco mo ŋkwèŋ cum

mamgen mu nda'à nkwa'ɲwè ye nè mvèsè yeɲ. Nwè nè yi nè cum mbwa mvèsè mo ye. ³⁶ Ye dè a ye-a ɲga mo ye nè fiɲ me'rə wu, ye dè wo fiɲ me'rə wu yà'sə laɲ bə nè zìnə. ³⁷ Mù rì laɲ dè wèɲ ɲgwì bɛ̀ Abràham. Megu kə dè wèɲ sè ləp mandzè dè wèɲ zə mu, bɛ̀usè yusè mù sè cèp sè sè kà fə ntu'ù wèɲ ni lok. ³⁸ Mù sè tsè' fa weɲ yusè mù a yə yà' bə lis bohòTè' am, wèɲ sè gu yàwèɲ sè' bum sè wèɲ a yə'rə jə sè' bohòtè'ɛ̀ àwèɲ.>>

³⁹ Wo duk fa yi dè, <<Tàcici àvès Abràham.>> Jisòs duk dè, <<Anə ye-a dè wèɲ ɲgwì bɛ̀ Abràham zìnə bwèrɛ dè wèɲ sè gu bum sè' mvè'nè Abràham nè à sè guu. ⁴⁰ Mù sè tsè' fa weɲ bum sè zìnə sè Nwì a nitsè' fa mu fana wèɲ sè lap kə mandzè dè wèɲ zə mu wà ɲga mù ka weɲ yumok sè bɛ̀p gu. Wèɲ à yuk yuk dè Abràham à gu yuk nsàp yumòk vɛ'nə à? ⁴¹ Mu tsok fa weɲ dè yusè wèɲ sè gu yà'sə, a nsàp yu nè Tè' àwèɲ nè zìnə nè gùgè vɛ'nə.>>

Wo duk fa yi dè, <<Vès ka bwe sàhà yeɲ, Tè' avès Nwì yiɲi.>> ⁴² Jisòs duk sè' dè, <<Ka vɛ'nə yeɲ, bɛ̀usè Nwì anə ye-a Tè' àwèɲ bwèrɛ dè wèɲ dzəm mu yàm sè'. Busè mù a tesə vè bohòNwì. Mù a ka bə liɲ yàm və, a bə liɲ ɲwè nè yi a tum vè mu nè. ⁴³ Mù sè cèp bum, wèɲ kà yà' sè yuk bɛ̀u yà? Wèɲ sè kà yuk bɛ̀usè wèɲ ka wabə ɲgòrɛɲ bum sè mù sè tsè' weɲ bə nsàp ɲwè nè mù cu nè. ⁴⁴ Wèɲ yàwèɲ bwe tè' àwèɲ nè yi Satà nè. Wèɲ sè dzəm mègù ɲgògù bum sè yà' sè bòtè' àwèɲ nè. Mvè'nè à yè yèe, tè' àwèɲ nè cu mègù ye ɲgà zə bwìɲ haɲ kə wɛs ntìnə. Yi

kà yusè zìnə gùgè bùusè yi ka zìnə tse' lok fuk nè mvsè. Yi cu ηgòcèp sè yumok, yà' megu mvwès pwe' sè mvmvè'nè nsàp ηwè nè yi cu nə. A yi nè yi à cì' yèto kok mvwès cap yi. ⁴⁵ Mù sè cèp yàm ηga'a zìnə fana wèη kà mμ mok dzəm fa. ⁴⁶ Aco ηwè nəmòk mʉtsətsə'rə wèη fa'nə niηtsok fa mμ bup mòk nè mù a gùu à? Nə yeè nə vε'nə, mù sè tsə' fa wèη zìnə nə, wèη kà mμ kə dzəm fa bùu yà? ⁴⁷ A ye-a ηga ηwèe ηwəə Nwì, ηgèηgàη nə yuk ncèp nè Nwì nə. Njo nè wèη sə kà mμ yuk nə, bùusè də wèη ka bwe Nwì yeη.>>

Jisòs Də Yi Gha' Abràham

⁴⁸ Bù ηkwàha bùu Jus wèη sə duk fa Jisòs də, <<Nà'a nsàp ncèp nè wù cèp ηkuη vès riη də, vès to-a wu də wu ηwəə Sàmàriyà, nə duk də yòηsè ze' mòk sə ηaηsə wu fana ye də vès ka bə jòη cep sə.>> ⁴⁹ Jisòs nə də, <<Ze' mòk sə kà mμ ηaηsə lok. Mù sə wəp yàm Tè' àm fana wèη sə kà mμ yàwèη wəp lok. ⁵⁰ Mù sə kà mù də bwìη jəη mμ co ηwè nè ηkùuη làp. Tè' am nə sə dzəm yi də bwìiη jəη mμ vε'nə. Ncèp ènə, anə kə sak rεηsə nà' ntsə'mòk Tè' am nə. ⁵¹ Mμ tsok fa wèη ηkəm ncèp duk də, a ye-a ηga ηwè noηsə-a ncèp nè njàm nə fana ηgèηgàη kà kpμ bə lis yə yuk.>>

⁵² Bùu Jus sə wèη duk fa fe'lə yi də, <<Ncèep cùu yo sə gù yi ηkuη vès riη zìnə də, sə ηaηsə wu ze'. Abràham à kpμ, ηgàa tsòhòbum Nwì wèη nə kpμ lo yàwo sè'. Ye də ncèp nè wù cèp də ηwèe noηsə-a ncèp yò, ηgèηgàη kà kpμ yuk nà'a yà'sə da? ⁵³ Co wù gμ ghak Abràham nè yi à kpμ nə

à? Ngàa tsòhòbum Nwì wèŋ à kpɛ yàwo sè', wù tsəm də wu yè'sə yu yà?>> ⁵⁴ Jisòs cep fəsə mok sè' də, <<Wèŋ sə tsəm də mù sə làp mù də bwiiŋ kuksə mɛ co ŋwè nè ŋkùuŋ. A ye-a də mù sə dzəm vɛ'nə mù anə zìnə, ye də yà' ye yusè wà. A Tè' am, nè wèŋ sə to yi də yi Nwì àwèŋ nè, yi sə làp də bwiiŋ jəŋ mɛ vɛ'nə yi. ⁵⁵ Nə ye də wèŋ sə to-a yi sè' də Tè' awèŋ fana wèŋ ka yi yà'sə riŋ. Mù rì yi mù. A ye-a ŋga mù duk də mù ka yi riŋ fana mù ye sè' ŋgà cì' mɛwès co wèŋ. Mù sə tsə' wəŋ də mù riŋ yi, nə sə noŋsə ncèp nè nje nə. ⁵⁶ Tàcici awèŋ Abràham ànə kwa də yi nə ye mvèk nè njàm nə. Yi ànə ye nà', nə kwa bə zəŋ vɛ'ɛ maŋgəŋgèŋ.>>

⁵⁷ Bùu Jus sə wèŋ duk də, <<Wùu mɛmo nè'e, wù ka lùumŋgòŋ hum tàŋ ntòdzen, nə ye va ŋkuŋ wù duk də wù à yə Abràham ɛ?>> ⁵⁸ Jisòs duk də, <<Mɛ tsok fa wəŋ zìnə nè nà'a ŋkèm ncèp duk də, ŋkuŋ wo sə dzə Abràham ŋga <Mù nə> mɛ yo.>>* ⁵⁹ Mvè'nè bwiiŋ à yuk ŋga yi to liŋ ye də <Mù nə> wo te'e lès də wo təm zə yi bə zəŋ. Yi bisə fo' wà, nə kə yəəŋ mɛmvwe' ndap Nwì nè ghaŋ nə, nə lo yuye.

9

Jisòs Gəŋsə Ngà LohòLis

¹ Nùmbu mòk à ye ŋga Jisòs sə kɛ'kɛ' càa fana yi kə tseŋ ŋwè nəmòk nè wo à dzə yi ŋga yi lohòlis. ² Ngàa fàak Jisòs ànə ye ŋgà' nə fana

* **8:58** 8:58 Liŋ sè də <<Mù nə>> yè'sə liŋ sè Nwì à tsə' Musi də a liŋ ye (Təŋ Esodò3:14).

wo to Jisòs dè, <<Cicà>>, nè fek nà' dè, <<Anè gu bup yè'sə ndà ŋkuŋ lis ŋwè nè'e loho nɛ? A gù bup ma ye kè tè' ye kè yi bə tu ye ɛ?>>
³ Jisòs nè duk fa wo dè, <<Yiya ènə ka bùu bup nè ŋwè mòk a gù yi yeŋ. Lis ŋwè ènə à loho vɛ'nə də ya ŋga bwiiŋ ye ŋaaŋ sè Nwì mɛ ni'ì ŋwè ènə. ⁴ Vesùwèeŋ gu tsoŋ fàak ŋwè nè yi tum mɛ nè ŋga cu tse' ntòmareŋ. Ndzəm sə vèə, nà'a seŋ-na fana, ŋwè kà yumok mok gù to. ⁵ Mvè'nè mù cu tse' sənə nzeŋgòŋ nè fana mɛ mareŋ bohònzeŋgòŋ nè mù.>> ⁶ Yi ànə cep wes vɛ'nə fana yi te gesə nte sə nze, nè top ncàk mvwe' sè yi te nte sə bə ndubo. Yi jweŋ jəŋ ncàak sə, nè yok gesə fa ŋgà' nè jì lis nè mɛlisè. ⁷ Yi ànə yok wes fana yi duk fa nà' dè, <<Dù lo sə mvwe' ndzəp Silòm, nè kə kwak si ca.>> (Liŋ sè dè Silòm yà'sə dè Tumsə.) Anə geŋ ŋgà' nè lo kə kwak si ye sə ca anə. Yi à kwak, nè bwi foho və ŋga lis mùhu yi laŋ, yi sə ye mok bum.

⁸ Bùu sè wo cu kuəp mvwe' sè yi cugè bə bùu sè wo rì yi də yi læŋgè bum bùusè yi jì lis wèŋ à yə yi, nè mərə vɛ'ɛ wù kà fù'. Wo duk dè, <<Háva', nè'e ka ŋgà' nè yi cuuŋ mègù mvwe' mò'fis, nè sə læŋ bum bohòbwiiŋ nè yeŋ è?>>
⁹ Bùu mok wèŋ dè, <<Ŋ, a yi;>> mok dè, <<Hai' ka yi yeŋ. A ŋwè nəmòk nè yi səsə nà' səsə.>> Wo à sə dɛhu vɛ'nə fana ŋgà' nè cep ye sè'. Yi duk dè, <<Mù ka sə səsə, mègù mù nè.>> ¹⁰ Wo fek yi dè, <<Wù gù va ŋkuŋ lis yo muhu ɛ?>>
¹¹ Yi dè, <<Ŋwè nè wo togè yi dè Jisòs nà'a mùk fa mɛ yà' yi. Yi top ncàk, nè yok fa mɛ yà' fo', nè duk mɛ dè mɛ kə kwak si am sə sə mvwe' ndzəp

Silòm. Mù lo, nè kə kwak si sə ca fana lis am sə muhu.>> ¹² Wo fek yi sèmok də, <<Nwè ànə fò? >> Yi də, <<Mù ka riŋ.>>

Bùu Faràsi Bə Ngà' Nə Jisòs A Mùk Fa Yi Lis Nə

¹³ Anə geŋ wo ko jəŋ ngà' nè wo mùk fa yi lis nè, nè jəŋ lo yi bohòbùu Faràsi wèŋ. ¹⁴ Yu sèmook də, nùmbu nè Jisòs ànə top ncàk, nè muk fa ngà' ànə lis bə zeŋ nè à ye nùmbu dzè. ¹⁵ Bùu Faràsi sə wèŋ fek ngà' nè yàwo sè' də nà' gù va ŋkuŋ lis nà' muhu ε? Ngà' nè də, <<Yi yok fa mu lis sə bə ncàk. Mù lo, nè kə kwak si fana lis am sə muhu.>> ¹⁶ Bùu Faràsi mok wèŋ duk də, <<Nwè nè yi gù nsàp yu ènə, ka yi Nwì tumsə, bwère yi kà nsàp fàk nè ngòkə guŋsə ŋwè nùmbu dzè ènə gù; bùusè lùk sə kà ve'nə dzəm.>> Bòp bù ma mòk duk yàwo də, <<Nwè ènə ye-a ngà gù bup bwère yi gu to nsàp maŋgəŋgèŋ ènə ŋga yè va?>> Anə ye ve'nə, bùu sə wèŋ ga'a mok bòp ba. ¹⁷ Wo fek ŋwè nè yi mùhu lis nè də, <<Wo mùk lis-e sè yò, wù tsərə yòbə ŋwè nè yi mùk fa wu lis ànə da?>> Yi duk də, <<Mù rì yàm də ŋwè ànə, yi ngà tsè' bum Nwì.>>

¹⁸ Bùu Jus yè'sə wèŋ à ka də ŋwè ènə ànə ye to mantombì ngà jì lis dzəm. Fana wo kə to və ma bə tè'ε ngà' nè. ¹⁹ Ma bə tè' ye nè à kè dzèeŋ fana wo fek yà' də, <<Nè'e mo àwèŋ à? A zìnə də mvè'nə wèŋ à dzə yi, yi kà bum yəgè à? Ye də yà' mùhu ŋga'a va?>> ²⁰ Tè' bə ma nè duk də, <<Vès rì də nè'e mo àvès. Vès rì sè' də mvè'nə vès à dzə yi, yi kà yumok yəgè. ²¹ Megu də vès

ka nga'a mvè'nè yi gù ñkuñ nə sə yəè nə bum yè'e riñ. Vès ka ñwè nè yi mùk fa yi lis sə sè' riñ. Yi ñwè riñsə, aco wèñ fek yi, yi cep bə cùu ye yi.>> ²² Ma bə tè' ye nə à duk ve'nə bùusè wo à sə wəp ñkwàha bùu Jus wèñ. Busè ànə ye nga bùu Jus sə wèñ a cèp tes lañ də a ye-a nga ñwè nəmòk cèp fis jəja də Jisòos Ñkum ngà gèm bwìñ nə fana wo be' fis gesə ngəñgəñ mùmvwè' ndap pìriyà àwo nə. ²³ Nà'a njo nè tè' ye wèñ à duk də, <<Yi ñwè nè yi gu lañ, fek yi, yi cep bə cùu ye>> nə.

²⁴ Anə geñ wo to və ngà' nə sèmok, nga'a nè kè' ba. Wo fek yi də, <<Kuksə Nwì, nə cep zìnə yò. Vès rì yàvès də ñwè nè wù də yi mùk fa wu lis ànə, yi ngà gù bup.>> ²⁵ Yi duk fa yà' də, <<Kè yi ngà gù bup è, mù ka yàm riñ. Mù rì mègù yàm yu nə mò'fis duk də, mù ànə ye to mantombì ngà lohòlis fana nga'a nè'e, mù sə yə yu am mok bum.>> ²⁶ Wo fek mali yi sè' ñkuñ də, <<Yi gù fa wu lis sə va ñkuñ yà' muhu ε?>> ²⁷ Yi duk fa yà' də, <<Mù tsè' wèñ mvè'nè yi gù nə fa' lañ, wèñ beñ ngòdzəm. Wèñ də mɔ sə tsoho fa mali wèñ sèmok bùu yà? Kàmòk wèñ nə sə lap sè' mandzè ngòbùuñ bwe ye wèñ àlè'.>> ²⁸ Yi ànə duk wo ve'nə fana wo yak yi də, <<Nyàm, wu mo ngà fàk ye wù, vès yàvès bwe fàak Musì. ²⁹ Vès rì də Nwì ànə cep yuk bə Musì, vès ka mvwe' sè ñkwa'kù ànə tesə vè ye yà'sə riñ.>> ³⁰ Ngà' nè lis mùhu nə à yuk ve'nə yi də, <<Kwè'fongari! Co ñwè muk fa mɔ lis ve'ε, wèñ duk də wèñ ka mvwe' sè yi tesə vèè riñ è? ³¹ Vesùwèñ rì də kaco Nwì fa ñàaŋ ye bohòñwè nè yi ngà gù bup yeñ.

Yi fa mègù nàaŋ ye bohòbùu sè wo kùksəgè yi, nə sə gu yi kwa wèŋ. ³² Nzenḡòŋ nə à yè yèe, nḡwè ka də wo à dzə nḡwè nəmòk nḡa yi sə kà bum yə fana nḡwè nəmòk kə muk fa yi lis yuk yuk. ³³ Yà' nòjəja də nḡwè ènə tesə vè bohòNwì. Anə ka-a vɛ'nə yeŋ bwèrɛ yi gu to nsàp yu nə yi gù ènə nḡa yi yè va nḡkuŋ?>> ³⁴ Bùu sə wèŋ də, <<Kàcò, wùu mo nə wo à dzə wu sənə bup wà, wù sə duk də wu yə'rə ves yumok kènə.>> Fana wo be' fis gesə yi məmɔvwe' ndap pìriyà àwo nə.

*Bùu Sè Wo Bèŋ-a Ncèp Nwì,
Ye Də Wo Nḡàa Jì Lis*

³⁵ Anə geŋ Jisòs yuk də wo be' fis nà' məmɔvwe' ndap pìriyà àwo nə laŋ. Yi lap kɛ'cà nà' tètè yi kə tseŋ nà', nə fek nà' də, <<Wù dzəm bohòyi Mo Nḡwè à?>> ³⁶ Nḡà' nə duk də, <<Tà, Mo Nḡwè nə yè'sə ndà ya mu dzəm bohòyi ɛ.>> ³⁷ Jisòs duk fa fəsə yi də, <<Wù yə yi laŋ. Wù sə cèp yè'sə sè' wenə.>> ³⁸ Yi à yuk mɔvè'nə Jisòs duk vɛ'nə fana yi duk də, <<Tà, mù dzəm bohòwù.>> Yi à duk vɛ'nə, nə təŋ sə nze kè mantombii Jisòs anə bə tumfərə.

³⁹ Jisòs nə cèp də, <<Mù à vè sə nzenḡòŋ feŋ nḡòsak gàpsə bùu sè wo dzəm bohòNwì bə sè wo ka bohòyi dzəm. Mù à vè nḡògù bùu sè wo ləlohòlis wèeŋ ye bum, nə gu sè wo tsəm də wo sə yə bum wèeŋ loho lis.>>

⁴⁰ Bùu Faràsi mok wèŋ sè wo à ye fo' ànə yuk ncèp ènə fana wo fek Jisòs nə də, <<Ye də wù sə duk yè'e də vées ləlohòlis à?>> ⁴¹ Jisòs duk fəsə fa wo də, <<Anə ye-a də wèeŋ ləlohòlis bwèrɛ də wèŋ ka nzak tse'. Wèŋ nə sə duk nə də lis awèŋ

cu fo', də wèŋ sə yə bum bæ zeŋ fana ye də wèŋ
cu bæ nzak mɛ tuhù wèŋ.

10

Ganakù' Nè Bèboŋ Nə

¹ <<Mù sə tsè' weŋ zìnə nè nà'a ŋkèm ncèp
də, a ye-a ŋga ŋwè dzəm ŋgòni mɛmvwe' ŋka'
nsùŋgaŋ, yi me'rə nonʂə ncùu sə, nə kə kok
ca mvwe' sè zok fana ye də ŋgèŋgàaŋ ŋgà yè.

² Nwè nè yi ni ye mvwe' ncùu ŋka' sə, yi ganakù'
nə yi. ³ Nwè nè yi sə sòŋka' sə nə muk fa ŋwè
ànə ncùu ŋka' sə. Nsùŋgaŋ sè ye sə riŋ ŋgì ye
mvè'nè yi sə to yà' bæ liŋ fana yà' sə yuŋ lo yi
mvwe' sè yi sə lòo. ⁴ Yi fis vè wes yà' sə mbiŋ
fana yi to mantombi, nsùŋgaŋ sə yuŋ yi bùusè
wo rì ŋgì ye nə. ⁵ Kaco wo yuŋ lo ŋwè nè yi
ŋkùŋ yeŋ. Wo nə caŋ nsàp ŋwè ànə caa bùusè
wo ka ŋgì ye nə riŋ.>>

⁶ Jisòs ànə mak fa wo gbɛ' ènə fana wo kà bæ
zeŋ rɛèŋ lok. ⁷ Anə geŋ fana Jisòs nə duk fa wo
də, <<Mù sə tsè' weŋ zìnə nè nà'a ŋkèm ncèp
duk də mɛ yè'e ncùu ŋka' nsùŋgaŋ sə. ⁸ Bùu
mok sè wo à vè to mantombi mù yà'a pwe'fo'
ŋgàa yè wèŋ, nsùŋgaŋ sə wèŋ kà wo sè yuk
təp. ⁹ Mɛ ncùu sə mù. Nwè nè yi ni cà-a bohòmù
fana ŋgèŋgàŋ kà ŋgə' mok yə. Yi nə sə nikok,
nə sə tesə mvè'nè yi dzəm. Yi nə ye ŋgaŋ co yi
zɛ, nə zɛ, nə ze'. ¹⁰ Ngà yèə vègè ye ŋgòyèə, nə
zə, nə ye ŋgògù bupsə bupsə. Bohòmù yàm, mù
a vè də ya bwiiŋ tse' lùŋ, də ya wo tse' lùŋ ènə
nduk nè nduk.

11 <<Mũ ganakù' nè bèbon̄ nə. A ye-a də ɲwèe ganakù' nè bèbon̄ fana yi nə dzəm də yi kpm̄ mũ tuhù nsùŋgaan̄ ye sə. 12 Ʋwè nè yi sə fàk ye də ya wo lak yi mbàm, yi ka ganakù' nə yi yeŋ, nə kà ɲgà nsùŋgaan̄ sə sè' ye fana yi sə fàk mègù ye mbàam ye. Nsàp ɲwè ànə yə-a ɲga nàm nè bɔp sə vəə, yi so bo bə caŋ, nə me'rə tes nsùŋgaan̄ sə fo'. Nàm nè bɔp nə nə ko zɔ nsùŋgaan̄ mok, nə be' samsə mok. 13 Ʋwè nè wo sə làk yi ye mbàm ènə ca ve'nə bùusè ka yi bə nsùŋgaan̄ sə yaan̄, yà' ka sè ye ndzə bohòyi yeŋ. 14 Mũ ganakù' nè bèbon̄ nə. Mù rì nsùŋgaan̄ am, wo riŋ mũ yàwo sè'. 15 Yà' mègù co mvè'nè Tè' am rì mũ, mù riŋ yi sè'. Mũ yàm yəyərè ɲgòkpm̄ mũ tuhù nsùŋgaan̄ sə wèŋ. 16 Mù tse' nsùŋgaan̄ am mok sè wo ka bə bòp nè'e mvwe' mò'fis cum. A bèbon̄ də mũ jəŋ benə və tson̄ wo mvwe' mò'fis. Wo nə yuk ɲgì àm fana wo benə mvwe' mò'fis, nə tse' sè' ganakù' nè mò'fis.

17 <<Tè' am dzəm mũ bùusè mù sə dzəm də yòŋsè àm nə lo gesə ntèn̄ ya a kè lèsə nùu, mũ tse' fe'lə nà' sèmok. 18 Ka də ɲwè nəmòk sə fèp jə nà' ndzə bohòmù anə bə ɲàŋ yeŋ. Mù mè'rə nà' mù bə bo am. Mù tse' ɲàan̄ sè co mù fis me'rə yòŋsè àm nə, nə tse' ɲàan̄ sè aco mũ te' lokoksə fe'lə nà' sè'. Tè' am nə a fa ɲàŋ yi də mũ gɔ ve'nə.>>

19 Yi ànə cep ve'nə fana bùu Jus wèŋ sè wo à yuk ncèp ènə wèŋ à gà'a bòp ba. 20 Bòp ma mòk à sə duk̄ də, <<Ʋgà' ànə ɲgà ɲan̄, yi tse' yòŋsè ze' ndzə ni'ì yi. Vesùwèŋ sə yu'rə yiskok bohòyi yè'sə yà?>> 21 Bùu mok sə duk̄ yàwo də, <<A

ye-a nga ηwè tse' yòηsè ze' ndzə ni'ì yi, kaco yi cep to nsàap bum sè ηwè nè'e sə cèp yè'e le yen. Aco yòηsè maze' muk to fa bwìη lis yè'sə va?>>

*Bwìη Bèη Jisòs Njo Nè
Yi Də Yi Mo Nwi*

²² Mvèk ànə dzen nè ηgògù ηkà'a sè bùu Jus wèenη togè yà' də Hànukà*. Anə ye mvèk mbùn. ²³ Mvèk ànə à ye nùmbu mòk nga Jisòs sə gìhi kè'cà sə mandap Nwi nè ghanη nè. Wo à sə to məmνwe' nè yi à sə gìhi fo' nè də, <<Mbandap nè Sòlomù.>> ²⁴ Bùu Jus wèη ànə kə maη fo' sè'. Wo fek yi də, <<Wù dzəm də vèes cum mam kəko' vəm ve'nə tètè kə dzen sè ηkuη ε? A ye-a də wu Nkum ηgà gèm bwìη nè, wù tsok rəηsə fa-a ves le.>> ²⁵ Jisòs duk fa wo də, <<Mù a tsè' wèη laη, megu də wèη kà mμ dzəm fa. Fàak sè mù sə gù yà' bə liη Tè' am sə, sə nìtsè' fa wèη nsàp ηwè nè mù cu nè sè'. ²⁶ Bə yà'sə pwe', wèη sə kà mμ də mμ Nkum nè dzəm fa bùusè wèη ka nsùηgaη am yen. ²⁷ Nsùηgaη sè yàm rì ηgì àm. Mù riη wo sè', fana wo sə bε' və mμ. ²⁸ Wo bε' və mμ ve'nə, mù fa wo lùη nè nà'a nè kà mè yuk. Wo nè kà sè kpμ yuk. Kaco ηwè nəmòk fep fis to wo ndzə bohòmù anə sè' yen. ²⁹ Tè' am nè yi a fa yà' ndzə bohòmù nè, yi yam càsə ndàaηwè pwe' yi. Ye də kaco ηwè nəmòk fep fis to wo ndzə bohòTè' am nè yen. ³⁰ A ve'nə bùusè mù, ves Tè' am nè, vès mègù mò'fis.>>

* **10:22** 10:22 A ye ηkà'a sè wo à sə tsərə mvè'nə wo à rəηsə fəsə ndap Nwi nè ghanη nè bùusè ηkum bù lakmνum wèη mòk ànə gμ bupsə nà' mvè'nə yi à səη ηgùnəη mbwa.

31 Bù ñkwàha bùu Jus wèñ sà à yuk mvè'nè yi cèp vè'nə fana wo te' lis sèmok də wo təm zə yi fo'. 32 Jisòs a yə vè'nə, yi duk fa wo də, <<Wèñ a yə fàak sè bəboñ sè mù a gù yà' bə liñ Tè' am lañ. Bum sè mù a gù yà'sə pwe', nè nà'a bup nè wèñ sà də wèñ təm zə mù bùu zeñ nə yè'e nè fò?>> 33 Bùu sà wèñ də, <<Vès sà kà wu bùu bum sè bəboñ sè wù a gùu təm zə. Vès də vès zə wu njo nè wù sà gù bupsə liñ Nwì. Wù mègù ñwè nè ñwè wà, wù sà lap də wu gu ni' yòdə wu Nwì bùu yà?>> 34 Jisòs duk fa wo də, <<Wo à còm nonşə yà' ndzənə ñwàk lùuk awèñ də, <Mùu Nwì, mù duk də wèñ nwì wèñ.> 35 Vesùwèñ rì sè' də ñwàk Nwì nè nà'a zìnə, nà'a kà kupsəgè. Ye də a ye-a nga Nwì duk də bùu sè wo yuk ncèp ye nə wèñ sè' co yi, 36 njo nè mù duk yàm də mùu mo Nwì, wèñ sà də mù gù bupsə liñ Nwì nè bùu yà? Mù nè Tè' am nə a cok nonşə mù, nə tumsə vesə sà nzeñgòon fèñ nə. 37 A ye-a də mù sà kà nsàap fàak Tè' am sà gù, wèñ kà mù dzəm fa anə ntèñ. 38 A ye-a nga wèñ yə də mù sà gù fàak sè Tè' am sà fana ye də wèñ sà dzəm bohòmù bùu fàak sà, nga wèñ sà dzèen-a yusə mù sà cèep sà na. Yà'a ye vè'nə fana wèñ rēen də Tè' nè bə Mo ye nə mò'fis, Mo nə ye bwi bə Tè' nè sè' mò'fis.>> 39 Bùu sà wèñ lap də wo ko yi fana Jisòs swè'ε tesə ndzə bohòwo wà.

40 Anə geñ Jisòs bwi foho lo, nə kə to fe'lə ndzəp Jòridàñ. Yi lo, nə kə cum mvwe' sè Jon à sà bəptəsə to bwiñ fò' yà'a. 41 Bwiñ à kə tsèñ yi fo' vè'ε wùriñ. Bùu sà wèñ sà dūhu də, <<Jon à ka mañgəñgèñ mòk co nà' gu ves a tsəm də a

tumsə vè yi Nwì gũ yuk. Megu kə də bum sè yi Jon nə à cèp yà' bə liŋ ɲwè nè'e pwe'fo' a bùuŋ vè zìnə laŋ.>> ⁴² Anə geŋ bwiŋ dzəm bohòJisòs fa'nə ɲkùuŋntɛŋ.

11

Jisòs Tse' Nàaŋ Sè NgòLòkoksə Nwè Mvwe' Krɛ

¹ ɲwè nəmòk à ye mvwe' lak Betani nè liŋ ye à ye də Lasorò. A ye nùmbu mòk yiyaŋ ko yi. A ye ɲga yi tse' njè'ɛ ye ba. Liŋ awo à ye də Matà bə Mèri. Njè'ɛ ye sə à sə cugè sè' mvwe' lak Betani anə. ² Mèri nè moma ye Lasorà sə ya ènə, a yi nè yi à yok Tà Jisòs bə làmindà, nə sə yisə fa nà' kù bə nùəmtu ye nà'a. ³ Bəsè Lasorà sə ya fana Mèri bə Matà tirə gesə lo Jisòs də, <<Tà, ɲge' ntəm yòLasorònòyiya nè bɛp.>> ⁴ Jisòs nə ànə yuk ntirè ènə fana yi duk də, <<Yiya ènə nə kà bə krɛ kè lè. Yiya ènə vè də ya bwiŋ nə ye ɲaaŋ Nwì bə zeŋ fana nə ye ɲaaŋ Mo Nwì nə sè' bə zeŋ.>> ⁵ Jisòs à dzəm Matà bə moma ye Mèri, nə ye Lasorèsè'. ⁶ Mvè'nè yi à yuk ntirè nè də Lasorònòyiyaŋ fana yi cum mam mali mvwe' sè yi à ye sə mənə nùmbu ba sè ɲkuŋ. ⁷ Nùmbu sè ba sə à càa fana yi duk fa ɲgàa fàak ye sə wèŋ də, <<Vesùwèeŋ bwi foho lo fe'lə mvwe' nze Jùdiya sèmok.>> ⁸ ɲgàa fàak ye sə wèŋ mərə. Wo də, <<A ndòmòk kènə Cicà, bùu Jus wèŋ a də wo təm zə wu fa'nə bə lis, wù də a bwi foho lo fo' sè ɲkuŋ ɲgòlɔp yà?>> ⁹ Jisòs duk də, <<Tsok reŋgè nè zəzòn haŋ nùm kə ca co. ɲwè nè yi gi-a ɲga cu li ntòmareŋ, yi nə kà nduk gbù, bùusè

mareŋ nè sə nzenɡòŋ nə nà'a bohòyi yo. ¹⁰ Nwè nè yi gí ye ndzəmè fana yi nə gbɔ̀ b̀̀usè yi ka mareŋ tse'.>>

¹¹ Yi ànə cep wes ve'nə fana yi naaŋ gesə fe'lə mòk sè' də, <<Nge' àvès Lasoròsə dzəm lo. Mɔ̀ nə geŋ fo' ngòyèmsə yi.>> ¹² Ngàa fàak ye sə wèŋ duk də, <<Tà, a ye-a də lo ko yi laŋ, ye də yiya ye nə nə me.>> ¹³ Wo à sə duk ve'nə nga wo sə tsəm yàwo ngwàaŋ də Jisòs də Lasoròsə dzəm lo nè bwiiŋ dzəmgə nà'a. Kàmfiɾə Jisòs duk ye'e də Lasoròkpɔ̀ ciŋ nè ciŋ. ¹⁴ Anə geŋ Jisòs tsok reŋsə fa wo mok jəja də, <<Lasoròkpɔ̀ laŋ.>> ¹⁵ Yi duk fe'lə sè' də, <<Mù sə kwa də mù a ka fo' ye b̀̀usè bum ye'sə reŋsi bohòwèŋ b̀̀usè yà'a nə gɔ̀ weŋ ngònaaŋ tu bohòmù.>> Fana yi duk ləsə də, <<Wèeŋ lokok, a lo kə ye yi.>> ¹⁶ Tomos nè wo à sə togè yi də, <<Mofes>>, nè yi sè' mo fàk Jisòs nə duk fa mok sə wèŋ də, <<Wèeŋ ca, a bɛ' lo yi ya a kə kpɔ̀ vesi wèŋ bəbɛ'.>>

¹⁷ Jisòs à kè dzèŋ Betanì anə fana wo tsok yi də a ntinə nùumbu kwè mvè'nè wo a tuuŋ Lasorò. ¹⁸⁻¹⁹ B̀̀u Jus wèŋ à ye'e Jòrosalèm, nə və Betanì anə ve'ɛ ɲkùuŋntèŋ ngòkè cèpsə Matà bə Mèri kpɔ̀ moma awo nə. Ngòyè'e Jòrosalèm, nə lo Betanì ka səsap yeŋ. Yà' mègù co kilomètà te' ve'ɛ.

²⁰ Matà à yuk də Jisòs sə vèə fana yi tesə, nə kə tseŋ nà' mandzè. Mèri à cu mam ye mɔ̀ nda'à. ²¹ Matà ànə ye Jisòs fana yi duk fa nà' də, <<Tà, a ye-a də wù a ye-a fɛn, də bwèɾɛ moma am a ka kpɔ̀. ²² Fana mù rì sè' də, a mègù-a sè nga'a nè'e aco Nwii nə fa wu yusè wù fek yi

yà' pwe'fo'.>> ²³ Jisòs duk fa nà' dè, <<Moma yo Lasorò nè lokok mvwe' kpɛ sɛ.>> ²⁴ Matà nè duk dè, <<Mù rì dè nùmbu nè nzenḡòḡ nè nè me nga ndàaḡwè pwe' sɛ lokok mvwe' kpɛ fana yi nè lokok ye sɛ sè'.>> ²⁵ Jisòs duk dè, <<Mɛ ḡwè nè mɛ lòkoksəḡè bwìḡ mvwe' kpɛ, nè ye dè mɛ ḡḡḡè dè bwìḡ cum ḡwɛm sè' mɛ. ḡwè nè yi dzəm-a bohòmɛ, a ye-a sè dè yi kpɛ laḡ fana yi nè cum mali fo' ḡwɛm. ²⁶ ḡwè nè yi cu-a ḡwɛm, nè dzəm bohòmɛ fana ḡḡḡḡḡḡ nè kà kpɛ yuk. Wù dzəm laḡ dè ncèp ènə zìnə à?>> ²⁷ Yi duk fa Jisòs nè dè, <<A zìnə Tà. Mɛ dzəm laḡ dè wu ḡkum ḡḡḡ gèm bwìḡ nè ye Mo Nwì, nè Nwì à duk dè yi nè tum vèsə sɛ nzenḡòḡ nè.>>

²⁸ Matà nè ànə cep wes vɛ'nə fana yi lo, nè kə to moma ye Mèri. Yi larə fa Mèri nè dè, <<Cicà vè laḡ, yi sɛ to wu.>> ²⁹ Mèri ànə yuk vɛ'nə fana yi kurə lokok nənək, nè kə tseḡ Jisòs nə. ³⁰ Anə ye yà'sə nga Jisòs ka mɛ ntòlak anə ntòkə ni. Yi à cu ntòmvwe' sè Matà anə kə tseḡ yi sɛ. ³¹ Bùu Jus sè bə yà'wèḡ à cu mɛ nda'à, sè wo à vè ḡḡòcèpsə wo kpɛ sɛ à yə mvè'nè Mèri à kurə tesə fana wo yuḡ yi. Wo à bɛ' lòyi bùusè wo à sɛ tsəm dè kàmòk yi sɛ lòḡḡòkè wa mvwe' sèè Lasoròsə. ³² Mèri nə à lò, nè kə dzeḡ mvwe' sè Jisòs cu sɛ. Yi à yə Jisòs nə fana yi ḡbɛ tsoḡ sɛ ḡḡ kùu nà' anə sɛ nze, nə sɛ cep dè, <<Tà, wù anə ye-a fèḡ bwèrɛ moma am a ka kpɛ.>> ³³ Jisòs ye mvè'nè Mèri sɛ wa. Bùu mok sè wo à ye fo' bə Mèri nè wèḡ sɛ waḡ kɛ' sè' ḡḡḡ fana ntəm bɛp yi vɛ'ɛ wùrìḡ co wù kà fù'. ³⁴ Yi fek yà' dè, <<Wèḡ a tuuḡ yi ma fò?>> Wo duk dè, <<Tà, vèə kè ja'a

yòo mvwe' sè è.>> ³⁵ Jisòs wan. ³⁶ Bùu sè wo à ye fo' sè wèṅ à yè ve'nə fana wo duk də, <<Wèeṅ ja'a na yàwèeṅ mvè'nè yi a dzəm Lasorònə è.>>
³⁷ Bòp bù mòk sè duk yàwo də, <<Nè'e ka yi nè yi a mùk fa ṅgà' nà'a lis nè yeṅ à? Anə ye co yi kà də Lasorònə kà kpɛ ghè à?>>

³⁸ Ntəm à bɛp mali Jisòs nə wùriṅ sèmok fana yi lo mvwe' sè wo a tuuṅ Lasoròsə. Sèe sè à ye co mvòk, wo jəṅ līs, nə dzərə lok ncùu sè bə zeṅ.
³⁹ A wès fo' Jisòs duk fa wo də, <<Wèeṅ dzərə fis gesə līs ànə fo'.>> Matà nè yi njè'ε Lasorònə yi a kpɛ nə duk də, <<Anə rəm nè bɛp Tà. Wù rì də a ntinə nùumbu kwè mvè'nè wo a tuuṅ yi.>>
⁴⁰ Jisòs duk fa yi də, <<Mù anə tsok fa wu fa' də wu dzəm-a bohòmù, wù ye ṅaaṅ Nwì bə līs àlaa.>> ⁴¹ Wo dzərə fis līs nə. Jisòs buuṅ kək gesə lo mɛbu, nə duk də, <<Mù kwasə wu Tè', bùusè wù yuk mɛ laṅ. ⁴² Mù rì sè' də wu yukgè mɛ ghà nè fòlòoṅ. Megu də mù sè cèp nè ṅga'a nè'e njo tu bùu sè wo tərə yè'e, də ya wo dzəm zìnə də wù a tum vè mɛ tsenə anə wù.>> ⁴³ Yi ànə cèp wes me ve'nə fana yi cèp fe'lə mok bə ṅaṅ də, <<Lasorò, lòkok tesə və.>> ⁴⁴ Lasorònə yi à kpɛ nə lokok tesə və sè ghà ànə. A ye ṅga wo kì bo ye bə kùu ye wèṅ bə cək. Wo à kì lok si ye bə cək sè'. Jisòs nə duk fa bùu sè wo ye fo' sè wèṅ də, <<Wèeṅ fiṅ me'rə yi lo.>>

Wo To Lám Mətùhù Jisòs

(Mat. 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Bùu sè wo à bɛ' lòMèri sè pwe'fo' à ye bum sè Jisòs à ghè sè fana bwìṅ ṅkùuṅ dzəm bohòJisòs nə. ⁴⁶ Anə geṅ bùu mok wèṅ ye'e jəṅ fo', nə

kə tseŋ bùu Faràsi wèŋ, nə tsoho fa yà' bum sè Jisòs gùu sə làaŋ. ⁴⁷ Wo à yuk yà' fana bùu Faràsi sə bə ngàa fa satikà' sè ghaŋ wèŋ to benə bù ñkwàha bùu Jus sə fo', bə yà'wèŋ kə cum yiskok kaŋsurù. Wo à kè cu fana wo duk də, <<Vesùwèŋ nə gu va? Busè wèŋ rì də ngà' ànə sə gùu bum maŋgəŋgèŋ ve'ε wùriŋ. ⁴⁸ A ye-a nga a mè'rə yi də yi sə gu mali ve'nə fana anə kà tètè ye nga bwìŋ pwe'fo' buuŋ dzəm wes bohòyi də yi Ñkum ngà gèm bwìŋ nə zìnə laŋ. A kè ye-a ve'nə fana a riŋ də ngə' kè tsèŋ ves laŋ bùusè bùu lak Rumà wèŋ nə və kə kuəmsə mak ndap Nwì àvès nə, nə bupsə lak avès sə sè'.>> ⁴⁹ Nwè nəmòk à ye fo' nè liŋ ye à ye də Kayofàs. Yi ànə ye ñkum ngà fa satikà' ghà ànə yi. Yi à lòkok ye, nə cep də, <<Bùu am, wèŋ ka yusè yà' cu sə tsətsə'rè fεεŋ riŋ! ⁵⁰ A ye-a bə ñkərè nè njàwèŋ, wèŋ tsəm də ka bèboŋ də n̄wè nè mò'fis kpə lε yi nə non̄sə bwìŋ pwe' tsəm à? Kè bòghak weŋ yàwèŋ də wo zə wes lak àvès sə pwe' ε?>> ⁵¹ Bum sè yi à cèp yè'sə, yi à ka yà' yi tsərə kok, à ye nga yà' à vè mu cùhù yi anə bohòNwì, yi sə cep, nə kà sə rì. Yè'sə ànə sə ye ve'nə nga Kayofàs cu ñkum ngàa fa satikà' bə mvək ànə yi. Yi à tsè' bwìŋ yà'sə yumok sè yà'a nè ye ntse'mòk. Yusè də Jisòs nè kpə mu tuhù bùu Jus wèŋ pwe'. ⁵² Yi nè kà bùu tu bùu Jus wèŋ woòwo kpə mègù. Yi nə kpə bùu tu bwe Nwì sè wo cu lòma nè fòpwe', də ya yi jəŋ benə və yà' mvwe' mò'fis.

⁵³ Ncèp Kayofàs ènə à gù fana ye jəŋ numbu ànə, bù ñkwàha bùu Jus wèŋ sə lap mandzè ngòzə Jisòs. ⁵⁴ Anə ye ve'nə, Jisòs kà mvwe' nze

Jùdiyà anə mok jəja sə gì fe'lè. Yi à mè'rə fa'nə, nə lo mvwe' lak mok sè wo to fo' də Efərèm. Lak yè'sə fo' ηgəà fana Jisòs bə ηgàa fàak ye wèη sə cum mok fo'.

⁵⁵ Bum yè'sə à ye ηga mvək ηkàha Pasobà bùu Jus wèη à sə kuəp vəə. Bùu Jus sə wèη sə kpəəη tesə mvwe' buhu lak awo, nə sə kok lo Jòrosalèm anə. Wo à sə lònḡòkə gù rəηsə ni' awo mvə'nə wo gùgəə ηkuη ηkàha sə kə dzen.

⁵⁶ A ye yè'sə ηga wo à sə ləp Jisòs gugəη. Wo à kə kùrə məm mvwe' ndap Nwì nə ghaη nə fana wo sə mərə də, <<Wèη yə va? Sə yəəη co yi nə kà mvwe' ηkàk ènə vè kènə da?>> ⁵⁷ Mvək ànə à ye ηga ηgàa fa satikà' sè ghaη bə bùu Faràsi wèη à fa ηàη laη də a ye-a ηga ηwè nəmòk riη mvwe' sè Jisòs cu, nà' kə tsok ya wo kə ko nà' fo'.

12

Wo Yo' Fa Jisòs Kù

Bə Làmindà Mvwe' Lak Betani (Mat. 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ A bwehe cu mègù mok nùumbu ntùηfu ya ηkàha Pasobà sə kùrə fana Jisòs ye'e lo fe'lə mvwe' lak Betani sè mok, sè a fo' lak Lasorònè Jisòs à lòkoksə yi mvwe' kpə nə. ² A kə dzèη fo' fana wo gə fa Jisòs bə ηgàa fàak ye wèη dinà. Matà à ye fo', nə sə casə zuzuu sə. Lasorà ye sè' mòk nə bə Jisòs wèη à zu fo' bəbε' bə bùu mok wèη sè'.

³ Mvə'nə wo ànə sə zu fana Mèri wəhe və ye sè'. Yi à tse' vè bə làmindà mok sè yà'a rəm bònḡsəgə vε'ε wùriη. Wo à gù nsàp làmindà anə

bə nsàp nzaamŋaŋ mòk nè wo togè nà' də, <<Nad.>> Yi à tse' vè yà' co botòròmò'fis ve'ε ŋga yà' gũ nteŋ ve'ε sè' wùriŋ. Yi jəŋ yà', nə fe' fa Jisòs mɔ kùhu, nə sə yisə kùu nà' sə bə nùəmtu ye. Ndap nə pwe' à rəm sàaŋ tə mēgù mok làmindàa sə. ⁴ Anə geŋ mo fàk Jisòs mòk nè liŋ yee Judàs Iskarəyà, sè yi nè yi nə seŋ Jisòs nə à duk də, ⁵ <<Kàcò, làmindàa yè'sə co bàam mbàm tɛ'. Anə boŋ ghak co wo seŋ yà', nə fa ŋgàa jìŋ wèŋ mbàam sə.>> ⁶ Yi ànə cep yè'sə, ka də bùusè də yi tse' ntum nè bəboŋ bohòŋgàa jìŋ wèŋ yeŋ. A ye bùusè yi ŋgà yè. Yi à sə lòksəgè mbàam awo yi fana yi sə yə fis zɔ swihi mok ca. ⁷ Jisòs duk ye də, <<Wèeŋ mè'rə yi. Yi nòŋsə làmindàa yè'sə ŋgòyok fa mɔ bə mvək nè wo nə tuuŋ mɔ. ⁸ Weŋ ŋgàa jìŋ wèeŋ nə sə yenə mali riŋ, riŋ, fana mɔ kà yàm vesùwèŋ nùumbu pwe' sə yiskok.>>

⁹ Bwìŋ à yuk də Jisòs cu Betanì fana bùu sè wo à kè benə Jòrosalèm sə wèŋ kpəəŋ və fo'. Ka də wo à vè mēgù yè'sə də wo dzəm ŋgòyə mēgù Jisòs yeŋ. Wo à sə dzəm də wo ye ja'a Lasorònè Jisòs à lòkoksə yi mvwe' kpɔ nə. ¹⁰ Mvè'nè yà' à ye ve'nə fana ŋgàa fa satikà' sè ghaŋ wèŋ sə ləp mandzè də wo zə Lasorònə. ¹¹ Wo də wo zə yi bùusè bwìŋ à sə mè'rə ma njàwo, nə sə dzəm mok bohòJisòs bùu tu Lasorònə.

*Jisòs Ni Lak Jòrosalèm
Co Nkum*

(Mat. 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Tsok à rɛɲ, bùu sè wo anə maɲ mvwe' lak Jòrosalèm, ɲga wo à vè mvwe' ɲkàk sə wèɲ yuk də Jisòs sə vè sè' Jòrosalèm anə. ¹³ Fana wo gbɛ' jəɲ maɲteɲ, nə lo kə tseɲ yi mandzè. Wo sə yəm fuɲ də, <<Hòsanà; wèeɲ ja'a ɲwè nè yi sə vè mənə liɲ Tà Nwì, Nwii gu yi bəboɲ. Wèeɲ ja'a ɲkum bùu Jus wèɲ, vesùwèeɲ kuksə yi.>>
¹⁴ Yè'sə anə sə ye ɲga Jisòs anə lap ye mvomndè' mòk, nə kok cum və yuye mbwa. Yà' à mègù mvè'nè wo à còm nòɲsə yà' ndzənə ɲwàk Nwì də,

¹⁵ <<Ntòlak Zayòɲ, wèeɲ kà wəp.

Ŋkum awèɲ sə vəə.

Yi sə kok cu vè mənə mvomndè'.>>

¹⁶ Ghà nè bum yè'sə à sə ye sə lòoɲ, ɲgàa fàak ye sə wèɲ kà bə zeɲ sə rɛeɲ lok. Yà' à kə rɛeɲ mègù bohòwo ghà nè Jisòs à lòkok mvwe' kpɛ nə kə ye ɲwè nè ghaɲ nə. Yà'a mvèk nè wo à tsərə fəsə də wo à còm nòɲsə yà' ndzənə ɲwàk Nwì də bum yè'sə nə kə ye ve'nə fana yà' nə yeè nə sè' ve'nə anə.

¹⁷ Bùu sè wo à ye sə nze mvwe' sè Jisòs à lòkoksə Lasoròmvwe' kpɛ sə wèɲ à lò, nə sə tsoho lo fa ke' bwìɲ yusè wo a yə sə. ¹⁸ Nà'a njo nè bwìɲ à vè ɲgòkè tsèɲ Jisòs nə ve'ɛ wùriɲ bùusè wo à yuk nsàp maɲgəɲgèɲ nè nà' à gùu nə. ¹⁹ Bùu Faràsi wèɲ à yə mvè'nè bwìɲ sə kpəeɲ yù lòJisòs nə fana wo də, <<Vesùwèɲ sə càsə mvèk fɛeɲ wà a ɲgàk, wèeɲ ja'a-a yàwèeɲ mvè'nè maɲgòn sə yù yi è.>>

*Jisòs Tsè' Mvè'nè Yi Nə Kpɛ,
 Nə Tse' Nàɲ Sè'*

20 Mvèk ñkàk ànə à ye, bù lakmvum mok wèn à vè Jòrosalèm ñgòkè kùksə Nwì mbwa. 21 Bùu yè'sə wèn à kè tsèn ñgà fàk Jisòs mòk nè wo to yi də Filip nà'a. Lak Filip nə à ye Bèsadà nè nà'a mvwe' nzenḡon Galìli. Wo duk fa nà' də, <<Tè'mòk, vès dzəm də vèes ye Jisòs ya vesì wèen taan gesə mweè jo.>> 22 Filip à lò, nə kə tsok fa Andrù, fana bə nà' ye'e ñga'a bwìḡ ba fo', nə kə tsok fa Jisòs nə. 23 Jisòs à yè ñgòtsòho fa wo də, <<Mvèk nə kè dzèn lan nè Nwìi nə niḡtsok fa bwìḡ də mùu mo ñwè, mɛ ñwè nè ghan. 24 Mù sə tsè' wen nè'e ñkèm ncèp duk də, A ye-a ñga mvəm gòmbì ka sə nze co nà' kpɛ kpɛ noon, ye də nà'a nə cum mam meḡ mvəm nè mò'fis nə. Nə ye də a ye-a ñga nà' nõon sə nze co nà' kpɛ lan, nə to fana nà'a nə tse' fe'lə mvəəm mok ñkùuḡntèn. 25 Yusə də, ñwè nè yi dzəm-a yòḡsə ye, ye də yi nə bisə bə zen wà. Fana ñwè nè yi bèn-a yòḡsə ye sə nzenḡon fèen fana ye də yi nə tse' mam yòḡsə ye nə fo' nè mvèsə. 26 Ye də, ñwè nè yi dzəm-a ñgòḡ fàak am fana yi yun və mɛ. Mvwe' sè mù lópwe', ñgèḡgàan nə ye fo' vesì. Ñwè nè yi dzəm-a ñgòyù vè mɛ də ya yi ḡ fàak am fana Tè' am nə yamsə yi, yi kuk.>>

27 Jisòs à duk mok sè' də, <<Ntəm àm sə fa mɛ ḡḡ' ñga'a vɛ'ɛ wùriḡ. Aco mù cèp yè'sə də yà? Aco mɛ duk fa Tè' am də yi yep fis ḡḡ' nè nà'a ñga'a mɛ tuhù mù ènə fo' à? Meḡ ñga'a kə də mù ànə və tsenə fèen ḡḡyə ḡḡ' ènə. 28 A bəbon co mɛ nə duk fa Tè' am nə də, <Ḡù lɛ yusə co yà'a nə ḡ də bwìḡ kùksə liḡ yo.> >> Yi ànə duk vɛ'nə fana ḡḡì mòk cèp vesə mɛbu. ḡḡì nə sə cèp də,

<<Mù a gù ya bwìŋ kuksə liŋ am sə laŋ, fana mɔ nə gɔ mali yà' səmok.>> ²⁹ Bùu sè wo à mà tɔ fo' sè à yuk ŋgì nə sè'. Mok duk də, mbùŋ kùm yi. Mok duk yàwo də, hai', cèp bohòyi masinjà Nwì.

³⁰ Jisòs duk fa wo ye də, <<Ŋgì nè wèŋ yuk ànə, nà' ka bùu tu am cep, nà' cèp bùu tu awèŋ.
³¹ Mvək kùrə nè wo nə sak nzenŋòŋ nə laŋ. Mvək kùrə nè wo nə bwi' mak gesə ŋwè nè yi ŋkum sə nzenŋòŋ feŋ yi nə sè' laŋ. ³² Bohòmù yàm, wo fis gesə mɔ mɔtsè fana mù soŋ vɔ bwìŋ pwe'fo' bohòmù.>> ³³ Jisòs à cèp ncèp ènə ŋgònitsè' fa bwìŋ nsàp kpɔ nè yi nə kpɔ nà' nə.

³⁴ Bùu sè wo à ye fo' wùriŋ sə wèŋ à duk fa yi də, <<Wo à còm nòŋsə yà' ndzənə ŋwàk lùuk avès də Ŋkum ŋgà gèm bwìŋ nə, yi nə cum mam nè mvèsè. Wù nə sə dɔhù nè sè yòdə wo nə fis kok gesə mo ŋwè mɔtsè, ŋga mo ŋwè nè wù sə duk ènə ndà?>> ³⁵ Jisòs duk də, <<Mareŋ nə nə cum tse' wenə wèŋ mvək momjo wà. Ghà nè mareŋ nə cu wenə wèŋ ènə fana a bəboŋ də wèŋ gi soŋ lo mantombi ya ndzəm kà weŋ kè cì'. Búsè ŋwè nè yi gìgè ye sənə mandzəm kà mvwe' sè yi sə nèn lòkù sə rìgè. ³⁶ Wèŋ dzəm bohòmareŋ nə ŋga'a nè nà' cu tse' wenə wèŋ ènə, ya wèŋ ye bùu mareŋ nə wèŋ.>>

Jisòs ànə cep wes ncèp ènə fana yi lo gesə yuye fo'. ³⁷ Yi ànə gɔ bum manŋəŋgèŋ ŋga wo sə yə vɛ'ɛ wùriŋ fana wo kà bohòyi anə sè dzəm mali. ³⁸ Bum yè'sə à kè ye mègù mvè'nə ŋgà tsòhòbum Nwì nè liŋ yee Izayà ànə cep mantombi fa' yà'a. Yi ànə cep də, <<Tà, ŋwè nè mò'fis a dzəm fù' ncèp avès nə è?

Yà'a sè' də ɲwè nè mò'fis ka ɲàaŋ yo sə sè' riŋ
lok è?>>

³⁹ Bùu yà'sə wèŋ à ka bohòJisòs dzəm lok sè'
m̀vè'nè Izayà nè ànə com sè' də,

⁴⁰ <<Nwì a lok lis awo sə, ya wo kà bum yə, nè
gũŋsə wo tu sè', ya wo kà mareŋ yə.

Wo kà bum yè'sə rɛɛŋ, fana nè kà mùu Nwì də
ya m̀ luŋsə wo yù vè.>>

⁴¹ Izayà nè à sè cèp yè'sə ɲga yi sə duk yè'sə
Jisòs, bùusè yi ànə ye ye də ɲkum ɲgà gèm bwìŋ
nə ɲwè nè ghaŋ. ⁴² Bum yè'sə ànə ye-a sè vɛ'nə
fana, bwìŋ à ye mali m̀ŋgorè bù ɲkwàha bùu
Jus sə wèŋ yo, sè wo à dzəm bohòJisòs nè. Megu
də wo à sə wəp bùu Faràsi wèŋ fana wo kà jəja
də wo dzəm bohònà' cèp fis. Wo à g̀ vɛ'nə də ya
bùu Faràsi sə wèŋ kà wo m̀m̀vwe' ndap pìriyà
awo bɛ' fis. ⁴³ Wo à dzəm ghak yàwo nè də bwìŋ
kwasə wo nè noŋsə nè də Nwìi kwasə wo yi.

Jisòs Duk Də

Ncèp Ye Nə Sak Bwìŋ

⁴⁴ Jisòs à cèp fis fe'lə bə ɲàŋ sèmok duk də,
<<ɲwè nè yi dzəm-a bohòm̀, ye də ɲgèŋgàŋ
ka yà'sə bohòm̀ dzəm mèg̀. Yi dzəm yà'sə
bohòŋwè nè yi a tum vè m̀ tsenə nè sè'. ⁴⁵ ɲwè
nè yi yə-a m̀, ye də yi yə ɲwè nè yi tumsə vè
m̀ nè sè' laŋ. ⁴⁶ M̀ a vè yàm sə nzeŋgòŋ anə
co mareŋ. Ya ɲwè nè yi dzəm-a bohòm̀, ye də
yi nè kà sənə mandzəm mok cu mali. ⁴⁷ A ye-a
ɲga ɲwè yuk ncèp àm nè, nè dzeŋ ɲgòyù nà'
fana ye də a nè kà yi m̀ kè sak. M̀ à ka tsenə
ɲgòkè sak bwìŋ və. M̀ à vè yàm də ya bwìŋ tse'

lùŋ. ⁴⁸ Ye də ɲwè nè yi dzeɲ-a mɘ, nə beɲ ncèp àm nə fana, yi tse' yusè yà'a nə sak yi nùmbu nè nzeŋgòŋ nə me. Wo nə jəŋ mègù sè ncèp nè mù à cèp nə, nə sak nsàp ɲwè ànə fo'. ⁴⁹ Busè yusè mù sè cèp sə, mù sè kà yà' sə ntɘù mù bə dzədzəm njàm tsərə kok. ɲwè nè yi sə tsè' mɘ yusè mɘ cèp sə, a Tè' am nè yi a tum vè mɘ tsenə nə. ⁵⁰ Mù rì tse' də lùŋ nè nà'a kà mègè nə tesə vègè bohòncèp nè nje nə. Yà'a njo nè mù sə tsè' fa mègù wəŋ yusè Tè' am a duk fa mɘ yi sə.>>

13

Jisòs Yə'rə Fa Bwe Ye Wèŋ Də Yà'a Fak BohòMòk Bə Mòk

¹ A sə kɘəp wesə lòmok nùmbu ɲkàk pasobà nə fana Jisòs riŋ də mvək nje kùrə ɲgòbwìŋ foho lòbohòTè' ye nə laŋ. Jisòs ànə dzəm bùu sè sə nzeŋgòŋ sə wo sè ye wèŋ fana yi dzəm yà' tètè kə ləsə pwe' nè pwe'.

² Nconùm à dzèen fana Jisòs bə ɲgàa fàak ye wèŋ kə cum be'lə mvwe' mò'fis, nə sə zɘ zɘzɘ. Yè'sə à ye ɲga Satà ni sə ntɘù Judàs mo Saimù nè mvwe' lak Iskarəyà nə laŋ, də nà'a seŋ Jisòs.

³ Jisòs à rì sè' də Tè' ye a fa bum pwe'fo' ndzə bohòyi. Yi à rì sè' də yi à tesə vè bohòNwì, fana yi nə bwi foho lo sè' bohòNwì anə. ⁴ Yi ànə riŋ ve'nə fana mvè'nè wo à mà cu fo' fana Jisòs lokok, nə fweŋ fis cèək ye sè mɘ ɲkwèŋ. Yi jəŋ tawùrè, nə swi' yak nà' sə gamè yi. ⁵ Yi jəŋ ndzəp, nə gesə sənə ɲgàp mòk, nə ye ɲgòsə cùhu fa ɲgàa fàak ye wèŋ ɲki' awo bə zeŋ. Yi jəŋ tawùrè nè yi ànə swi' sə gamè nə, nə sə yisə

fa yà' ŋki' sɛ bɛ zɛŋ. ⁶ Yi kɛ wɛs mɛ ni'ì Saimù Pità fana Pità nè ðɔk dɛ, <<Wù dɛ wu cuk fa mɛ kù ya a gɛ va Tà?>> ⁷ Jisòs ðɔk fa nà' dɛ, <<Wù ka yusè mù sɛ gù fa wɛŋ yè'sɛ ntòrɛɛŋ. Megu dɛ mvèək nè vɛ nè wèɛŋ nè rɛɛŋ bɛ zɛŋ.>> ⁸ Pità nè ðɔk fa nà' dɛ, <<Kaco mù dzɛm yuk dɛ wu cuk fa mɛ kù yɛŋ.>> Jisòs dɛ, <<A ye-a ŋga mù ka wu cuk fa, ye dɛ wù ka yà'sɛ mok vesù ye.>> ⁹ Fana Pità nè ðɔk fa nà' mok kɛ dɛ, <<A ye-a biim vɛ'nɛ, Tà, wù kà mɛ kù cùk mègù fa. Wu cuk fa mɛ bo am bɛ tu am pwe'fo'.>> ¹⁰ Jisòs ðɔk fa yi dɛ, <<Ŋwè nè yi cuk-a ni' ye laŋ, ye dɛ yi mok rɛɛŋ. Wo nè cuk fa megu ŋwè ànɛ mok kù. Wèŋ pwe'fo' wèɛŋ rɛɛŋ, mègù ŋwè nè mò'fis nè yi ka rɛɛŋ yɛŋ.>> ¹¹ Jisòs ànɛ riŋ me ye ŋwè nè nà'a nè sɛŋ yi nè laŋ. Nà'a njo nè yi à ðɔk dɛ wèŋ ka rɛɛŋ pwe' yɛŋ nè.

¹² Yi ànɛ cuk wɛs fa wo kùu awo sɛ fana yi kɛ te' ni fe'lɛ cèək ye sɛ, nè kɛ foho cum nze. Fana yi ye ŋgòcɛp bohòwo ðɔk dɛ, <<Wèŋ rɛɛŋ bɛ yusè mù gù fa wɛŋ yà'sɛ à? ¹³ Wèŋ togè mɛ dɛ cicà nè ye dɛ Tà. A bɛbɔŋ mvè'nɛ wèɛŋ togè mɛ vɛ'nɛ yà'sɛ bùusè mɛ bohòwèŋ mvè'nɛ wèŋ sɛ to yà'sɛ anɛ zìnɛ. ¹⁴ Mù nè mɛ yàm cicà nè ye Tà àwèŋ nè cùk fa-a wɛŋ kù, ye dɛ wèŋ tse' ŋgòcùhu fa mòk bɛ mòk kùu yàwo sè'. ¹⁵ Mù nitsè' fa wɛŋ yà'sɛ mandzè mòk nè dɛ wèŋ gɛ fa mòk bɛ mòk sè' mvè'nɛ mù gù fa wɛŋ yà'sɛ. ¹⁶ Mù sɛ tsè' fa wɛŋ ŋkɛm ncɛp ðɔk dɛ, kaco mo fàk yam ghak ŋwè nè yi sɛ fàk bohònà' nè yɛŋ. Kaco masinjà mòk yam ghak ŋwè nè nà' tum yi nè sè' yɛŋ. ¹⁷ Mvè'nɛ wèŋ rì bum yè'sɛ

fana kwækwaa nə ye bohòwèn, nga wèn sə gù-a yà' na.>> ¹⁸ Yi à cèp fe'lə ncèp mòk sè' də, <<Bum sè mù sə cèp yè'sə, mù sə kà bohòwèn pwe'fo' cèp. Mù rì nsàap bùu yàm sè mù a cokfis wo sè mù. A zìnə də ncèp nè nà' cu ndzənə ηwàk Nwì nə, nə ye mэгù sè' mvè'nè wo à còm sə də, <Nwè nè vesi zù be'lə zuzù mvwe' mò'fis nə, nè nèn tes fa mù kù mù tuhù sè' yi nə.> ¹⁹ Mù sə tsè' nònşə fa wen bum yè'sə nga cu ntòcuu, də ya yà'a kè ye sè' mvè'nè mù à tsè' wen sə fana wen rìj də mù ηwè nè mù cu nə. ²⁰ Mù sə tsè' wen nè'e ηkèm ncèp duk də, ηwè nè yi jə-a masinjà àm co ηwè, ye də ηgèηgàj jə yà'sə mù. Nwè nè yi jə-a mù, ye də yi jə yà'sə ηwè nè yi a tumsə vè mù sə nzenğòj fèj nə.>>

*Jisòs Də Ngà Fàk Ye Mòok
Nə Sen Yi*

(Mat. 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisòs ànə cèp wes ncèp ènə fana ntəm ye fa ghaha wesə yi ηgə' vε'ε wùrìj. Yi cèp fis mok jəja kwarəŋaŋ də, <<Mù sə tsè' wen nè'e ηkèm ncèp də, ηwè cu mənğorè wèn mò'fis nè yi nə sen mù.>> ²² Ngàa fàak ye sə wèn à kùksə ke'ca, nə mərə fuk ηwè nè yi də nà'a nə sen yi nə bùè. ²³ Anə ye nga mo fàk ye nə yi à sə dzəmgè nà' wùrìj nə yəhə na kok lònğũ ni'ì yi anə. ²⁴ Saimù Pità sə ɣũ gesə fa nà' bə si də nà'a fek Jisòs nə də ηwè nè nà' duk ànə ndàlɛ. ²⁵ Fana ngà fàk ye nà'nə soŋ kùəp wesə lo ηɣũ ni'ì Jisòs anə, nə fek nà' də, <<Tà, ηwè nè wù duk ànə ndà lɛ?>> ²⁶ Jisòs duk də, <<A ηwè nè mù nə bək jəj zuzù,

nə tsəp gesə sənə ndzəpnjəp, nə fa yi.>> Fana yi bək jəŋ zuzə, nə tsəp gesə sənə ndzəpnjəp, nə fa Judàs Iskarəyà mo Saimù. ²⁷ Judàs à jə yà' ntèn, Satà ca ni yi sə ntəù. Jisòs duk fa nà' də, <<Yusè wù sè də wu gu sè, gù yà' nènàk.>> ²⁸ Bwe ye sè wo à ye fo' sə pwe' à yuk, nə kà njo nè Jisòs duk fa nà' vè'nə nə rɛɛŋ. ²⁹ Judàs nə à ye ŋgà lòksè mbàam awo yi. Mok wèŋ tsəm də kàmòk Jisòs duk də nà'a kə ywiŋ və bum sè wo nə zə ŋkàk bə zeŋ. Bòp mòk tsərə yàwo də kàmòk Jisòs sə duk də nà'a kə gap fa ŋgàa jìŋ wèŋ mbàm. ³⁰ Ghà nè Judàs nə ànə jəŋ zuzə sè Jisòs fa yi sə ntèn fana yi tesə lo yuye sə mbiŋ. A ye yè'sə ŋga ndzəm seŋ tasə cù laŋ.

Jisòs Fa Lùk Nè Fi

³¹ Ghà nè Judàs nə ànə tesə lo ye sə fana Jisòs duk fa ŋgàa fàak ye wèŋ də, <<Mvək kùrə ŋga'a mok laŋ nè bwiŋ nə ye də mo ŋwè nə ŋwè nə ghaŋ. Wo nə ye nsàp ŋwè nè ghaŋ nè Nwì cu sè' ndzə ni'ì Mo ŋwè anə. ³² Mvè'nè wo nə ye nsàp ŋwè nè ghaŋ nè Nwì cu ndzə ni'ì mù Mo Nwè fana Nwii nə niŋ tsok fa bwiŋ nsàp ŋwè nè ghaŋ nè Mo ye nə cu, Yi nə kà mvək càsè.

³³ <<Bwe am wèŋ, mvək nè vesùwèeŋ nə cum mvwe' mò'fis ka mok ŋkùuŋ bwehe cum fe'lə. Wèeŋ nə lap mù fana yà' megu mvè'nè mù ànə tsok fa bùu Jus wèŋ fa' yà'a də, kaco wèŋ kə dzeŋ to mvwe' sè mù sè lòo sə yeŋ. ³⁴ Mù fa weŋ lùk nè fi də, wèeŋ dzəm mòk bə mòk. Nsàp mandzè nè mù a dzəm weŋ nà'a, wèeŋ nə dzəm tsoŋ mòk bə mòk sè' vè'nə. ³⁵ Nsàp dzədzəm ènə nə

gu yi ŋkuŋ bwɪŋ riŋ də wèeŋ bùu sè wèŋ sə yù mandzè àm.>>

Jisòs Də Pitàa Nə Dzeen Yi

(*Mat. 26:30-35; Mak 14:26-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Saimù Pità à fek yi də, <<Tà, mvwe' sè wù sè lòo sè ma fò?>> Jisòs duk də, <<Mvwe' sè mù sè lòo sè, kaco wù lo to fo' ŋga'a yeŋ. Mvèək nə vè nè wu nə yuŋ vè mɛ fo'.>> ³⁷ Pità duk də, <<Wù də kaco mù yuŋ lo to wu ŋga'a yeŋ ŋga kotse' mɛ yà ŋkuŋ ε Tà? Mɛ yàm kèkurè ŋgòkrɛ bùu tu yò.>> ³⁸ Jisòs duk fa yi də, <<Wù duk də aco wù krɛ bùu mù è? Mɛ tsok wu ŋkèm duk də, mvəp nə sə kə to kàmòk, ŋga wù nè'e, wù bèn fis mɛ kè' tɛ' laŋ də wù ka mɛ riŋ.>>

14

Jisòs Mandzè Nə NgòKè Yə Nwi

¹ Anə geŋ Jisòs nə duk fa ŋgàa fàak ye sə wèŋ də, <<Kà də wèeŋ gu də ntuum awèeŋ sə bup weŋ duk. Wèeŋ fa ntuum awèŋ bohòNwi, nə fa yà' bohòmù sè'. ² Rum ndap mɛ la'à Tè' am àwo ŋkùuŋntèn. Yà' ànə ka-a vè'nə yeŋ bwèrɛ mù a tsè' fa weŋ. Mù sè lòdə ya mɛ kə guhɛ tsè'rə nonşə fa weŋ mvwe' ncum mbwa. ³ Mɛ lo-a, nə kə guhɛ tsè'rə wes fana mù foho vè, nə kə jəŋ lo weŋ, də ya mvwe' sè mù cu sə, wèŋ ye yàwèŋ sè' fo'. ⁴ Wèŋ rì mandzè nə ŋgòlòmvwe' sè mù sè lòo sè laŋ.>>

⁵ Tomos duk fa yi də, <<Vès ka mvwe' sè wù sè lòo sè riŋ, Tà. Ye də vès nə riŋ mandzè nə ŋgòkè dzèŋ fo' nə bə yà?>> ⁶ Jisòs duk wo də,

<<Mɔ mandzè nè mù, mɔ zìnə nè sè' mù, nè ye lùŋ nè sè' mù. Kaco ŋwè ca, nè kə ye to si Tè' am yeŋ, tse'ŋga ŋgəŋgəŋ cə bohòmù. ⁷ A ye-a də wèŋ anə riŋ-a mɔ, bwère də wèŋ a rì Tè' am sè' laŋ. Ye jəŋ ŋga'a nè lo mantombì, wèŋ rì yi, nè yəè nè yi bə lis sè' laŋ.>> ⁸ Filìp fek yi də, <<Tà, niŋ fa-a ves Tè' yo nè è? Nà'a mègù yu nè mò'fis nè vès yə-a yi, yà' kərə ves.>> ⁹ Jisòs duk də, <<Nùumbu sè mù a cu vesùwèŋ yè'e pwe', wù ka mɔ ntòriŋ à, Filìp? Nwè nè yi yə-a mɔ, ye də yi a yə Tè' am nè laŋ. Ye də wù sə duk fe'lə də mɔ niŋ fa weŋ Tè' am nə-e ŋga'a va? ¹⁰ Co wù ka sə ntùè wù dzəm də mɔ mo ye nè, mɔ mò'fis bə Tè' nè, Tè' nè ye sè' mò'fis bə mo ye nè yè'e dzəm à? Ncèp nè mù sə cèp fa wèŋ ènə sə kà sə vèə mù bə tu am tesə kok. Sə gù Tè' am nè yi sə fàk ndzə ni'ì mù nè. ¹¹ Wèŋ dzəm ncèp àm nè də mɔ ves Tè' am mò'fis, Tè' am ye bwi vesi sè' mò'fis nè'e. A ye-a də wèŋ sə kà dzəm də bùsè mù sə cèp yà' sè' mù bə cùu am fana aco wèŋ dzəm yà' bùsè wèŋ yə nsàap fàak sè mù sə gù sè.

¹² <<Mɔ tsok fa weŋ ŋkəm ncèp duk də, ŋwè nè yi dzəm-a bohòmù, yi nè gu sè' nsàap bum sè mù sə gù. Yi nè gu bum sè yà' yam cəsə yà'sə sè', bùsè mù sə bwìŋ lòyàm bohòTè' am. ¹³ A ye-a sè yà, ŋga wèŋ fek yà' bə liŋ am fana mɔ nè gu yà'. Mɔ nè gu yà' ya ŋga bwìŋ ye ŋàaŋ sè Tè' tse' sə ndzənə fàak am sə. ¹⁴ A ye-a sè yà, ŋga wèŋ fek mɔ yà' bə liŋ am fana mɔ nè gu yà'.>>

Jisòs Kà' NgòTum Vèsə

Ngà Ntip

¹⁵ Jisòs nè duk fe'lə mok sè' də, <<A ye-a də wèŋ dzəm mə, wèŋ nonʒə lùuk am. ¹⁶⁻¹⁷ Fana mə nè fek Tè' am yi tum fa weŋ ŋgà ntip mòk. Ngà ntip ènə, a Yòŋsè nè Nwì nè, nà'a yi nè yi nìtsè' fagè bwìŋ zìnə nè. Yi nè cum mam wenə wèŋ sə ntuù wèŋ nè mvèsè. Kaco bùu sè sə nzenɡòn fɛɛŋ tse' to yi yeŋ, bùusè kaco wo ye nà' yeŋ, nè kà yi sè' rì. Wèŋ riŋ yi yàwèŋ riŋ bùusè yi cu wenə wèŋ, nè ye də yi nè kə cum mam wenə wèŋ.

¹⁸ <<Ye də wèŋ riŋ tse' də kaco mə lo, nè me'rə mak nonʒə weŋ co bwe njiŋ yeŋ. Mə nè bwi foho və mali ŋgòkè yə weŋ. ¹⁹ Yusə də, cu mvək momjo ya bùu sè sənə nzenɡòn nè kà mə mok sə yə fe'lə. Wèŋ nè sə ye mali mə yàwèŋ yo, bùusè mə cu fo' ŋwəm fana wèŋ nè cum yàwèŋ sè' ŋwəm anə. ²⁰ Mvək ànə kè dzèŋ nùu fana wèŋ riŋ də mə ves Tè' am mò'fis, wèŋ ye yàwèŋ vesùwèŋ sè' mò'fis fana mə ye yàm vesùwèŋ sè' mò'fis. ²¹ Nwè nè yi yuk-a lùuk am sə, nè nonʒə yà' fana ye də nà'a yi nè yi dzəm mə nè. A ye-a ŋga ŋwè dzəm mə, ye də Tè' aam nè dzəm ŋgèŋgàŋ, mə dzəm yi yàm sè', nè niŋtsok fa yi ni' àm mvè'nè mə cu.>>

²² Anə geŋ Judàs fek yi də, <<Aco wù yəəŋ megu bohòvès, bùu sè sə nzenɡòn sə kà wu yàwə yə anə va Tà?>> Anə cep yè'sə Judàs nè zok, ka Judàs Iskarəyà yeŋ. ²³ Jisòs cep fəsə də, <<Nwè nè yi dzəm-a mə, yi nè nonʒə ncèp àm. Tè' am nè dzəm yi fana ves Tè' am nè nè və kə gu mvwe' ncum avès ves ŋwè ànə wèŋ bəbɛ'.

24 Nwè nè yi kà mɔ dzəmgəə kà ncèp àm nə sè' nònşəgè. Wèɛɛ tşərə tse' də ncèp nè mù sə tsè' wɛɛ ɛnə nà' sə kà sə vəə mù bə tu am tesə kok. A ncèp Tè' am nè yi a tum vè mɔ nə. 25 Mù tsè' fa wɛɛ bum yè'sə ɲga mù cu ntòvesùwèɛɛ. 26 Anə ye maɲkwèɛɛ fana Tè' am nə nə tumsə vesə fa wɛɛ ɲgà ntip nə ɲgòkè jə mvwe' kùu am. ɲgà ntip nə, a Yònşè nè Rərəɛɛ nə. Ghà nè yi vè nə, yi nə yə'rə fa wɛɛ bum, nə gu wèɛɛ tşərə riɲ fəsə bum sè mù à tsè' wɛɛ sə pwe'fo'.

27 <<Mvè'nè mù sə lònɲga'a yè'e fana mù fa nònşə wɛɛ fifi. Nsàp fifi nè ɲjàm nè mù sə fa wɛɛ ɛnə, kaco wèɛɛ tse' to nà' bohònzenɲgòn nè'e yeɲ lok. Wèɛɛ kà də wèɛɛ sə mərə duk. Wèɛɛ kà wɔ sə ntɔ wèɛɛ sè' tse'. 28 Wèɛɛ yuk mvè'nè mù tsè' fa wɛɛ də mù sə lòo fana nə bwɛ və kə tşɛɛ wɛɛ səmok yà'a laɲ. A ye-a də wèɛɛ dzəm mɔ, wèɛɛ kwa də mù sə lònɲgòkè yə Tè' am, bùusè Tè' am nə yi yam gha' mɔ yi. 29 Mù sə tsòho fa wɛɛ bum yè'sə ɲga cu ntòcu, də ya ɲga yà'a kə ye mvè'nè mù tsè' wɛɛ sə fana wèɛɛ dzəm də mɔ ɲwè nè zìnə. 30 Mɔ nə kà vesùwèɛɛ tètè mok cèp yiskok, bùusè ɲwè nè yi ɲkum sə nze fɛɛɛ yi nə sə də yi və. Megu də yi ka ɲàɲ bohòmù tse'. 31 Yusè mù sə gu, a bə ɲàaɲ sè Tè' am a duk fa mɔ yi də mɔ gu, ya ɲga bwɛɛ nə riɲ də mù dzəm Tè' nə. Lòkok, vesùwèɛɛ lo mvwe' sè zok.>>

15

Jisòs Də Yi Co Mantşɛɛ Tɔ

¹ Jisòs à tsè' fa ngàa fàak ye wèŋ ncèp mòk sè' duk də, <<Mɯ yè'e tɯ grep nè nà'a nè zìnə, Tè' am ye bwi ye co ŋwè nè yì sə jə ŋkərè bə zəŋ yì. ² A ye-a ŋga ntaŋ àm mòk sə kà zəm fana yì gbɛ' ci' mak fis nà'. A ye-a nta nè nà' sə zəm fana yì gɯhɯ tsərə nà' bəboŋ də ya nà'a zəm ghaha wesə ŋkùuŋntɛŋ. ³ Wèeŋ yàwèŋ mok rərəŋ co ntaŋ tɯ nè wo gɯhɯ tsərə nà' gɯhɯ tsərə. Wèŋ rəŋ vɛ'nə bùu ncèp am nè mù cèp fa wèŋ nə. ⁴ Wèeŋ cum mam ndzə ni'ì mù ya mɯ cum mam ndzə ni'ì wèŋ sè'. A ye-a ŋga ntaŋ ka ndzə ni'ì mantseŋ tɯ nə yeŋ, kaco yì zəm ŋgwì yeŋ. A bohòwèŋ sè' vɛ'nə də, a ye-a ŋga wèŋ ka ndzə ni'ì mù cum mam, ye də wèeŋ wà.

⁵ <<Mɯ yàm mantseŋ tɯ nə, wèŋ ye yàwèŋ ntaŋ sə. Ŋwè nè yì cu mam-a ndzə ni'ì mù, mù cum ndzə ni'ì yì sè' fana yì nə ye co ntaŋ tɯ nè yì sə zəm ŋgwì wùriŋ. Yumook sè' də, a ye-a ŋga mù ka ye, kaco wèŋ gɯ to lok fùk yumok yeŋ. ⁶ Ŋwè nè yì kà-a ndzə ni'ì mù cu mam fana yì ye co ntaŋ tɯ nè wo màk nà' mà'a. Ntaŋ tɯ nə yum fana wo te'e benə nsàap yà'sə, nə kə tɛŋ sə misè, fana yà' sə. ⁷ Wèeŋ cu mam-a ndzə ni'ì mù, ncèp àm cum sè' sə ntùù wèŋ fana yusè wèŋ fek mɯ yà' pwe'fo', wèeŋ nə tse' yà'. ⁸ Yusè yà'a gùgè ŋkuŋ bwìŋ jəŋ Tè' am də yì kəkuk, a ŋga wèeŋ co ntaŋ tɯ sè wèŋ sə zəm ŋgwì ŋkùuŋ. Yà'sə nə nɪŋtsok sè' jəja də wèeŋ bwe am.

⁹ <<Mù a dzəm weŋ nsàp nè co Tè' am dzəmgè mɯ. Wèeŋ sə lo mantombì bə nsàp mandzə nè co mù sə dzəm mali weŋ. ¹⁰ A ye-a ŋga wèŋ sə nòŋsə lùuk am sə fana mɯ nə sə dzəm mali

wen̄ fo'. Yà' mègù sè' mvè'nè mù a nòṅsə lùuk Tè' am fana yi sə dzəm mali m̄ sè' yè'e. ¹¹ M̄ tsè' nòṅsə fa wen̄ bum yè'e mantombi ya nga kwəkwa nè mù tse' nə, wèen̄ tse' nà' yàwèṅ sè', ya kwəkwa nè njàwèṅ nə nà'a rwiṅ wesə dak nè dak. ¹² Lùk àm nè mù sə fa wen̄ nə nè' də, Wèen̄ sə dzəm mòk bə mòk sè' mvè'nè mù a dzəm wen̄.

¹³ <<Nsàp dzədzəm mòk ka nsàp nè'e mok ḡn̄ casə fe'lə nè də ṅwè dzəm ṅge' ye wèṅ vɛ'ɛ tètè nə kə fa ni' ye də yi k̄p̄ b̄u tu yà'wèṅ. ¹⁴ A ye-a ṅga wèṅ sə nòṅsə lùuk am sə fana ye də wèen̄ ṅge' am. ¹⁵ M̄ nə kà wen̄ də ṅkwèṅ mok sə to, b̄usè kaco moṅkwèṅ riṅ wes yusè ṅkwà' ṅwè ye nə sə ḡ pwe'fo' yeṅ. M̄ nə to wen̄ lɛ də ṅge', b̄usè mù a tsòho wes fa wen̄ bum sè Tè' am a tsè' m̄ sə pwe' nè pwe'. ¹⁶ Wèṅ a ka m̄ wèṅ cokfis jəṅ, mù a cokfis jə wen̄ mù, nə tumsə lo wen̄ də wèen̄ lo, nə kə zəm fa m̄ nto' ṅk̄uṅ ya nto'o sə cum mali fo'. Wèen̄ ḡ vɛ'nə fana yusè wèṅ fek Tè' am yà' m̄nə liṅ am pwe'fo', yi nə fa wen̄ yà'. ¹⁷ Lùk àm nè mù sə fa ween̄ nè'e də, wèen̄ dzəm mòk bə mòk.>>

*Jisòs D̄k Də,
Nzeṅgòn̄ Nə Nə Bèṅ Wen̄*

¹⁸ Jisòs nə à sə cèp lòmali mantombi də, <<A ye-a ṅga b̄u sè sənə nzeṅgòn̄ nə bèṅ wen̄, wèṅ riṅ də wo à bèṅ to ntòm̄ ṅkuṅ nə sə bèṅ wen̄. ¹⁹ Wèṅ ànə ye-a b̄u nzeṅgòn̄ sə wèṅ bwèrɛ b̄u sè sənə nzeṅgòn̄ sə wèṅ dzəm wen̄ b̄usè də wèen̄ b̄u awo. Megu kə də mù a cokfis wen̄

mutsətsə'rəò bùu sè sə nzenḡòḡ sə fana wèḡ ka mok bùu awo weḡ. Nà'a njo nè wo sə bèḡ weḡ nè. ²⁰ Wèḡ kà də wèḡ swi ncèp nè mù à tsə' weḡ fa' nà'a duk. Də, kaco mo ḡkwèḡ yam ghak ḡwè nè yi sə fàk bohònà' weḡ. Bùu sè wo à bèḡ m̄u nè beḡ li weḡ sè'. Bùu sè wo à dzəm ncèp àam, nè dzəm li ncèp awèḡ sè'. ²¹ Wo nè ḡu weḡ nsàap b̄p yà'sə pwe' bùusè də wèḡ bùu am, nè ye sè' bùusè də wo ka ḡwè nè yi tumsə vè m̄u tsenə nè riḡ. ²² Anə ye-a də mù a ka yumok bohòwo kə cep bwèḡ də b̄p awo kà m̄u tuhù wo ye. Nə ye də nè mù a vè, nè kə tsok wo laḡ fana mandzè nè co wo swihi nè mok bùè. ²³ ḡwè nè yi bèḡ-a m̄u, ye də yi bèḡ Tè' am sè'. ²⁴ Anə ye-a də mù à ka nsàap maḡḡḡḡḡḡ sè ḡwè nəmòk ka ḡu yuk m̄u lisè wo ḡu, bwèḡ də b̄p awo kà m̄u tuhù wo ye. Nə ye də ḡga'a yè'e, wo a yə yà' bə lis awo laḡ, nè sə beḡ mali m̄u ves Tè' am ba fo'. ²⁵ Me'rə yà'a ye ve'nə ntèn, ya yà'a kə k̄rə təḡḡ mvè'nè wo à còm nòḡsə ndzənə ḡwàk Nwì də, <Wo à bèḡ m̄u wà jì njo yà'a.>

²⁶ <<Wèḡ kà swi də ḡḡà ntip nè sə vèə swi. Ghà nè mù lòbohòTè' am fana m̄u nè tumsə vesə fa weḡ yi. Yi yòḡsè nè yi tesə vè bohòTè' am. Yi nitsə' fagè bwìḡ zinə nè yi. Yi nè kə təḡḡ ma nè n̄àm, nè sə tsoho fa bwìḡ nsàp ḡwè nè mù cu nè. ²⁷ Wèḡ yàwèḡ sè' bùu sè aco wèḡ tsoho fa bwìḡ bə liḡ am sè', bùusè à yè yèe, a sə cu vesùwèḡ mvwe' mò'fis.

16

¹ <<Mù tsə' fa weḡ bum yè'sə ya ḡga bwìḡḡ

yè ngòfa wenj ngə' fana wènj kà maŋkwènj sòònj fohòlò. ² Wo nə jum fis wenj məmɔwe' ndap piriya. Mvək sə vəə nə wo nə zə wenj bə zə mwè nə sə tsəm də wo sə gù fàha Nwì. ³ Wo nə gu wenj nsàap bum yè'sə bùusè wo ka mə ves Tè' am ba fo' riŋ. ⁴ Megu də mù sə tsòho fa wenj bum yè'sə nga cu nto cuu ya nga yà'a kə ye nùu, wènj tsərə tse' də mù ànə tsok wenj laŋ də a nə ye ve'nə. Mù à ka wenj bum yè'e mantombi tsok fa bùusè mù a sə cugè vesuwènj.

Fàak Sè Ngà Ntip Nə Nə Gɔ

⁵ <<Mù sə tsè' wenj yà' nga'a bùusè mù tə mok ngòbwi foho løyu am bohòŋwè nə yi à tum vè mə tsenə nə. Mègù kə də wènj pwe'fo', ŋwè nə mò'fis sə kà mə də mù sə lòyè'sə fòlɛ sè' fek lok. ⁶ Yàwènj mègù də bum sè mù sə tsè' wenj yè'sə sə gù ntuum awènj kà kwa. ⁷ Mù sə tsè' wenj lɛ zìnə də bòghak də mə me'rə wenj nə lo, bùusè mə kà-a lòfana Ngà Ntip nə nə kà ngòkə cu wenə wènj vè. A ye-a nga mù lòkè dzènj mbwa fana mə nə tumsə tsoŋ və yi ngòkə cu wenə wènj. ⁸ Ghà nə yi vèə fana yi nə gu nzeŋgòŋ nə ngòrì ncu nə bup nə ye ncu nə kəkərè, nə ye mandzè nə Nwii nə kə sak nzeŋgòŋ nə. ⁹ Yi nə niŋtsok reŋsə fa wo də yà'wènj ngàa gù bup bùusè wo à ka bohòmù dzəm. ¹⁰ Yi nə reŋsə wo də mə ŋwè nə kəkərè. Yi nə tsok reŋsə fa wo yè'sə bə mandzè nə də mə nə me'rə fɛɛŋ, nə lo bohòTè' am fana wènj kà mə mok sə yə fe'lè. ¹¹ Yi nə reŋsə fa bwìŋ jòn awo bə ma nə sak nzak sè' bùusè bwìŋ nə ye də nzak ko ŋkum nə yi tse' nzeŋgòŋ yi nə.

12 <<Bum cu wùriŋ sè mù ka wenŋ ntòtsoho fa, megu dè mɔ tsoho fa-a wenŋ yà' nga'a pwe', yà' ghak wenŋ ñàŋ. 13 Megu dè ghà nè Yòŋsè nè yi rɛŋsə fagè bwìŋ zìnə nè vèə fana yi nè sə gũmsə lo wenŋ mvwe' sè ñgòrì zìnə nè pwe'. Yi nè kà bum bə tu ye sə cèp, yi nè sə cep bum sè yi yuk vè ye yà' sè' yu'u. Yi nè tsoho rɛŋsə fa wenŋ bum mok sè yà'a nè kè ye ntsə'mòk mantombi sè'. 14 Yòŋsè ànə nè gu mɔ, mù ye ñwè nè ghan bùusè bum sè yi nè niŋ tsoho fa wenŋ yà' sə nè tesə bohòmù. 15 Bum sè Tè' am tse' pwe' a sè' yàm, fana nà'a njo nè mù duk wenŋ dè Ngà Ntip nè nè sə tsoho fa wenŋ bum sè yà' tesə vè bohòmù sə.>>

Jisòs Nwè Nè Yi Gha' Nzenḡòŋ Nə Yi

16 Jisòs à duk fa bwe ye wèŋ duk dè, <<Anə ca mvèk momjo wèŋ kà mɔ mok sə yə fe'lə. A cà fe'lə mvèk momjo sèmok fana wèŋ ye fe'lə mɔ.>>
 17 Ngàa fàak ye mok wèŋ a fe'rə kɛ'cà mɔŋgorè wo anə dè, <<Yi sə cèp yè'sə dè yà vɛ'nə ɛ? Yi sə dɔhɔ yusə dè, <Mvèk momjo wèŋ nè kà mɔ yə, a kè cà fe'lə mvèk momjo sèmok fana wèŋ ye mɔ.> Yi cèp vɛ'nə, nè sə duk dè, <A bùusè mù sə lòbohòTè' am> wèŋ yè'sə bùu yà? 18 Ncèp nè yi sə cèp nà' dè mvèk momjo nè yè'sə dale? Mvèk momjo ànə vès ka yàvès bə zen rɛɛŋ.>>
 19 Anə geŋ Jisòs riŋ dè wo sə dzəm ñgòfek yi yumok fana yi duk fa wo dè, <<Wèŋ sə mərə yè'e ncèp nè mù duk fa wenŋ dè mvèk momjo wèŋ nè kà mɔ mok yə, a cà mvèk momjo wèŋ ye fe'lə mɔ sèmok nè à? 20 Mɔ tsok fa wenŋ ñkèm ncèp dè, wèŋ nè waŋ vɛ'ɛ manziŋ manziŋ, fana bùu

sə sə nzenɣòŋ sə wèŋ sə kwa ma njàwo kwaa. Ntuum awèeŋ nə bup weŋ wùriŋ fana ntuum awèŋ sə yà' bup weŋ vɛ'ɛ sə nə buuŋ kwa fe'lə sə'. ²¹ Anə ye cò ŋwà nè yi sə ghà mwe. A yèto, ntum bup yi də mvək ŋgə' ye vè laŋ. Ghà nè yi dzə wes mo nə fana yi kà ŋgə' nè yi anə ye nə mok tsərè. Yi nə sə kwa mok kə kwaa də yi dzə mwe sə nzenɣòŋ. ²² Anə ye bohòwèŋ sə' vɛ'nə. Ŋga'a yè'e ntuum awèŋ sə bup weŋ, megu kə də ghà nè mɯ nə kə ye fe'lə vesùwèŋ sèmok fana wèeŋ nə kwa mvək ànə wùriŋ. Mandzè nè cò də ŋwə nəmòk gɯ to də ya wèeŋ kà mok kwa fe'lə, kà mok sə' ye.

²³ <<A kè dzèŋ numbu ànə fana yà'a nə rɛeŋ bohòwèŋ, wèŋ kà mɯ yumok mok fek fe'lə. Mɯ tsok fa weŋ ŋkèm ncèp duk də, yusè wèeŋ feka Tè' am yà' mɯnə liŋ am pwe', yi nə fa weŋ yà'. ²⁴ Yà' kè dzèŋ tètè ntinə ŋga wèŋ ka yumok mɯnə liŋ am leŋ yuk. Wèeŋ leŋ bum bohòTè' am, ya yi fa weŋ yà', wèŋ kwa tsə'rə bonjsə riŋ.>>

²⁵ Yi à cèp fe'lə fa ŋgàa fàak ye sə wèŋ də, <<Mù sə màk fa mègù weŋ bum bə gbɯ' bə gbɯ'. Mvək sə vèò nè mɯ nə kə gbɯ' mok màk fe'lə. Mɯ nə tsok rɛŋsə fa weŋ bum sə yà' cu bə liŋ Tè' am sə mok jəja. ²⁶ Ghà ànə ye fana wèeŋ nə sə leŋ bum bohòTè' am mok bə cùu awèŋ mɯnə liŋ am. Anə kà mok də mɯ kə leŋ fa weŋ mù mok ye yiskok. ²⁷ Tè' am bə tu ye yi dzəm weŋ bùusə wèŋ a dzəm mɯ, nə dzəm tse' sə' də mù à tesə bohòyi. ²⁸ A zìnə, mù à tesə vè bohòyi ŋkuŋ nə və sə nzenɣòŋ fɛn; nè ŋga'a nè'e mù sə də mɯ me'rə ŋgòŋ nə, nə bwi foho lo fe'lə bohòTè'

am nə.>>

²⁹ Anə geŋ fana ŋgàa fàak ye sə wèŋ dzəm fa yi də, <<A vɛ'nə àlaa. Wù cèp nə ŋga'a mok rərəŋ, wù sə kà gbɛ' mok màk. ³⁰ Fana vès rɛɛŋ nə nè ŋga'a də wù riŋ bum pwe'fo'. Njo mòk nè də ŋwèe fek wu yusè yà' cu sə vèə yi ŋkuŋ ya wu riŋ yà'a bùè. Yà'sə gù fana vès dzəm zìnə də wù a tesə vè bohòNwì.>> ³¹ Jisòs nə fek wo də, <<Co yà'sə gù weŋ ŋkuŋ wèŋ dzəm à? ³² Wèeŋ yeè, mvèk sə vèə, aco mù duk də mvèk nə kùrə laŋ, nè wo nə be' samsə weŋ zəzok fana ndàaŋwè pwe' caŋ lo nda'à yi, wèŋ me'rə tes mu mùmù. Megu də mu nə kà mùmù sè ye bùusè Tè' aam nə ye vesi. ³³ Mù cèp bum yè'sə bohòwèŋ ya wèeŋ cum mam vesùwèŋ nə tse' fifi. Sənə nzeŋgòŋ nè'e, wèeŋ nə sə tse' megu ca ŋgə'. Megu də wèeŋ ko ntəm. Mù a ghak nzeŋgòŋ nə laŋ.>>

17

Jisòs Sə Leŋ Fa Bwe Ye Wèŋ Piriya

¹ Jisòs ànə cep wes bum yè'sə fana yi kək gesə lo mɛbu, nə duk də, <<Tè', mvèk nè wù à gù fùhɛ nòŋsə nə kè dzèŋ laŋ. Gɛ-a də ya mo yònə tse' kəkukksè. Mu nə gɛ yàm sè' co bwìŋ ye ñaaŋ yo. ² Wù a fa mo yònə ñaŋ mətuhù bwìŋ pwe'fo', ya yi fa lùŋ nè nà'a nè kà mè nə bohòbùu sè wù a cokfis, nə fa ndzə bohòyi sə. ³ Lùŋ nè nà'a nè kà mè yuk nə, a ŋgòrì wu, nè wu Nwì nè wù mègù mò'fis nə ye zìnə nə, nə ye sè' ŋgòrì mùu Jisòs Krest nè wù à tum vèsə sə nzeŋgòŋ nə. ⁴ Mù a kùksə wu sə nzeŋgòŋ fɛɛŋ. Mù a gù wes fàak sè

wù a tum tse' mɔ də mɔ kə gɔ sə laŋ. ⁵ Ye də Tè', jəŋ lo-a mɔ, ya mɔ kə cum vesù. Gɔ mɔ ya mɔ kə tse' kəkukəsə mɔwe' mò'fis mɔvè'nè vesù ànə tse' to nà' ŋga wù ka nzeŋgòŋ nə ntògɔ lok yà'a.

⁶ <<Bùu yo sè wù a cokfis wo sə nzeŋgòŋ, nə fa ndzə bohòmù sè, mù a gù wo ŋgòrì wu sè bòn. Wo à ye bùu sè yò, wù nə jəŋ wo, nə fa ndzə bohòmù. Wo cu sə nòŋsə ncèp nè nònə sè'. ⁷ Wo a rì tse' mok ŋga'a zìnə laŋ də bum sè mù tse' yà' pwe'fo' a tesə vè bohòwù. ⁸ Mù a càsə fa wo ncèp nè wù a fa nà' ndzə bohòmù nə fana wo a ko jə nà' laŋ nə riŋ zìnə də mù a vè bohòwù. Wo a dzəm tse' sè' də wù a tum vèsə mɔ sə nzeŋgòŋ anə.

⁹ <<Mù sè ləŋ fa wo. Mù sè kà bohòbùu sè sənə nzeŋgòŋ anə nduk pwe' ləŋ fa. Mù sè ləŋ fa bùu sè wù a fa wo ndzə bohòmù yè'sə, bùusè wo bùu yo wèŋ. ¹⁰ Yàm pwe'fo' sè yò, Yòye bwi pwe'fo' sè' sè yàm. Bwiŋ sè yə də mɔ tse' kəkukəsə bùu tu awo sè. ¹¹ Mvək kàrə ŋga'a nè də mɔ nə bwi foho lo bohòwù laŋ. Mɔ nə me'rə nzeŋgòŋ nə fana wo cum mali yàwo ntòca. Tè' nè wu rərəŋ, sə jəŋ ŋkərə bohòwo bə nsàp ŋàŋ yònə wù ànə fa mɔ nə, ya wo cum cù mò'fis sè' mɔvè'nè vesùu cù mò'fis yè'e. ¹² Ghà nè mù a cu ntòvesi wèŋ, mù sè jəŋ ŋkərə bohòwo bə ŋàaŋ yo sè wù à fa ndzə bohòmù sè. Mù a jə ŋkərə bohòwo bèbòn fana yumok kà wo gù. Nà'a njo nè mòk a ka mətsetsè'rə wo bisə nə. A bisə mègù yi nè yi à ye ŋgòbisə tsə nə. Yi a bisə vè'nə ya yusè wo à còm nòŋsə yà' ndzənə ŋwàk Nwì də yà'a nè ye sə kàrə vè'nə.

13 <<Mù sè də mɛ bwi foho lo ŋga'a mok bohòwù. Megu kə də mù sè cèp bum yè'e ŋga mù cu ntòsə nzenḡòŋ anə, ya wo kwa sè' dak nè dak mvè'nè mɛ kwagè yàm. 14 Mù a càsə fa wo ncèp nè njònə laŋ, fana nzenḡòŋ nè a bèn wo bùusè wo ka yàwo mok bùu nzenḡòŋ nè yeŋ, sè' mvè'nè mù ka yàm ŋwəə nzenḡòŋ nè sè ye yè'e. 15 Ka də mù sè leŋ yè'sə də wu fis gesə wo sə nzenḡòŋ anə yeŋ. Mù sə leŋ də wu sə jəŋ ŋkərè bohòwo ya ŋwè nè yi ŋwè nè bɛp nè kà wo yumok bɛp gù. 16 Wo ka bùu nzenḡòŋ nè yeŋ, sè' mɛmvè'nè mù ka ŋwəə nzenḡòŋ nè yeŋ yè'e. 17 Niŋtsok fa wo zìnə yònə ya wo ye gesə yàwo zok co bùu yo. Ncèp nè njòo zìnə nè. 18 Mvè'nè wù ànə tum gesə lo mɛ sənə nzenḡòŋ nè fana mù sə tum lòwo ca sè' ve'nə. 19 Mù sə nòŋsə ni' àm zok bohòwù bùu wo ya ŋga wo ye yàwo zok bə ncèp nè njònə zìnə nè.

20 <<Mù sè kà bə tu bùu sè wo fəeŋ yè'e leŋ mègù, mù sə leŋ bə tu mok sè wo nè yuk ncèp nè bohòyè'sə wèn, nè dzəm bohòmù sè'. 21 Mù leŋ də wo ye pwe' cù mò'fis. Tè', mù leŋ də mvè'nè vesùu mò'fis yè'e fana wo ye vesùwèn sè' ve'nə. Wo ye ve'nə ya bùu sè sənə nzenḡòŋ nè riŋ də wù a tum vè mɛ sə nze anə. 22 Mù a fa wo sè nsàp kəkuk nè wù à fa mɛ nè, də ya wo ye cù mò'fis sè' co vesù. 23 Mɛ nè ye sə ntùu wo, wù ye bwi yòsə ntùu mù ya wo pwe' ye cù mò'fis nè mò'fis. A ye ve'nə fana nzenḡòŋ nè riŋ də wù a tum mɛ, nè riŋ sè' də wù dzəm bùu am yè'sə wèn sè' mvè'nè wù dzəm mɛ. 24 Tè', bùu sè wù a fa mɛ yè'sə, mù dzəm də wo ye vesì wèn mvwe'

sè mù cu, ya nga wo ye kèkuk nè wù ànə fa mụ nga wù ka nzenḡòḡ nè ntòḡu nè. Wù à fa mụ nsàp kèkuk ènə bùusè wù à dzəm mụ. ²⁵ Tè' nè wu rərəḡ bə mandzəə yo pwe', nzenḡòḡ nè ka wu riḡ, mù rì wu yàm laḡ. Bùu yo yè'e wèḡ rì sè' də wù a tum vè mụ tsenə. ²⁶ Mù a ḡù wo, wo riḡ wu. Mụ nè sə ḡu mali vɛ'nə ya wo tse' sè' nsàp dzədzəm nè wù a tse' bohòmù nè, ya nga mụ nè ye sə ntùù wo anə sè'.>>

18

Wo Ko Jisòs

(Mat. 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisòs ànə ləḡ wes me pìriyà ye nè fana yi jəḡ ḡḡà fàak ye wèḡ bə yà'wèḡ to ndzəp mòk nè wo togè nà' də Kidròn, nè tesə lo mvwe' gadi mòk fa'nə. ² Judàs nè yi ànə seḡ Jisòs nè à rì mùmve' ànə sè' bùusè Jisòs bə ḡḡà fàak ye wèḡ à sə kè be'ləḡè fo'. ³ Fana Judàs nè jəḡ ḡḡo sojàa bùu Rumà wèḡ nè ye bə ḡḡà kùk ndap Nwì nè ḡhaḡ sè bùu Faràsi wèḡ à tum wo sə. Bùu yè'sə wèḡ à bwe' tse' laàm bə kàk wèḡ nduk, nè bəhə tse' lo bum dzè' sè'.

⁴ Wo à kè dzèḡ mvwe' sè Jisòs à ye sə fana ḡḡa yi riḡ yusè yà'a nè ḡu bohòyi sə laḡ. Anə ḡeḡ yi tesə təəḡ və mantombii yà'wèḡ, nè fek yà' də, <<Wèḡ sə ləp ndà?>> ⁵ Wo cep fəsə də, <<Vès sə ləp Jisòs nè mvwe' lak Nazàre nà'a.>> Jisòs duk fa wo də, <<A mù.>> Anə ye yè'sə ḡḡa Judàs nè yi à seḡ Jisòs nè tə kok sè' fo' bə yà'wèḡ. ⁶ Mvè'nə Jisòs à duk fa wo də, <<A mù.>> sə fana bùu sə wèḡ soḡ lo ma ḡkwèḡkwèḡ, nè coho ḡbù sə nze.

⁷ Yi fek fe'lə yà' sèmok də, <<Wèŋ sə ləp ndàle? >> Bùu sə wèŋ cep sè' ŋkuŋ də, <<Vès sə ləp Jisòs nè mvwe' lak Nazàre.>> ⁸ Jisòs duk də, <<Mù tsè' weŋ fa' laŋ də a mù nè. A ye-a də wèŋ sə ləp mù fana wèŋ kà-a bùu yè'e wèŋ yumok gù, wèŋ me'rə wo lo yàwo sə.>> ⁹ Yi à cèp ve'nə ya yà'a ye megu sè' mvè'nè yi ànə cep də, <<Bùu sè wù a fa wo ndzə bohòmù yè'e pwe', nè mò'fis nè kà bisè ja'à.>>

¹⁰ Anə ye ve'nə fana Saimù Pità cok fis fèk ye mà mba'à, nè gbɛ' ci' mak fa moŋkwèŋ ŋkum ŋgà fa satikà' ntu'u ma zɛ sə nze. Liŋ moŋkwèŋ ànə à ye Malekù. ¹¹ Jisòs à yə ve'nə fana yi duk fa Pità nè də, <<Sòfəsə gesə fèk nè mà mba'à. Wù sə də mù kà ŋgə' nè Tè' am a fa mù də mù ye nà' nè yə à?>>

Wo Sak Jisòs Mɛ Kanşurù

(Mat. 26:57-65; Mak 14:53-72; Luk 22:54-71)

¹² Anə geŋ ŋkwà' ŋwè sojà nè kə jəŋ ŋgo sojà ye wèŋ, bə yà'wèŋ kə ko kiŋ Jisòs nè. Ngàa tək mok sè mɛmvwe' ndap Nwì nè ghaŋ nè à tesə wo sè'. ¹³ Wo à ko yi, nè jəŋ lo to yi ntòbohòAnàs. Anàs ènə à ye tè'ɛ ŋgwe Kayofàs. Kayofàs nè ànə ye ŋkum ŋgà fa satikà' bə lùmŋgònə ànə yi. ¹⁴ Nwè nè yi à duk fa bù ŋkwàha bùu Jus wèŋ də, a bèboŋ co ŋwè nè mò'fis kpɛ mɛnə tu bwìŋ pwe' nè, à ye sè' Kayofàs ènə.

Pità Bèŋ Jisòs

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Mvèk ànə à ye, Saimù Pità bə mofàk Jisòs nèmòk à yù lòJisòs nè. Nkum ŋgàa fa satikà' nè

à rì mofàk Jisòs mòk nè fana yi me'rə nà', nà' ni lo mùmvwè' ntòmbi ye nè. ¹⁶ Pità à təəŋ mam ye mvwe' ncùu ŋka' sə, nè kà fwa ni lò. Anə geŋ mofàk Jisòs nè ŋgà fa satikà' ànə riŋ nà' nè kə ye mənɔwà nè yi sə kùk ncùu sə, bə nà' cəp fana wo to nisə lo Pità sè' mbwa. ¹⁷ Mvè'nè wo à sə də wo ni lo fana mənɔwà nè yi sə kùk ncùu sə yi nè duk fa Pità də, <<Mù kwà' də wu mofàk ŋgà' ànə mòk, kə ka'-ε?>> Pità cəp fəsə fa nà' də, <<Hai', mù ka mòk yeŋ.>>

¹⁸ Anə ye ndzəm ànə ŋga mbuəp sə ko fana bwe fàak ŋgà fa satikà' bə ŋgàa kùk ndap Nwì nè ghaŋ nè mok wèŋ fimsə mis, nè təəŋ fo' sə yuk. Fana Pità lo kə təəŋ sè' bə yà'wèŋ, nè sə yuk ye sè'.

¹⁹ Nkum ŋgà fa satikà' nè liŋ yee Anàs nà'a à fek Jisòs bum mok bə liŋ ŋgàa fàak nà' nè ye bə yusə nà' sə yə'rə fa bwìŋ sə. ²⁰ Jisòs də, <<Mù yə'rəgè bwìŋ jəja mùmvwè' ndap pìriyà nè ye mùmvwè' ndap Nwì nè ghaŋ nè, mvwe' sè bùu Jus wèŋ kə tɛsgè tu. Mù kà yàm yumok mvwe' səswihi cèp yuk. ²¹ Ye də wù sə fek fe'lə mù yè'sə bùu yà? To fek ɛ bùu sè wo à yuk bum sè mù cèpgè sə, ya wo tsok fa wu wo. Wo riŋ wes bum sè mù cèpgè sə vɛ'ɛ làaŋ.>> ²² Jisòs ànə cəp vɛ'nə fana dɔgarì mòk nè yi à ye fo' ləp sam yi bə bo mpaan. Yi də, <<Kàcò, yà'a mvè'nè wo cèpgè bohòŋkum ŋgà fa satikà' vɛ'nə à?>> ²³ Jisòs duk fa nà' də, <<A ye-a də mù cèp bə jòn bwèrɛ də wù duk sè də mù sə cèp bə jòn. A ye-a ŋga yusə mù cèp sə mvək nè, wù ləp mù kə bùu yà?>> ²⁴ Anə geŋ Anàs tumsə lo Jisòs nè

mvè'nè wo tasə tse' yi bə kwanj bohòKayofàs nè yi sè' nkum ngà fa satikà' mòk.

²⁵ Saimù Pità nè à təəŋ, nè sə yuk mali mis sə fana wo duk fa yi də, <<Vès kwà' də wu ɛ mo ngà fàk ngà' ànə mòk kè ka'-ɛ?>> Pità dzeen də, <<Hai' kà mɛ yàm to.>> ²⁶ Mo nkweŋ nkum ngà fa satikà' mòk, nè yi à ye moma nwè nè Pità anə gbè' tiŋ mak yi ntu' nè cep ye sè'. Yi duk də, <<Mù tsəm də mù anə ye wu mɛ gadi bə lis am.>> ²⁷ Pità nè dzeen fe'lə sòmok fana ntomvəp to sè' ghà ànə.

Jisòs Tə Mantombii Palè

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Mvəp à sə to nè zəzòŋ fana wo jəŋ fis Jisòs mvwe' ndap Kayofàs, bə yà'wèŋ lo mvwe' nto' Govə̀nò̀nə yi mo lak Rumà. Bùu Jus wèŋ à ka yàwo mbwa ni bùusè wo à sə dzəm ngò̀nò̀nsə ni' awo rərəŋ ya wo kə zɛ nkàk pasobà àwo*. ²⁹ Anə geŋ Govə̀nò̀Palè nè kə tseŋ wo sə mbi, nè fek yà'wèŋ də, <<Wèŋ ko vè nwè nè'e bùu yà? >> ³⁰ Wo duk fa nà' də, <<Anə ye-a də nwè ènə kà nwè nè bɔp yeŋ bwèrɛ də vès kà yi bohòwù fɛŋ jə vè.>> ³¹ Palè nè duk fa wo də, <<Wenə wèŋ foho lo, wèŋ kə sak yi mvè'nè lùuk awèŋ sə duk weŋ.>> Wo duk fa yi də, <<Vès ka nàŋ sè ngòsak nzak kpɛ bwɪŋ tse'.>> ³² Mvè'nè wo à

* **18:28** 18:28 Bùu Jus wèŋ à tse' lùuk mok sè ngòjə ni' awo də wo rərəŋ mantombii Nwì fana wo kà mɛmvwe' ndaap bù lakmum sə ni bwèrɛ wo gɛ bɔpsə ni' awo sə, nè kà mandzə nè ngòkùksə Nwì tse'. Nà'a njo nè wo à ka mɛ nto' Palè ni nè.

gù vɛ'nə fana yà' gù də Jisòs kpɛ nsàp kpɛ nè
yi à tsè' fa bwìŋ də yi nè kpɛ nà' nè.

³³ Palè à bwì foho ni lòmɛ nto', nè to Jisòs də
nà'a və. Jisòs à vəə, yi fek nà' də, <<Wù də wu
ŋkum bùu Jus è?>> ³⁴ Jisòs də, <<Yusè wù sè fek
mɛ yè'sə tesə kok sə vəə wù kè a cùu bùu mok
wèŋ nè?>> ³⁵ Palè duk fəsə fa nà' də, <<Wù yə
mɛ co də mɛ ŋwəə Jus à? Ngàa fa satikà' sè
ghaŋ bə bùu yo wèŋ jə və wu bohòmù fɛŋ wo.
Wù gù bɔpsə yà, tsok fa mɛ.>> ³⁶ Jisòs də, <<Gaŋ
ŋkum sè yàm sə ka sè sə nzeŋgòŋ fɛŋ yeŋ. Gaŋ
yàm sə nè ye-a sè sə nze fɛŋ, bwèrɛ də bwe fàak
am wèŋ lù fa mɛ bùu Jus sè wèŋ də ya wo kà
mɛ yumok gù.>> ³⁷ Palè nè fek nà' də, <<Wù sə
də wu ŋkum è kèè yàlɛ?>> Jisòs duk də, <<Njo
nè mù à və sə nzeŋgòŋ fɛŋ bùu zeŋ nè mègù
mò'fis də mɛ niŋtsok fa bwìŋ zìnə nè. Nà'a njo
nè wo à dzə mɛ nè. Nwə nè yi təəŋ-a ma nè
zìnə nè fana yi nè yu'rə bohòmù mvə'nè mù sə
cèep.>> ³⁸ Palè də, <<Zìnəə yu yà?>> Yi à duk
wes vɛ'nə fana yi lokok, nè tesə lo sə mbi, nè kə
tseŋ bùu Jus sè wo ca sə. Yi duk fa yà'wèŋ də,
<<Mù ka yàm jòŋ nè ngà' ènə gùu ye.>> ³⁹ Yi cep
fe'lə mok sè' də, <<A bum lak awèŋ də ŋkàha
pasobàa kè dzèŋgəə, mù fis me'rə fa weŋ ngà
ndapndzəm mòk mò'fis. Ye də wèŋ dzəm də mɛ
fis me'rə fa weŋ ŋkum bùu Jus nè à?>> ⁴⁰ Wo à
yuk vɛ'nə, wo kɛ'ŋgùŋ duk nè bɔp də, <<Vès ka
ŋwə ànə dzəm. Fis me'rə fa ves lɛ Bàrabà.>>
Bàrabà ènə à ye ncoro' njè nè kpɛ bwìŋ.

19

Wo Sak Də Wo Zə Jisòs

(Mat. 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

¹ Anə ye vε'nə fana Palè gɥ wo jəŋ Jisòs nə, nə ləp nà'. ² Sojà wèŋ kə jəŋ ndik sè yà'a njènjàk, nə bak yà', nə tes fa Jisòs nə nà' mɥ tuhù co tàŋ ŋkum. Wo jəŋ cək mòk nè bèbaŋ, nə ni fa yi nà' co cək ŋkum. ³ Wo ye ŋgònvhə bohòyi, nə sə cepsə nà' co ŋkum. Wo sə dɥhɥ də, <<Mbè ŋkum bùu Jus wèŋ.>> Wo ywi'lə yi, nə sə ləp yi bə bo.

⁴ Palè nə à tesə vè sə mbi mvwe' sè bùu Jus wèŋ cu sə sèmok. Yi dɥk fa yà' də, <<Wèeŋ yeè, mɥ nə fis və ŋwè ènə sə mbi ya wèeŋ riŋ tse' də mù ka yàm yusè yi bupsə sə riŋ.>> ⁵ Anə geŋ Jisòs nə tesə tsoŋ ŋga yi ta tse' mali tàŋ njènjàk nə mɥ tuhù yi, nə ni tse' cək ŋkum nə sè'. Fana Palè nə dɥk fa wo də, <<Wèeŋ yeè, yi nè'.>> ⁶ Ngàa fa satikà' sè ghaŋ bə dògarìi sè mɥmvwe' ndap Nwì sə wèŋ à yə yi fana wo kε'ŋgùŋ, nə sə dɥk də, <<Wèeŋ tɛ'lə yi mɥ ntəəŋ. Wèeŋ tɛ'lə yi mɥ ntəəŋ.>> Palè nə dɥk fa wo də, <<Wèeŋ jəŋ lo-a, nə kə tɛ'lə yi wèŋ. Bohòmù yàm, mù ka yàm bɥp nè yi gɥu ye lok.>> ⁷ Bùu Jus sə wèŋ dɥk də, <<A ye-a bə mandzè lùuk avès fana ŋwè ènə nə kpɥ megu kpɥu bùusè yi sə jə ni' ye də yi mo Nwì.>> ⁸ Palè nə à yuk vε'nə fana wɥə ko yi vε'ε wùriŋ. ⁹ Yi bwi foho və kə ni lo fe'lə mɥ nto' anə bə Jisòs sèmok, nə fek nà' də, <<Wù vè yè'sə ma fò?>> Jisòs nə kà cù mùk. ¹⁰ Palè nə fek nà' də, <<Mù sə cèep, wù kà cèp à? Wù ka riŋ də mù tse' njaŋ sè ŋgòmè'rə wu, wù lo, nə

tse' bwi ñàaŋ sè co mù tɛ'lə wu mu ntəəŋ sè' riŋ à?>> ¹¹ Jisòs duk fa nà' də, <<Fa wu ñàaŋ yà'sə Nwì. Anə ka-a vɛ'nə yeŋ bwèrɛ də wù kà ñaŋ mu tuhù mù tse' to. Nwè nè yi jə vè mu, nə kə fa ndzə bohòwù nə gù ghak bəp yi.>>

¹² Palè ànə yuk ncèp ènə fana yi lap mandzè co yi me'rə Jisòs nə lo. Megu kə də bùu Jus sə wèŋ sə fuŋ mali fo' də, <<A ye-a nga wù me'rə ñwè ènə fana ye də wù ka mok ŋge' Kaisà, ŋkum nè ghaŋ nè yi tse' vesùwèŋ yi mvwe' lak Rumà nà'a yeŋ. Busè wù riŋ də ñwè nè yi sə jə-a ni' ye co ŋkum fana ye də yi sə nəŋ fa ŋkum Kaisà kù mu tuhù.>> ¹³ Palè nə ànə yuk ncèp ènə fana yi kə fis və Jisòs nə sə mbi, nə ca kok cum məmuvwe' kapràak ye. Wo à sə to mvwe' kapràak sə də, <<Mbàndap lis.>> Wo to fo' bə ncèep lak bùu Hibrù wèŋ də, Gàbàtà. ¹⁴ Bum yè'sə ànə sə ye yè'sə nga a numbu nè nga ndzəm seŋ tsoŋ fana ye dzè. Mvək ànə a ye sè' nga a mvək ŋkàha Pasobà. A sə kəəp lòco maràŋ fana Palè nə duk fa bùu sə wèŋ də, <<Wèəŋ ja'a ŋkum awèŋ nə nè'.>> ¹⁵ Wo kɛ'ŋgùŋ də, <<Jəŋ gesə lo yi fo'. Yi kpu megu kpu. Wèəŋ kə tɛ'lə yi mu ntəəŋ.>> Palè nə fek wo də, <<Mu tɛ'lə ŋkum awèŋ nə mu ntəəŋ nà?>> Ngàa fa satikà' sè ghaŋ wèŋ sə à duk yàwo də, <<Vès rì mègù yàvès ŋkum Kaisà yìyi.>> ¹⁶ Yà'a yusè yà' à gùu fana Palè me'rə fa wo Jisòs də wo tɛ'lə nà' mu ntəəŋ.

*Wo Tɛ'lə Jisòs Mu Ntəəŋ
(Mat. 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

Fana sojàa sə wèŋ jəŋ lo Jisòs nə. ¹⁷ Yi à bək tse' ntəəŋ ye yi mə ŋkambəhə yi bə tu ye fana bə sojàa sə wèŋ tesə mə ntòlak anə, nə lo kə dzeŋ mvwe' mok sè wo togè fo' də, Nzùè tu bwìŋ. Wo to fo' bə ncèep lak bùu Hibrù wèŋ də, <<Gòrigotà.>> ¹⁸ Yà'a mvwe' sè sojàa sə wèŋ à tɛ'lə yi sə. Wo à tɛ'lə yi bə bùu mok wèŋ bwìŋ ba. Mòk ye bo ma màk, mòk ye ye bo ma ŋkwip, Jisòs nə təəŋ ye mətsetsə'rè. ¹⁹ Palè ànə com naaŋ yak yumok mə tu ntəŋ anə. Yi à còm də, JISÒS NÈ MVWE' LAK NAZÀRE, ŋkum BÙU JUS WÈŋ. ²⁰ Wo à còm yà' bə ncèep lak zəzok tɛ'. Mòk à ye ncèep lak Hibrù, mòk Rumà nə ye Gris. Bùu Jus wèŋ a ta yusè wo à còm naaŋ sə vɛ'ɛ bwìŋ ŋkùuŋntèŋ, bùusè mvwe' sè wo ànə tɛ'lə yi sə à kuəp lòmù ntòlak. ²¹ Ngàa fa satikà'a bùu Jus sə wèŋ à yə fana wo kə duk fa Palè nə də nà'a kà də <<Nè'e ŋkum bùu Jus wèŋ>> còm. Wo də nà'a com ɛ də, <<Ŋwè ènə duk yi də yi ŋkum bùu Jus wèŋ.>> ²² Palè nə duk wo də, <<Yusè mà còm yà' laŋ, ye də yà' mè vɛ'nə.>>

²³ Ghà nè sojàa sə wèŋ à tɛ'lə wes yi mə ntəəŋ anə fana wo jəŋ cəək ye sə, nə gapsə yà' bòp kwè, sojàa sə jəŋ mò'fis, mò'fis. Á bwehe cu mègù mok sàro ye, nè nà' à ye lòŋtòŋ, nə kà cù mvwe' sè wo à tɛ' tɛ'lə tse'. ²⁴ Anə geŋ wo duk də, <<Vesùwèeŋ kà nà' sàrè bupsè. A təm bèn fo' ya a riŋ ŋwè nè yi nə zù nà'.>> Yè'sə ànə sə ye vɛ'nə fana yà' megu mvè'nə wo ànə com yà' ndzənə ŋwàk Nwì sə. Wo ànə com nja də, Wo a jə cəək am, nə gapsə jəŋ yà', nə sə təm bèn də ya wo ye ŋwè nè yi nə jəŋ cək àm mòk.

Yà'a mvè'nè sojàa sè wèŋ à gù sè.

²⁵ Bùu sè wo à təəŋ kəəp lòmŋwe' ntəəŋ sè wo à tɛ'lə Jisòs mbwa sè à ye ma Jisòs nè bə moma ma ye nè nè ŋwàŋwè. Mòk à ye fe'lə fo' Mèri nè yi ŋgwe Klopà bə Mèri nè mvwe' lak Mədàlinà nà'a. ²⁶ Jisòs ànə ye ma ye bə mofàk ye nè yi à sè dzəmgè nà' wùriŋ nè mvè'nè wo tə kok fo' fana yi duk fa ma ye nè də, <<Màmi, kùk mo yòo nà'.>> ²⁷ Nə bùuŋ duk fa mofàk ye nè sè' də, <<Kùk ma yoo nà'.>> Ye jəŋ mvək ànə, mofàk ye nè à jə loma Jisòs, nè sə kə cum mok bə nà'.

Jisòs Kpɛ

(Mat. 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yà'sə à mèe, Jisòs riŋ də fàak ye mè mok sè laŋ fana yi duk də, <<Njè ndzəp sə ya mɛ.>> Yi ànə cep yè'sə də ya yusè wo à còm nòŋsə yà' ndzənə Nwàk Nwi sə bùuŋ və zìnə. ²⁹ Anə ye ŋga ŋgàp mòk à ye fo' bə rùuk sè cəcəp ca. Fana wo jəŋ kùsa, nè tsəp gesə sənə rùuk sə, nè tse' gesə nà' bə ntatɛ kè cùhu Jisòs anə. ³⁰ Jisòs à no yà' fana yi duk də, <<Yà' mè mok laŋ.>> Fana yi zəm tsoŋ tu ye sə nze, nè fis me'rə yòŋsə ye.

³¹ Numbu ànə à ye numbu nè wo à sə fùhu də ndzəm seŋ tsə fana ye dzə. Wo à ka dzəm də numbu dzəə ye ŋga vèeŋ bwìŋ kə mɛ ntəəŋ dzəm. Dzə ànə à ye sè' nè ghaŋ wùriŋ. Fana bùu Jus sè wèŋ kə fek Palè də nà'a fa wo mandzè ya wo kə dzəp kù'rə vəp bùu sè wo tɛ'lə yà'wèŋ sə ya yà'wèeŋ kpɛ tohə ŋga wo kə tuuŋ. ³² Anə geŋ sojàa sè wèŋ lo kə dzəp kù'rə nè mò'fis, nè kə kù'rə nè ba, wo sè wo à tɛ'lə wo bə Jisòs wèŋ

sə. ³³ Wo à kè dzèŋ bohòJisòs fana wo ye ŋga yi kpu ye sə laŋ, wo me'rə yi, nə kà kùu ye sə mok dzèp kə'rə. ³⁴ Sojà mòk à jə kòoŋ ye, nə sop Jisòs bə zeŋ fu nca mvàa vaa. Ndæm bə ndzəp caŋ tesə tsoŋ fo'.

³⁵ Nwè nè yi à yə bum yè'sə bə lis mvè'nè yà' ànə ye nə, sə tsə' yè'sə yi. Yi sə cèp zìnə, nə riŋ də yi sə cep yusè yà' ànə ye vè'nə. Yi sə tsòho fa weŋ bum yè'sə də ya wèeŋ dzəm yàwèŋ sè'.

³⁶ Bum yè'sə à sə ye vè'nə ya yà'a kə buuŋ və megu mvè'nè wo ànə com ndzənə ŋwàk Nwì sə. Wo à còm də, <<Wo nə kà vəp ye nè mò'fis kəp.>>

³⁷ Wo à còm mok mvwe' mòk nja sè' də, <<Bwiŋ nə ye ŋwè nè wo à sòp yi nə.>>

Wo Tuuŋ Jisòs

(Mat. 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Yà'sə à mée, fana ŋwè nəmòk nè wo à sə togè yi də Jòsep à vè kè ye Palè, nə leŋ nà' də yi kə jəŋ vèŋ Jisòs nə. Palè à dzəm, fana yi lo, nə kə jəŋ nà'. Liŋ lak Jòsep ènə à ye də Arimàtayà. Yi ànə ye sè' ŋwè nè yi à yù mandzè Jisòs, nə sə swihi, swihi buusè yi à sə wəp buu Jus wèŋ.

³⁹ Nìkòdemù nè yi ànə kə tseŋ noon Jisòs fa' ndzəmè nà'a à ye sè' bə Jòsep nə bəbɛ'. Yi à kè jə vè nsàap ncəəp mok sè wo to yà' də, <<Me>> bə mòk də, <<Alò>> wèŋ nduk. Ncəəp sə à rwi' dzèŋ co kilù hum tàn vè'ɛ. ⁴⁰ Wo à jə vèŋ ni' Jisòs nə, nə lim gesə ndzənə cək bə ncəəp sə wèŋ, buusè yà'a mvè'nè buu Jus wèeŋ tuuŋgə bwìŋ vè'nə.

⁴¹ Mvwe' sè wo à tɛ'lə Jisòs mu ntəəŋ sə, gadì mòk à kəp kok fo'. Sè à ye mu gadì anə sè wo

à ka ηwè nèmòk ca ntòtuuη yuk. ⁴² Anə ye də nùmbu ànə à ye nùmbu nè wo sə fùhù də ndzəm seη tsoη fana ye dzè fana wo caη tuuη gesə Jisòs nè mok fa'nə bùsè mvwe' sə à ye mvwe' jəjo.

20

Jisòs Lòkok Mvwe' Kpɛ

(Mat. 28:1-10; Mak 16:1-11; Luk 24:1-12)

¹ Nùmbu nè te' à ye ηga a nù Sondè, nè zəzòη ηga cu ntòjàrə jàrə fana Mèri nè mvwe' lak Màdalà à lòkok, nè lo mvwe' sèe sə. A kè dzèη fo', yi ye ηga wo dzərə fis gesə ma lès nè wo à lok ncùu sèe sə bə zeη nə laη. ² Yi caη bwi foho lo, nè kə tseη Saimù Pità bə mo fàk Jisòs nè Jisòs à sə dzəmgè yi wùriη nè, fana yi tsok yà' də, <<Wo fis gesə lòvèη ni' Tà nè sə mvwe' sèe sə wo a tuuη yi ca sə laη. Vès ka mvwe' sə wo jə lòyi sə mok riη.>> ³ Pità bə mo fàk mòk nè caη lo mvwe' sèe sə. ⁴ Mo fàk mòk nè caη ghak Pità, nè lo ye mantombi kə dzeη mvwe' sèe sə. ⁵ Yi à kè bùhù, nè kùk gesə sənə sèe sə. Yi ye megu cèək sə wo à lim vèη Jisòs bə zeη sə, nè kà ca ni lò. ⁶ Anə geη Saimù Pità nè yi à sə bɛ' vè nà' nè à kè dzèη ye. Yi ca ni lo sə mvwe' sèe sə jwaη. Yi ye cèək sə wo à tuuη nà' bə zeη sə ηga yà' nòca. ⁷ Yi ye cèk nè wo à lim tu Jisòs bə zeη nə ηga wo lim benə nà' pwe', nà' noon ca zok. ⁸ Fana mo fàk mòk nè yi à kè dzèη to fo' yi nə ni lo ca sè'. Yi ye, nè dzəm də Jisòs nè lòkok laη. ⁹ A kè dzèη haη mvèk ànə ηga wo ka bə ncèp nè wo à còm nà' ndzənə ηwàk Nwì də Jisòs nè kpɛ, nè lokok nà'a ntòrèeη.

¹⁰ Anə geŋ ɲgàa fàak Jisòs yà'sə wèŋ bwi foho lo lak. ¹¹ Mèri à bwì vè mvwe' sèe sə, nə kə təəŋ fo' sə mbiŋ, nə sə waŋ. Yi ànə sə waŋ fana yi buhu tsoŋ, nə kək gesə lo sənə sèe sə. ¹² Yi ye masinjàa Nwì ba ɲga wo nitse' cək sè fəfop pup pup. Wo à cu mvwe' sè wo ànə nonşə vèŋ ni' Jisòs fo' sə. Mòk à cu mvwe' sè tu Jisòs à ye fana mòk cum mvwe' sè kùu ye ànə ye sə. ¹³ Wo fek yi də, <<Wù sə wa yà, màmi?>> Yi duk fa yà' də, <<Wo jə lòTà àm. Mù ka mvwe' sè wo kə nonşə yi sə riŋ.>>

¹⁴ Yi ànə cep wes ve'nə fana yi buuŋ, nə ye Jisòs ɲga nà' tə kok fo' fana yi kà nà' rì. ¹⁵ Jisòs nə fek yi sè' də, <<Wù sə wa yà màmi? Wù sə ləp ndà?>> A gù bohòMèri nə co nà'nə ɲwè nè yi sə kək gadì nè fo' nə yi fana Mèri nə duk fa nà' də, <<Tè'mòk, a ye-a ɲga wù jə lòyi wù fana wù kə niŋ fa mu mvwe' sə, ya mu kə jəŋ yi.>> ¹⁶ Jisòs nə to nà' bə liŋ də, <<Mèri.>> Mèri buuŋ, nə cep fa nà' bə ncèep lak Hibrù wèŋ duk də, <<Ràboni.>> Ncèp nè də Ràboni ànə yà'sə də, <<Cicà àm.>> ¹⁷ Jisòs duk fa nà' də, <<Kà mu koho tse' buusè mù ka mu bohòTè' am ntòlo. Dù lo, nə kə tsok fa bwema am wèŋ də mù tə lèlòmù la'à Tè' am, nè yi sè' Tè' àwèŋ nə. A yi nè yi Nwì àm, yi sè' Nwì àwèŋ pwe'.>>

¹⁸ Mèri nə à lòo, nə kə tsok fa ɲgàa fàak nà' sə wèŋ də yi yə Tà Jisòs laŋ. Yi à tsòho fa wo yusè nà' à cèp bohòyi sə pwe'fo'.

Jisòs Nitsè' Fa ɲgàa Fàak Ye Wèŋ Ni' Ye
(Mat. 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 A kè dzèŋ nùmbu ànə, nè nteŋ à yèto ànə nga a nconùm, ngàa fàak Jisòs sə wèŋ kə be'lə cum məmvwə' ndap mòk mvwe' mò'fis. Wo ànə lok ncù bùsè wo à sə wəp bùu Jus wèŋ. Wo də wo kək à, nga Jisòs nə tə nè' mətsetə'rə wo anə. Yi cepsə yà' də, <<Fifi ye bohòwèŋ lòŋ.>> 20 Jisòs ànə cep wes vɛ'nə fana yi niŋtsok fa wo bo ye bə ncanmvàaŋ ye. Ngàa fàak ye sə à yə Tà nə, wo kwa vɛ'ɛ wù kà fà'. 21 Jisòs nə duk fe'lə fa yà' sèmok də, <<Fifi ye bohòwèŋ.>> Nə duk mok sè' də, <<Mvè'nè Tè' am à tum mɔ, mù sə tumsə lòwèŋ sè' vɛ'nə.>> 22 Anə geŋ yi yonəsə fa yà'wèŋ yòŋsè, nə duk də, <<Wèŋ jəŋ, mù yòŋsè fa wəŋ Yòŋsè nè Rərəŋ. 23 Ye də a ye-a nga wèŋ swi fa ɲwè nəmòk bɔp ye fana Nwii nə swi fa ɲgèŋgàŋ sè'. A ye-a nga wèŋ ka də wèŋ swi fa yi bɔp ye nə duk, fana Nwii nə kà ɲgèŋgàŋ sè' swi fa.>>

Jisòs Yəəŋ BohòTomos

24 Ghà nè Jisòs ànə kə tseŋ me ngàa fàak ye wèŋ fa' yà'a à ye nga Tomos nè wo togè yi mok də mofes nà'a ka ye fo' yeŋ. Yi ànə ye mòk maŋgorè wo sè hum-ncòp-ba sə. 25 Tomos nə à vè maŋkwèŋ fana wo tsok fa yi də, <<Vès yə Tà àvès nə laŋ.>> Tomos nə duk ye də, <<A ye-a nga mù ka mvwe' mbeŋ sè wo à ta yi luwa yà'a ye nə kà bə ndubo àm jweŋ, nə kà bo am mvwe' sè wo à sòp yi fɔ ncanvàa yà'a sògèsè, ye də mɔ nə kà yàm də a zìnə dzəm yuk.>> 26 A kè cà nùmbu fwame' fana ngàa fàak Jisòs sə kə benə fe'lə mɔ nda'à sèmok. A ye mok nga Tomos nə fo' bə yà'wèŋ. Wo ànə lok ncùu sə lo'o fana wo

ye nga Jisòs nè tə cà mʉtsətsə'rəə wo səmok. Yi cepsə yà' də, <<Fifi ye bohòwèŋ.>> ²⁷ Yi duk fa Tomos də, <<Jwɛŋ ja'a yòo bo am è. Jəŋ bo yo, nè jwɛŋ ja'a mvwe' nè fɹ ncanmvàaŋ mù nè è. Kà də wu sə mərə fe'lə mok duk, dzəm ɛ mok dzəmə.>> ²⁸ Tomos duk fa nà' də, <<Tà àm, nè ye Nwì àm.>> ²⁹ Jisòs duk fa nà' də, <<Wù dzəəm nè nga'a bùusè wù yə mɹ bə lis yo. Anə ye rɛŋsi bohòbùu sè wo ka bə lis ntòye, nè dzəm yà'.>>

Njo Nè Wo à Còm Nwàk Ènə

Bùu Zɛŋ Nə

³⁰ Jisòs à gùu maŋgəŋgèen mok mɹ lisè ngàa fàak ye sə wèŋ wùriŋ. Wo à ka yà'sə ndzənə n̄wàk nè'e com gesə. ³¹ Bum sè wo a còm yà' yè'e, wo à còm də ya wèen dzəm də Jisòs N̄kum ngà gèm bwìŋ nè yi mo Nwì nè. Wèen dzəm bohòyi vɛ'nə fana wèŋ tse' lùŋ nè zìnə nè nà'a bə liŋ ye nè.

21

Jisòs Nitsə' Ni' Ye

Bohòŋgàa Fàak Ye Wèŋ Bwìŋ Sàmba

¹ Mvèk nəmòk à ye sè' nè Jisòs ànə niŋ ni' ye bohòŋgàa fàak ye mok wèŋ nga wo mvwe' təm Tiberiyà. Yè'e mvè'nè yà' ànə ye sə. ² Numbu mòk à ye nga Saimù Pità cu mvwe' mò'fis bə Tomos nè wo togè yi mok də mofes, bə Nàtaniyà nè yi à vè mvwe' lak Kanà nè mvwe' nzeŋgòn Galili. Bwe Zebèdi à ye fo' ba, nè ye mok wèŋ sè' bwìŋ ba. ³ Saimù Pità à duk fa wo də, <<Mù sə lòyu am mvwe' fu'fuk.>> Wo duk bwi yàwo sè'

də, <<Vès dzəm ɲgòlòvesùwèŋ bəbɛ'.>> Fana wo tesə lo kə ni ɲgwes mok, nə lo. Wo à fuk nòon tsə ciŋ, ciŋ, nə kà yumok ko.

⁴ Tsok à rɛŋ ɲga nùm sə də yi bap kok fana Jisòs nə tesə təŋ ndzə ɲɣu ndzəp anə. Wo kà rì də a yi nə rì. ⁵ Jisòs nə fek gesə yà' də, <<Ŋgàta, wèŋ ko yumok à?>> Wo də, <<Hai'.>> ⁶ Yi dək fa yà' də, <<Wèŋ jəŋ-a ram sə nə mak tson gesə-a yà' bo ma zɹ, ɲɣu ɲgwes nə fa'a è. Wèŋ nə ko fuk fo'.>> Fana wo mak gesə ma nè yi dək nə. Fuk ni ca nsàp nè à ghak wo ɲgòsè fəsə vè ram sə sə ɲgwesè anə. ⁷ Mofàk Jisòs nè yi à sə dzəmgè nà' wùriŋ nə à dək fa Pità də, <<Nà'nə Tà.>> Pità ànə yuk vɛ'nə fana yi te' ni cəək ye bùusè à ye ɲga yi a fweŋ cəək ye sə də ya yi ɲu fàk. Anə geŋ yi li ni sə ndzəpè anə, nə lo kə ye Jisòs. ⁸ Bwe ye mok sə wèŋ à cu malì sə ɲgwesè anə. Wo sə və sè', nə sə son və ram nə ɲga nà' rwiŋ bə fuk ca wùriŋ. Mvwe' sè wo à ye sə, ɲgòkè dzèŋ mɹ mfèŋ à ka səsap sè' yeŋ. Yà' à ye megu co mità ɲkù mò'fis.

⁹ Wo à kè tesə mɹ mfèŋ fana wo ye ɲga mis sə kə bə fuk ca nə ye bə brəd sè'. ¹⁰ Jisòs dək fa wo də, <<Wèŋ fis jə və fuk mok sè wèŋ ko sə fɛn.>> ¹¹ Saimù Pità à bwì lòmɹwe' ɲgwes nə sèmok. Yi son fis və ram nə mɹ mfèŋ. Fuk sè ghaŋ à rwiŋ ca vɛ'ɛ hip. Yà' à ye pwe' ɲkù mò'fis bə fuk hum tàn-ncòp-tɛ'. Fuk sə à ye ca ɲkùŋ vɛ'nə, ram nə kà sè' sàhà. ¹² Jisòs dək fa wo də, <<Wèŋ və kə zɹ.>> Fana wo və. Mɹtsətsə'rəə bwe ye sə pwe', ɲwè nè mò'fis co yi ban ntum, nə fek-a nà' də, <<Wu yè'sə ndà?>> à ka ye lok.

Wo à rì də a Tà nə. ¹³ Jisòs à kè jə brəd nə, nə bə'rə gapsə fa wo bə fuk sə sè'. ¹⁴ Ghà nè Jisòs à lōkok mvwe' kpɥ fana nè'e nè kè' tɛ' mvə'nə yi à niŋ fa ni' ye bohòŋgàa fàak ye wəŋ.

Jisòs Cèp BohòPità

¹⁵ Wo ànə zɥ wes fana Jisòs nə fek Pità də, <<Saimù mo Jon, wù dzəm mɥ bə ntəm yòpwe' nə casə yè'e pwe' à?>> Pità də, <<Ŋ, Tà, wù rì də mà dzəm wu.>> Yi duk fa nà' də, <<A ye-a də wù dzəm mɥ fana wu sə kɔk fa mɥ lis bə bwe nsùŋgaan am.>> ¹⁶ Jisòs cèp fe'lə bohòPità nə, nè kè' ba də, <<Saimù mo Jon, wù dzəm mɥ bə ntəm yòpwe' à?>> Yi duk fəsə fa nà' sèmok də, <<Ŋ, Tà, wù rì də mà dzəm wu.>> Yi duk fa nà' sèmok də, <<Sə gùmsə fa-a mɥ nsùŋgaan am.>> ¹⁷ Mok nè kè' tɛ', yi fek nà' sèmok də, <<Saimù mo Jon, wù dzəm mɥ à?>> Ntəm bɥp Pità, bùusè nà' fek fis yi nè kè' tɛ' də, <<Wù dzəm mɥ àɛ?>> Pità nə duk fa nà' də, <<Tà, wù rì bum pwe'. Wù rì də mà dzəm wu.>> Jisòs duk fa nà' də, <<Kɔk fa-a mɥ lis bə nsùŋgaan am.>> ¹⁸ Yi cèp fe'lə fa nà' sè' də, <<Mɥ tsok fa wu ŋkəm ncèp duk də, à ye to ŋga wu ntòwà'ŋwè, wù sə kiŋsə ni' yò, nə sə lo yuyo mvwe' sè wù dzəm. Wu rèŋ ntsə'mòk fana wù saŋ bo yo, ŋwè nè zok kiŋsə wu, nə bək jə lo wu mvwe' sè wù ka dzəm.>> ¹⁹ Jisòs à cèp yè'sə ŋgòni'tsè' fa Pità nsàp kpɥ nè nà'a nè kə kpɥ ŋgògù liŋ Nwì ye kəkuk. Yi à cèp wes vɛ'nə fana yi duk fa nà' də, <<Yun və mɥ.>>

²⁰ Pità à bùun kùk, nə ye mo fàk Jisòs nè Jisòs à sə dzəm nà' wùriŋ nə ŋga nà' sə bɛ' vè wo sè'. A ye sè' yi nè yi ànə yəhə naan lo Jisòs fa' mɥ

ni'ì nga wo sə zə beŋ, nə fek nà' də, <<Tà, ɲwè nè yi nə seŋ wu nə ndà lɛ>> nà'a. ²¹ Pità ànə ye nà' fana yi fek Jisòs də, <<Tà, ɲwè nè'e ye-ɛ?>>
²² Jisòs duk fa fəsə nà' də, <<A ye-a nga mù də yi cum fo' ɲwəm tètè mù bwi və nùu, nzak njòye fo' yà? Bɛ' vè mɯ yòfɛŋ ntèn.>> ²³ Anə geŋ bùu ye wèŋ ye ɲgòcèp lòkɛ' də Jisòs duk də ɲgà fàk ye nè'e nə kà kpɯ yuk. Megu də Jisòs à ka də nà'a nə kà kpɯ duk. Yi à duk də, ɲga ni' ye bò-a yi də nà'a cum fo' ɲwəm tètè yi kə bwi və, nzak nà' ye fo' yà lɛ?

Ncèp Nè Nà' Ləsə

²⁴ Vès rì də mo fàk nè Jisòs à cèp bum yè'sə bə liŋ ye nə sə tsè' faà nə wɛŋ yà' yi. Yi à còm ɲwàk ènə sè' yi. Vès rì sè' də yusè yi cèp sə zìnə.
²⁵ Bum mok cu sè Jisòs à gù yà', yà'a vɛ'ɛ wùriŋ. Wo à còm gèsə-a yà' ndzənə ɲwàk mò'fis, mò'fis làaŋ, bwèɛ kàmòk ɲwàha sə yam casə nzeŋgòn nè'e pwe'.

Nwàk Nwì Ma Rùk Nè Fi
New Testament in Yamba

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Yamba)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c475d5b3-da44-51cf-93ca-f255b72fe481